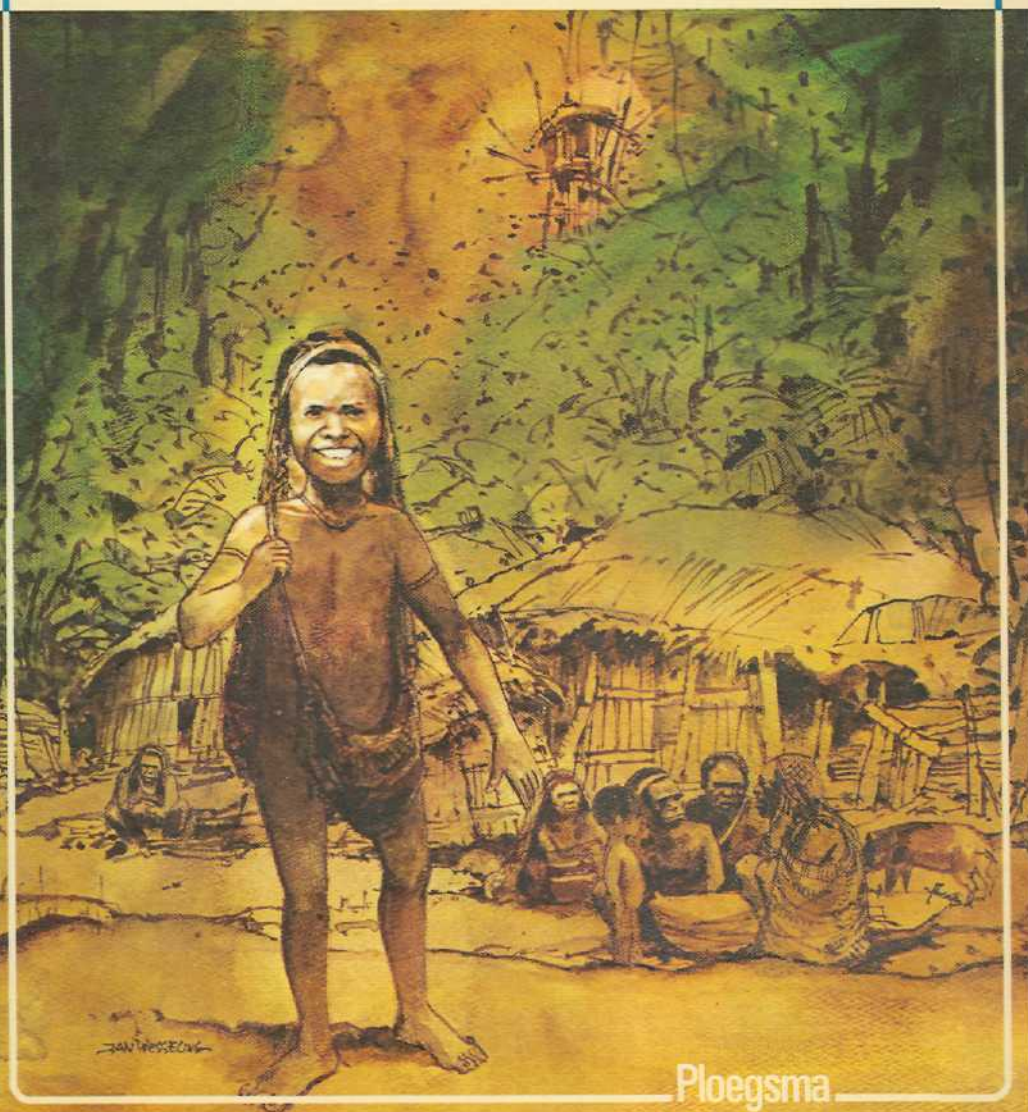

Miek Dorrestein

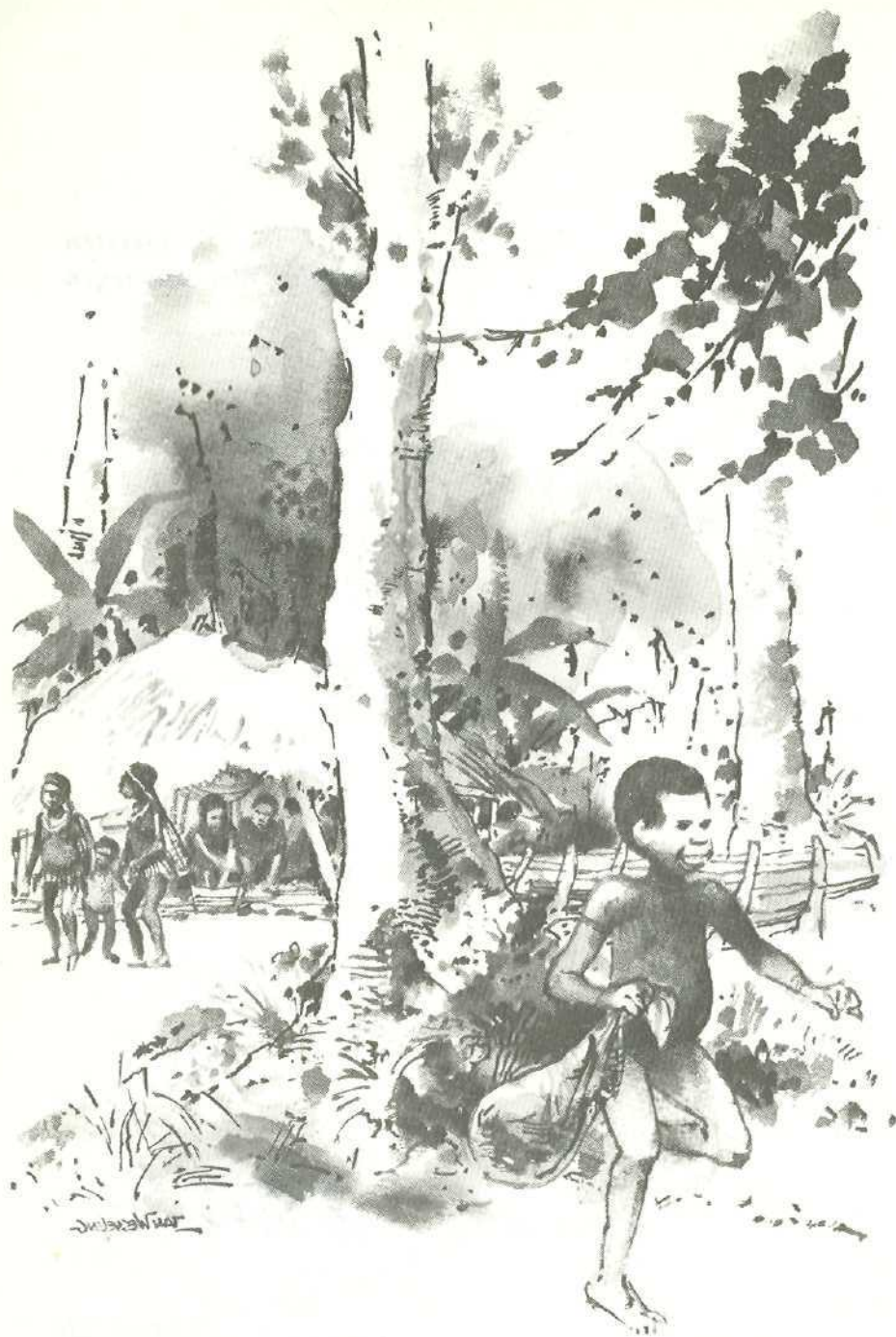
Geesten houden niet van regen

Als de mannen naar de kust trekken, sluipt Kiam hen ongemerkt achterna. Hij vertoont zich pas als ze al ver in het oerwoud zijn. Het wordt een gevaarlijke en lange tocht over bergen en rivieren. Plotseling staat hij oog in oog met de gevreesde koppensnellers. En het is allemaal nog echt gebeurd ook...

Ploegsma

*Geesten
houden niet van regen*

Tom Westcott

Miek Dorrestein

Geesten houden niet van regen

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Omslag en tekeningen van Jan Wesseling

ISBN 90 216 0811 1

© Miek Dorrestein, Houten 1979

Voor België: C. de Vries-Brouwers PVBA, Antwerpen

Hoofdstuk 1

„Vooruit, verdwijn naar jullie moeders of ik stuur dewan, de boze geest op je af,” schreeuwde Meno driftig overeind vliegend. Als een troep opgeschrikte mussen stooft een aantal kindertjes het mannenhuis uit en verdween lawaaierig in de vrouwenhuizen aan de overkant.

„Adoeh, wat een geblèr! Kunnen de vrouwen niet zelf op hun kinderen letten? Je kunt hier je eigen woorden niet eens verstaan,” mopperde Meno nog na en hij schoof een plaat boomschors voor het deurgat. Binnen was het opeens donker. Het enige licht kwam van een vuurtje dat midden op de zanderige vloer lag te gloeien. Af en toe bescheen een opflakkerend vlammetje de zwarte koppen van de mannen, die er omheen hurkten.

Kiam en Sigoen keken elkaar even aan. Ze hadden zich zo klein mogelijk in een hoekje weggedrukt. Maar nu Meno weer tussen de mannen ging zitten, schoven ze voorzichtig stukje bij beetje naar voren. Als ze zich maar stil hielden, mochten ze misschien wel blijven. Ze waren ten slotte geen kleine kinderen meer.

Opeens ging Kiam zomaar naast zijn vader zitten en pakte brutaal een knol van de grote hoop om die in het vuur te roosteren. Sigoen hield zijn adem in, maar toen niemand reageerde durfde hij ook wel. Hij kroop gauw naast Meno, zijn eigen vader. Die bekeek zijn zoon eens van onder tot boven en spotte:

„Je maakt jezelf toch niks wijs, he jongetje? Ik wist heus wel dat jullie er nog zaten. Maar je houdt je gemak, anders is daar het gat van de deur.”

Sigoen knikte braaf van ja. Maar Kiam dacht: „Over mij heb je lekker niks te vertellen, Meno, want mijn vader is de oudste en de baas over jullie allemaal.” Met een stokje rolde hij de batata om en om in de hete as en intussen luisterde hij met gespitste oren naar het gesprek van de mannen.

„Dus zoals ik al zei,” herhaalde Kiams vader, „het wordt tijd dat we op handelstocht naar de kust gaan. Er is een flinke voorraad tabak, die we kunnen ruilen tegen ijzeren bijlen, kapmessen en wat ze daar nog meer aan ijzeren spullen hebben.”

„Dan kunnen we aan het strand meteen naar kauries zoeken,” zei Tavarol, „want het varkentje dat ik vorige week kocht, heb ik met mijn laatste kauries betaald.”

„En ik heb er lekker nog tien,” dacht Kiam en bevoelde stilletjes de glanzende, ronde schelpjes onderin zijn rugnetje. Het waren dan wel kleintjes, maar zijn neef Sigoen had er nog maar zes en die was een stuk ouder dan hij. Even goed waren het toch maar rijke lui daar aan de Mimika, zoals de kustvlakte heette. Als je tenminste kon geloven wat zijn vader en ooms daarvan vertelden.

Ze hadden het over hoge, ijzeren prauwen, die over een uitgestrekt, groot water voeren. Zomaar vanzelf. En ze zaten vol mooie dingen, die de Mimikanen kregen in ruil voor kokosnoten, krokodillehuiden en gezouten vis. Maar het wonderlijkste was de bemanning van die prauwen. Dat waren mensen met een blank vel en licht, glad haar. Zo iets had Kiam nog nooit gezien.

„Zijn de vrouwen en de kinderen ook zo?” vroeg hij verbaasd.

„Dat weet ik niet,” zei zijn vader. „Die hebben ze nooit bij zich.”

„Waar komen ze dan vandaan?”

„Uit een ander land dat ze Tanah Belanda of Nederland noemen. Maar waar dat is, weet ik ook niet.”

Daar keek Kiam van op. „Is er nog meer land dan onze bergen en de Mimika?” Zijn ooms lachten hem uit. Wat een onnozele vraag!

„Ja natuurlijk,” zei zijn vader. „Er is zo verschrikkelijk veel land en water. Dat kun je je niet voorstellen. Onze Tsingga-vallei en de Mimika zijn ook maar stukjes van een groot land. De Belanda's noemen het Nederlands Nieuw-Guinea.”

„Ned-de-lan . . .” herhaalden Kiam en Sigoen. Wat een gekke naam. Ze konden hem niet eens uitspreken.

„Er is anders niks van Nederland bij,” mopperde Meno. „Ze zijn maar met hun grote prauwen naar de kust gekomen en deden net

of ze daarmee heel Nieuw-Guinea veroverd hadden.”

„Maar van het bergland weten ze niets af. Er is hier nog nooit een Belanda geweest,” spotte Nital.

„Dat durven ze zeker niet,” veronderstelde Sigoen.

Niemand zei iets. De mannen keken elkaar eens veelbeteknend aan. Toen zei Kiams vader bedachtzaam: „Misschien niet, want het zou wel eens kunnen blijken, dat al die rijke dingen die ze hebben van ons zijn. Onze verre voorouders waren ook blank en zijn lang geleden naar het westen vertrokken. Maar op een dag zullen ze terugkomen met al die mooie spullen, die de Belanda's in de Mimika te koop aanbieden.”

Kiam en Sigoen wisten niet wat ze hoorden. Ze moesten het even verwerken. „Ik begrijp er niets van,” zei Kiam. „Hebben de Belanda's al de bijlen en kapmessen en zo van onze voorouders gestolen?”

„En waarom pakken wij het ze dan niet gewoon af?” riep Sigoen.

„Wacht maar tot je ooit Belanda's te zien krijgt,” zei Nital. „Ze zijn veel sterker en machtiger dan wij.”

„Maar dat verandert,” riep Tavarol wraakzuchtig. „We wachten op een teken van onze voorouders en dan pakken wij hun alles af. Daarom gaan we ook zo vaak naar de kust. We willen er bij zijn als het gebeurt.”

„De Mimikanen kunnen zeker ook niet tegen die Belanda's op?” vroeg Kiam en hij zuchtte teleurgesteld. „Wat zijn dat eigenlijk voor lui? Hoe zien ze er uit?”

„Net zoals wij. Zwart en kroeshaar. Maar ze zijn wel veel groter en ze praten heel anders. Ze eten sago in plaats van batatas. En ze hebben geen aparte mannen- en vrouwenhuizen.”

„Wat is sago?”

„Meel, dat ze maken van het merg van een bepaalde palmboom. Ze vinden het lekker, want ze eten het altijd. Maar ik snap niet hoe ze het door hun keel krijgen.” Meno trok een vies gezicht.

„Hebben ze ook varkens?”

„Tamme varkens niet, maar wel wilde in de moerassen. Daar jagen ze op.”

Dat viel Kiam tegen. Zijn vader had wel zes grote varkens. En zijn ooms hadden er ook. Ze werden verzorgd of het hun eigen kinderen waren en 's nachts sliepen ze in de vrouwenhuizen.

Maar de mannen waren nog lang niet uitverteld. Ze gingen er nog eens goed voor zitten en het vuur werd wat opgepod.

De Mimikanen waren menseneters en koppensnellers. Ze overvielen andere dorpen, roofden kinderen en vrouwen en staken de huizen in brand. Hoe was het mogelijk! Het leken wel wilde dieren. Kiam kreeg het er koud van. Maar toch . . . Het klonk allemaal zo wonderlijk, zo avontuurlijk!

„Ik zou best wel eens mee willen naar de kust,” zei hij verlangend.

„Zet dat maar uit je hoofd,” zei zijn vader onmiddellijk. „Zo'n tocht is te vermoeiend en te gevaarlijk voor kinderen.”

Kiam was beledigd. „Ik heb toch al meer grote tochten gemaakt!”

„Dat is heel wat anders.” Nital bemoeide zich er ook al mee. „Dit zijn geen gemakkelijke wegen. Het is alsmaar klimmen en dalen en veel rivieren oversteken, ook als er geen brug is. Je moet zware vrachten mee slepen. En hoe dichterbij de kust komt hoe warmer het wordt.”

„Bovendien kun je er allerlei vreemde ziektes oplopen, waar je aan dood gaat,” vulde Meno aan.

Kiam was niet overtuigd. Integendeel. Hij kreeg hoe langer hoe meer zin om mee te gaan. Wat zeurden ze toch? Hij liep op zijn eigen benen en hij droeg zijn eigen eten. Hij was sterk genoeg. Ze zouden heus geen last van hem hebben. Maar hij wist ook wel, dat als zijn vader eenmaal nee had gezegd, dan bleef het nee. Dus langer zeuren had helemaal geen zin. Toch wilde hij zijn plan niet opgeven.

Terwijl de mannen doorpraatten, deed hij alsof de hele tocht hem al niet meer interesseerde. Hij gaapte een paar keer en krabde eens uitvoerig over zijn bolrond buikje. Toen rolde hij zich behaaglijk op, zo dicht mogelijk bij het vuur en sloot zijn ogen. Nu kon hij eens rustig een plannetje gaan bedenken. Want hij ging

mee, dat stond vast.

Over drie dagen vertrokken ze al. Dan moest hij ongezien een voorraadje eten hebben verzameld. In de tuin stond genoeg. Dat was het probleem niet. Maar er was meer te doen. Hij moest al zijn spullen in orde hebben. Zijn pijlen en boog, zijn regenscherm van pandanbladeren. En een draagnet had hij ook nodig. Bovendien moest hij zijn vader nog helpen de omheiningen rond de tuin te repareren. Zijn moeder klaagde er over, dat de varkens de tuinen leegroofden. Maar hij dacht wel, dat hij alles op tijd voor elkaar zou krijgen. Rustig sliep hij in.

Tegen de morgen dreef een dikke mist het Tsingga-dal binnen en omhulde het dorpje Nawini, waar Kiam woonde. Hij werd wakker van de kou, want het vuur was uit en het regenscherm, dat hij anders altijd over zich heen trok, lag bij zijn moeder in een van de vrouwenhuizen. Eerst kroop hij dicht tegen zijn vader aan, maar dat hielp niet veel. Zijn rug was en bleef steenkoud van de rocht die door de spleten van het houten huis drong, ook al had het dubbele wanden en was de tussenruimte met een dikke laag hooi opgevuld.

Nog een poosje bleef hij liggen rillen, maar ten slotte kroop hij overeind en ging mopperend het vuur weer aanmaken.

„Wat zijn dat hier voor sufferds en luieriken, dat ze 's nachts niet eens een vuurtje aanhouden,” mopperde hij tussen het blazen door. Moest je ze allemaal zien pitten. Het kon hun zeker niets schelen, dat hij bijna dood ging van de kou. Kiam vond zichzelf erg zielig. Daarom trakteerde hij zich maar vast op een paar geroosterde batatas, toen het vuur gezellig begon te knetteren.

Buiten had de zon zich over de bergtoppen heen gewerkt en duwde de nevelbanken opzij. Haar stralen drongen door de bladeren daken van de huizen en kriebelden de bewoners wakker. Rekkend en geeuwend kwamen die van het mannenhuis tot leven. Ze keken verbaasd naar Kiam, die ondanks zijn verongelijkt gezicht toch maar heerlijk zat te smikkelen.

„Wat doe jij daar?” vroeg Sigoen. Op zo'n domme vraag gaf

Kiam niet eens antwoord. Maar toen zijn vader informeerde of hij altijd zo vroeg op was, zei hij: „Als ik niet bijtijds het vuur had aangemaakt, hadden jullie niet zo lekker geslapen.” Onder het hoongelach van zijn familieleden vulde hij aan: „In het vrouwenhuis gaat het vuur 's nachts nooit uit.”

Dat had hij beter niet kunnen zeggen. Zijn vader vond, dat hij dan maar daar moest blijven slapen. „Hadden wij je uitgenodigd?” vroeg Meno. En Tavarol veronderstelde, dat Kiam daar zeker altijd voor het vuur zorgde.

„Was dat maar waar,” gilde Sigoen, „hij ligt de hele nacht te ronken en 's morgens staat-ie altijd het laatste op.”

„Nietwaar,” riep Kiam. Kwaad ging hij naar buiten.

Terwijl hij daar zat te mopperen over hun ondankbaarheid, maakten de anderen vrolijk van zijn vuurtje gebruik om hun ontbijt klaar te maken.

In de vrouwenhuizen werden nu ook de planken voor de deur-openingen weggenomen en daar stormden de varkens als eerste knorrend naar buiten. Huiverend kwamen de kleine kinderen en de vrouwen er achteraan. De armen stijf om zich heen geslagen hurkten ze naast Kiam en lieten zich door het zonnetje warm stoven. Ondertussen kwebbelden ze aan een stuk door. Ze maakten grapjes met de mannen, die nu ook naar buiten kwamen. Allemaal samen rookten ze hun eerste sigaretje.

„He, he, wat een lawaai,” zei Kiam geërgerd. „Kan een mens dan nooit eens ergens rustig zitten?” Knorrig schoof hij een eindje op.

„Wat is er Kiam,” vroeg zijn moeder, „heb je niet goed geslapen, je eerste nacht in het mannenhuis?” De mannen grinnikten.

„Kiam heeft de hele nacht geen oog dicht gedaan,” vertelde zijn vader met een knipoog naar de anderen. „Hij heeft alsmaar op het vuur gepast en nou is-ie doodmoe.”

„Nietwaar,” riep Kiam weer.

„Nou, nou,” zei zijn moeder verontwaardigd, „dat is toch ook geen werk voor zo'n klein kind. Kom maar weer bij ons slapen, Kiam.”

Ja, hij was een beetje gek. Zover kregen ze hem toch niet meer. Soezerig bleef hij zitten kijken hoe zijn moeder en tantes het huis en erf gingen vegen. Alle afval van schillen en bladeren werd boven op de paggar, de omheining rond het dorp, gegooid. Intussen gingen zijn nichtje Ansu en zijn zusje Togwinjo met lange bamboekokers op weg om water uit de rivier te halen.

Net toen Kiam naar zijn rugnetje greep om ook een strootje te gaan roken, informeerde zijn vader niet erg vriendelijk: „Wanneer ga jij eens wat doen? Breng de varkens naar het oude tuingebied.”

„Dat kan ik toch niet alleen,” riep Kiam alsof hij tot nu toe op een helper had zitten wachten.

„Natuurlijk niet.” Dat moest zijn vader toegeven. „Sigoen gaat mee.”

He, Sigoen! Altijd moest hij samen met Sigoen allerlei karweitjes opknappen. Kiam kon hem niet uitstaan, omdat hij altijd de baas speelde en zelf nooit iets deed. Maar over drie dagen was dat lekker afgelopen. Dan zou hij wel niet meer zo gemeen lachen als hij gisteravond deed, toen zijn vader hem niet mee wou nemen naar de kust. „Sigoentje, Sigoentje, wat zal jij op je neus kijken!”

Door die gedachte kwam Kiam ineens in een zonnig humeur. Vrolijk schreeuwend draafde hij achter de grote varkens aan en sloeg ze op hun dikke speklaag, dat het kletste. „Schiet eens op,” riep hij naar Sigoen, die er op zijn dooie gemak achteraan sukkelde.

„Ach man,” schreeuwde die terug, „loop maar niet zo hard. Dat houd je toch niet vol tot aan de kust.” Als hij dacht dat hij hem daarmee op stang kon jagen had hij het mis. Kiam kneep zijn lippen stijf op elkaar om zich niet te verraden. Daarom plaagde Sigoen hem nog meer.

„Heb je je spullen al ingepakt, Kiam? Breng je een bijl voor me mee? Pas maar op dat ze je aan de kust niet opvreten. Laat me eens voelen hoe vet je bent.” Hij kneep Kiam gemeen in zijn arm. Die had zich nog kunnen inhouden. Maar nu gaf hij zijn neef zo'n oplawaai dat hij achterover viel en met zijn blote achterste in een plas terecht kwam. In de tijd dat hij scheldend overeind kroop, was

Kiam al weggerend. Sigoen kon hem niet meer te pakken krijgen.

Hijgend kwamen ze thuis. Daar troffen ze alleen hun grootmoeder en het oudste nichtje Panindo, die een grote brandwond aan haar voet had. Ze bewaakten de huizen zolang de anderen boven in de tuinen waren. Op hun gemak gingen de jongens de groep achterna. Dwars door de tuinen gleden ze over de modderige paadjes van omgevallen boomstammen en klommen over de paggars. In de schuilhut vonden ze alleen twee slapende babies. Ze waren door hun moeders in de draagnetten gelegd en aan een paar stutpalen opgehangen. De vrouwen waren verderop druk in de weer met knollen en groente.

„Kiam,” riep zijn moeder, „je vader heeft gezegd dat je onmiddellijk moet komen helpen met de paggar en Sigoen ook.”

De jongens liepen nog verder door. Kiams vader, Meno en Niak waren al druk bezig. De varkens hadden de paggar grondig vernield en flink in de jonge aanplant huisgehouden.

„We kunnen beter eerst die varkens vangen,” meende Sigoen.

„Ja en jij zeker lekker de hele morgen door het bos zwerven om ze te zoeken.” Zijn vader had hem door. „Niks ervan mannetje. Eerst meehelpen de paggar in orde maken.”

Terwijl Kiam en Sigoen dunne boomstammetjes aansleepten, kapte Meno ze op maat en bonden Niak en Kiams vader alles stevig met rotan vast. Ze waren zo in hun werk verdiept, dat geen van hen merkte hoe een koude wind de blauwe hemel vol grauwe regenwolken blies. De zon trok zich terug en opeens kletterde een ijskoude regen op hun bezwete ruggen neer.

„Ophouden jongens en lopen,” zei Kiams vader. Haastig graaiden ze hun spullen bij elkaar en renden schreeuwend terug naar de schuilhut. Op elkaar gedrongen wachtte de hele verzamelde familie gezellig kletsend het einde van de bui af. De drie kleinste neefjes hadden een rat gevangen, die nu onder luid gejubel ge-roosterd werd. Simon had hem gevangen. Met glinsterende oogjes vertelde hij opgewonden aan zijn vader Nital:

„Ik zag hem het eerst. Hij zat onder wat bladeren helemaal tussen de struiken. De andere twee gingen hem met stokken porren

tot hij wegrende. Maar ik stond al klaar met een pijl op mijn boog en zoeff . . . Ik had hem. Achter in zijn nek. Hij was meteen dood. Het is een grote, he!”

Toen de rat gaar was, mocht Simon het lekkerste stuk hebben en de rest eerlijk onder zijn neefjes verdelen.

De regen minderde. Maar de mannen maakten geen haast om weer aan het werk te gaan. Ze bleven lekker zitten roken. Alleen de vrouwen sloegen hun grote draagnetten over hoofd en schouders en gingen weer terug. Er was nog veel te doen.

Kiam zag zijn kans schoon en ging er stilletjes vandoor. Hij dook weg achter een paggar en rende gebukt verder tot hij uit het zicht verdwenen was. Dat was gelukt. Opgewekt trok hij verder.

Halt! Hier ongeveer zouden de mannen langs komen als ze naar de kust gingen. Op deze plek kon hij dan ook het beste wat knollen opgraven en verstoppen. Een graafstok had hij niet durven meenemen, maar met zijn handen ging het ook wel. Hij dook op zijn knieën tussen de planten, rukte en groef tot het zweet over zijn gezicht liep. Toen hij zes flinke knollen naast zich had liggen, stopte hij. Het loof nam hij mee voor zijn biggetje.

Zijn biggetje! Opeens zat hij stil. Wat moest daarmee gebeuren? Hij had het van zijn vader gekregen, toen de zeug het verstoten had. Wekenlang had hij het verzorgd. Nu het wat groter was liep het hem overal achterna. Moest hij het nou zomaar thuis laten? Als Sigoen het dan maar niet inpikte. Die zou er wel goed voor zorgen, maar hij gunde het hem eenvoudig niet. Simon kon hij het niet vragen, want dan moest hij vertellen wat hij van plan was. He, wat stom dat hij daar niet aan gedacht had. Langzaam stond Kiam op en keek besluiteloos naar de modderige knollen. Als hij het varkentje meenam, zouden de mannen het onderweg zeker willen verkopen, als hij het thuisliet was hij het ook kwijt.

Die knollen moest hij in elk geval toch maar vast verstoppen. Boven op de paggar, met wat bladeren er overheen zodat de varkens er niet bij konden en niemand ze zag.

In gedachten liep hij naar huis. Toen hij het loof aan zijn biggetje gaf, dat het gulzig opschrokte, kwam Sigoen erbij staan.

„Waar heb jij gezeten?” begon hij weer bazig.

„Gaat je niks aan,” snauwde Kiam en draaide hem de rug toe.

„Waarom mag ik dat niet weten, he?” Sigoen stompte tegen zijn schouder.

„Ga weg of ik sla je een ongeluk,” schreeuwde Kiam opeens woedend. Met een stuk hout in zijn opgeheven hand zag hij er zo gevaarlijk uit, dat Sigoen geschrokken een stap terug deed.

„Man, vreet me niet op.” Maar het leek hem toch wijzer niet langer aan te dringen.

Wat later zat Kiam in de deuropening van het mannenhuis en herstelde zijn kapotte regenscherp met lange stroken pandanblad. Iedereen mocht het zien, want dit soort karweitjes deden ze allemaal in hun vrije tijd. Zijn vader sneed nieuwe pijlpunten en Meno draaide plantevezels ineen tot een stevig touw. Sigoen was nergens te zien.

Tegen de avond kwamen de vrouwen thuis. Gebogen onder zware lasten brandhout, knollen en groente. Vermoeid lieten ze hun vracht op de grond glijden. Maar veel tijd om te rusten was er niet. Iedereen had honger.

Weldra brandden in de huizen de vuurtjes. Meteen werden er zware stenen verhit, die ze nodig hadden voor het stoven van de groente. Kinderen, varkens en honden scharrelden overal tussendoor om alvast hier en daar iets eetbaars mee te pikken. Ook Kiams varkentje snuffelde knorrend rond.

Meno, die het beestje overal met de ogen volgde, merkte opeens op: „Dat biggetje ziet er goed uit. Zouden we dat niet meenemen om te verkopen?”

Kiam hoorde het. Hij zat bij een stoofkuil en nam de in bladeren verpakte groente van zijn moeder aan om ze op de hete stenen te leggen. Nu sprong hij wild overeind. „Het is mijn varken. Het blijft hier. Ik wil niet, dat jullie het verkopen,” protesteerde hij half huilend.

„Kalmpjes aan zoon,” bromde zijn vader. „Let jij nou maar op je werk en laat de rest aan mij over.”

„Je moet Kiam zijn beestje laten houden.” Zijn moeder liet zich

nu ook horen, terwijl ze met een vuurtang een nieuwe laag hete stenen bovenop de sissende groente legde. „Hij heeft er altijd voor gezorgd en het zal een goede zeug worden. Laat Meno maar een van zijn eigen varkens meenemen. Of brengen die misschien niet genoeg op?”

„Mijn varkens zijn bestemd voor de eerstvolgende joewoo, dus dan zijn het hele goeie varkens,” riep Meno beledigd.

„Die magere scharminkels van jou naar het varkensfeest?” Kiams moeder hield even op met haar werk. „Nou, dan sta je wel mooi voor gek. Wie daar een portie van krijgt moet wel scherpe tanden hebben om het beetje vlees van de botten af te schrapen.”

Er werd zo hard gelachen, dat niemand verstond wat Meno terugschreeuwde. Ze kenden immers allemaal die bottige varkens van Meno wel. Kiams vader maakte een einde aan de herrie door te zeggen, dat hij het varkentje aan Kiam had gegeven en dat die alleen kon vertellen wat ermee ging gebeuren.

„Dan houd ik het,” besliste Kiam, maar een oplossing had hij nog niet.

In de twee volgende dagen verzamelde hij een aardig voorraadje eten bij elkaar. Bij zijn moeder pikte hij stiekem een groot draagnet weg. Voldaan stopte hij alles erin en verborg het weer onder de bladeren op de paggar.

Aleen het probleem van het biggetje zat hem nog dwars. Hij verweende het met de lekkerste hapjes en voelde zich een verrader. De laatste avond zat hij treurig met het beestje aan zijn voeten voor zich uit te staren. Hij moest het achterlaten. Er zat niets anders op. Zou hij het nog terug zien na zijn reis? Zijn moeder wilde wel dat het opgroeide, maar ze kon best van idee veranderen. Mer vrouwen wist je het maar nooit. Als die ergens een goed handeltje roken . . .

Simon kwam naast hem zitten.

„Een mooi beestje,” zei hij waardierend.

„Hm.”

„Wat ga je ermee doen?”

„Weet ik nog niet.”

Een poosje bleef het stil. Simon kriebelde het biggetje achter zijn oren. Dat vond het fijn.

„Zeg Kiam, als je het niet meer hebben wil, verkoop je het dan in een ander dorp?” Het was een stomme vraag, dat voelde hij wel. Kiam keek zijn neefje dan ook verbaasd en achterdochtig aan.

„Verkopen doe ik nooit,” zei hij beslist. „Ik ga ermee fokken. Maar waarom vraag je dat eigenlijk?”

„Nou,” zei Simon, „ik wil ook een varken hebben. Maar ik krijg er geen, omdat mijn vader denkt dat ik het toch niet goed verzorg. Als ik nou een poosje dat van jou mag verzorgen, dan ziet hij dat ik het kan en misschien krijg ik er dan wel een.”

Dit was de oplossing. Kiam kon wel een gat in de lucht springen. Maar hij deed alsof hij diep moest nadenken. Simon, blij dat Kiam niet onmiddellijk zijn plan van de hand wees, bleef hoopvol wachten.

„Tja,” zei Kiam gewichtig, „als ik er maar zeker van op aan kan, dat je er goed op past en dat het geen kruimel tekort komt.”

„Natuurlijk,” verzekerde Simon, „ik zal ervoor zorgen alsof-ie van mezelf is.”

„Ja, maar hij blijft van mij hoor!”

„Allicht, het is alleen maar om te laten zien dat ik het kan.”

Als bewijs van zijn eerlijke bedoelingen haalde Simon een splinternieuwe pijlpunt te voorschijn. „Die mag je hebben zolang ik voor je varkentje zorg.”

Nu was Kiam er absoluut van overtuigd. De pijlpunt was het onderpand. Na hem zorgvuldig bekeken te hebben, stopte hij hem in zijn rugtasje.

„Vooruit dan maar, morgen mag je ermee beginnen.”

Simon vertrok opgetogen. Achter zijn rug moest Kiam toch even een paar bokkesprongen maken van plezier. Hij kon het niet laten. Nu kon hij morgen rustig met de mannen mee op reis.

Hoofdstuk 2

Verborgen achter een hoge paggar gluurde Kiam tussen het vlechtwerk door. De draagtas met zijn spullen stond naast hem in het gras. Kwamen ze nou nog niet? Wat moest er dan nog gebeuren? Knollen, suikerriet, rollen tabak, alles lag gisteravond al opgestapeld in het mannenhuis.

Eindelijk hoorde hij aan de geluiden uit het dorp, dat er afscheid genomen werd. Nog wat heen en weer geroep en de mannen kwamen in zijn richting. Hij dook omlaag en hoorde ze langs trekken. De brede draagtassen schuurden langs de paggar. Voorop liep zijn vader, dan volgden de ooms: Meno, Nital, Tavarol en Niak.

Nog even wachten. Ten slotte legde hij de draagband van het net over zijn hoofd, pakte pijlen en boog en richtte zich op. Hij wankelde onder het zware gewicht, dat op zijn rug hing. Nog even keek hij om. Ginds in de diepte lagen de huisjes. Tegen de donkere hellingen kringelde traag de rook omhoog als een laatste vaarwel. Diep gebogen onder zijn vracht ging hij de mannen achterna.

De tocht was begonnen. Kiam rilde van kou en opwinding. Hij klom over de laatste paggar en volgde een smal pad, dat een dicht begroeid bos invoerde. Hier kreeg de zon geen enkele kans om door de dichte wirwar van struiken, bomen, gebladerde en lianen heen te dringen. Het was klammig kil en het stonk er naar rottend, schimmeland hout. In de groene schemering kon Kiam de mannen niet zien. Maar hij hoorde het geluid van zijn vaders kapmes, want van het pad was niet veel meer over dan een overwoekerd, nauwelijks zichtbaar spoor.

Soms baggerde hij tot aan zijn knieën door modderige plassen tussen de hoge steltwortels van pandanusbomen. Dan weer balanceerde hij over glibberige boomstammen en wortels, of wrong zich tussen afhangende lianen en stekelige rotanstrengen door. Steeds maar in een steile klim naar boven. De grote draagtas bleef nogal

eens haken. Ondanks dat telkens terugkerend oponthoud bleef hij angstvallig het spoor van zijn voorgangers volgen.

De morgen vloog voorbij en zijn maag begon te knorren. Maar hij snapte wel, dat je hier geen plaatsje kon vinden om te eten. Hij werd moe en kreeg hoofdpijn van de knellende draagband. De mannen liepen echter rustig door en hij durfde niet alleen achter te blijven. Niet in dit dichte bos, waar alleen wat geritsel en gekraak en een enkel vogelgeluid de stilte doorbrak.

Het werd langzaam aan lichter. Een teken dat ze op ander terrein kwamen. Er verschenen open plekken lucht en wolken boven zijn hoofd. Het bos werd dunner en de bodem steviger. Wat later kwam hij op een open vlakte met uitgestrekte rietvelden. Kiam bleef staan en keek om zich heen. Links en rechts vanwaar hij stond zag hij geweldige, grauwe rotsen omhoog pieken. Hij was blij dat hij die niet hoefde te beklimmen. Zijn weg liep geleidelijk naar beneden in de richting van lagere, begroeide heuvels.

Van de mannen was niets meer te zien of te horen. Misschien zaten ze ergens te rusten. Kiam besloot voorzichtig door te gaan. Hij kon zich beter nog maar niet vertonen, zo dicht bij huis. Dit pad was niet meer zo'n klauterpartij, maar hij sjouwde ook nu nog door een dikke blubberlaag en grote plassen.

Plotseling zag hij een rookpluim traag omhoog stijgen. Daar zaten ze dus. Nu moest hij ook wachten en hij was er blij om. Met een diepe zucht liet hij zijn draagnet op de grond zakken en graaide naar zijn batatas. Uit voorzorg had hij er vanmorgen al wat geroosterd. In de drukte van het vertrek had niemand het gemerkt. Stel je voor, dat hij hier een vuurtje moest maken en dat zijn ooms nieuwsgierig werden naar wie daar zo ijverig zat te stoken. Dat riskeerde hij niet. Trouwens hoe meer hij opat, hoe lichter zijn vrachtje werd.

Het was intussen zachtjes gaan regenen en hij trok zijn regenkap over zijn hoofd. In de verte krijsde een papegaai. Hij zag hem wegvliegen, fel wit afstekend tegen de grauwe lucht. Een kleine leguaan lag vanonder een rotsblok stilletjes naar hem te kijken. Hij zag de kraaloogjes schitteren en het tongetje, dat vinnig heen

en weer flitste. Voorzichtig tastte hij naar zijn pijlen. Zou hij . . . Maar het schuwe diertje was al weg. Laat ook maar. Hij kon hem nu toch niet roosteren.

Zouden ze thuis al weten, dat hij toch was meegegaan? Hij wou het gezicht van Sigoen wel eens zien. Als Simon nou toch maar goed voor zijn biggetje zorgde. Zou het hem nog kennen als-ie terugkwam? Ze bleven wekenlang weg . . .

Ineens drong het tot hem door, dat er ginds geen rook meer opsteeg. De mannen waren weer vertrokken en hij zat hier maar te suffen. Wie weet hoe lang al. Vlug ging hij zelf ook op weg. Hij kwam langs een scheef gezakt afdakje en begreep dat ze hier gebivakkeerd hadden. Het vuur was al door de regen gedoofd.

Weer liep hij uren achtereen tot hij aan een gebied met tuinen kwam. Nu moest hij goed opletten, dat hij in die doolhof van paggars en weggetjes niet verdwaalde.

Heel ver beneden zich ontdekte hij opeens zijn vader en ooms. Ze schenen goed bekend te zijn, want ze liepen recht op een groep huizen af. Dat moest het dorp Kingbera zijn. Daar woonde een familielid van hen bij wie ze natuurlijk wilden overnachten. Wat nu?

De hele dag had Kiam expres niet willen denken aan het moment, waarop hij zich aan zijn vader moest vertonen. Hij zou wel niet al te vriendelijk ontvangen worden. Het leek hem het beste te wachten tot ze zich in Kingbera hadden geïnstalleerd. Hij verborg zich in een schuilhut, die hij in een tuin aantrof en wachtte tot de schemering. Toen dreven de honger, de kou en de regen hem naar beneden.

Zijn plotselinge verschijning in het mannenhuis veroorzaakte heel wat opschudding. Het verre familielid van zijn vader had de mannen hartelijk verwelkomd. De batatas lagen al in het vuur en Kiam keek er verlangend naar. Het liefst was hij meteen aangeschoven, maar daar was natuurlijk geen sprake van. Zijn vader ging behoorlijk tekeer. Hij had niet veel waardering voor de ondeugende streken van zijn zoon.

„Je denkt toch niet dat je al een man bent, omdat je een paar

keer in het mannenhuis hebt geslapen? Het maakt geen enkel verschil. Je bent nog steeds dezelfde snotneus. En je hebt maar te doen wat ik zeg. Ik heb je gezegd dat ik je niet mee wil hebben en daar blijf ik bij. Je weet nog niks, ook al heb je een paar verhalen gehoord. Er valt voor jou nog een heleboel te leren, maar *alles op zijn tijd. En probeer maar niet door wat slimmigheidjes je zin door te drijven. Je hebt een harde kop, maar die van mij is harder.*"

Kiam schuifelde met zijn bemodderde voet over de grond en liet het hoofd hangen. Toen zijn vader eindelijk uitgeraasd was, meende het familielid, dat ze de batatas moeilijk konden laten verbranden en hij nodigde ook Kiam uit om eerst maar eens te eten. Daarna kon er overlegd worden wat er met hem moest gebeuren.

Dat was niet zo eenvoudig op te lossen. Niemand voelde er iets voor om hem mee te nemen, want het zwaarste deel van de reis moest nog beginnen. Maar wat dan?

„Mag Kiam in Kingbera blijven?” vroeg zijn vader. „Dan nemen we hem op de terugweg weer mee naar huis.”

Maar dat ging onmogelijk, want die van Kingbera wilden zelf op reis. En dat ongezeglijke ventje alleen bij de vrouwen achterlaten, dat was net iets teveel gevraagd.

„Hij moet maar terug naar huis,” zei Nital.

„Dan mag je hem wel als een varken aan een stok binden,” gromde Meno. „En dat kost ons dan nog twee dagen vertraging ook,” mopperde Tavarol.

Kiam voelde zich niet erg gelukkig. Ze waren woedend op hem. Zelfs zijn vader keek of hij hem het liefst zijn nek zou omdraaien. De stemming werd er niet beter op toen Meno nog opmerkte: „Mijn zoon zou het niet in zijn hersens halen een verbod van zijn vader te negeren.”

Maar dat pikte Kiams vader niet. „Jouw zoon,” riep hij woedend, „is een grote stiekemer. Je weet de helft niet van wat hij achter je rug uitspookt.

Van het een kwam het ander en het werd een hooglopende ruzie, die door de gastheer en zijn gezin met grote belangstelling gevolgd

werd. Plotseling greep Meno zijn pijn en boog en stormde naar buiten om door een wilde driftdans zijn woede af te reageren.

Gekalmeerd kwam hij even later weer binnen. Toen nam Niak het woord. Hij was de jongste maar ook de kalmste van de broers. Hij had er bij gezeten alsof de hele zaak hem niet aan ging. Nu kwam hij ineens met een voorstel voor de dag.

„Er zit niks anders op dan hem mee te nemen. Als hij nu maar belooft, dat hij niets meer op eigen houtje onderneemt en precies doet wat ik zeg, dan wil ik de verantwoording voor hem wel op me nemen.” Mopperend gingen Kiams vader en ook de anderen hiermee akkoord.

„Dus ik mag mee?” riep Kiam opgerogen. Hij kon zijn oren nauwelijks geloven.

„Op voorwaarde, dat je van nu af aan niet verder dan vijf stappen uit mijn buurt gaat. Begrepen?”

Of hij het begreep! De hele verdere reis zou hij Niak als een hondje achterna lopen.

De volgende dag viel er nog steeds een druilerig regentje. Daarom verwachtten de mensen van Kingbera, dat hun gasten nog wel een dagje zouden blijven hangen. Maar Kiams vader wilde liever verder reizen. Zijn broers begrepen die haast wel. Hij schaamde zich natuurlijk. Wat moesten die van Kingbera wel van zo'n leider denken, als zelfs een snotneus van een jaar of tien nog niet naar hem luisterde.

Het duurde dan ook niet lang eer ze, de regenkappen zo ver mogelijk over hoofd en bagage getrokken, achter elkaar over het modderige bospad naar boven klommen. Het was een nog steilere klim dan de dag ervoor. Maar aan het eind scheen een bleek zonnetje. Dat was dan ook het enige prettige.

Ze hadden namelijk in Kingbera al gehoord, dat er nog niet zo lang geleden een aardverschuiving was geweest. Maar dat het zo erg zou zijn hadden ze niet verwacht. Het leek wel of een reuzenhand een stuk van de bergtop had afgescheurd en baldadig naar beneden in het bos had gegooid. Vanaf hun voeten liepen meters-

diepe scheuren bijna loodrecht omlaag. En daaronder lag een warboel van afgeknapt bomen en struiken. Hier en daar bungelden nog wat jonge boompjes ondersteboven aan een paar worteldraden langs de bergwand.

Verslagen stond het groepje aan de rand. Kiam werd al akelig als hij naar beneden keek. Moesten ze hier omlaag? Konden ze niet omlopen? Het pad was toch weg. Maar de mannen zaten al druk te overleggen hoe en waar ze het beste konden afdalen. Na een hele tijd werden ze het eens.

„Dan ook maar meteen,” besliste Kiams vader, „want als het weer gaat regenen of waaien, wordt het te gevaarlijk.”

„Geef mij je draagtas, Kiam,” zei Niak, „het zal al moeilijk genoeg zijn voor jou.”

Iedereen sjoede nu zijn spullen stevig om zich heen. Kiams vader en Nital gingen als eersten over de rand. Dan Meno en Tavarol, gevolgd door Kiam en Niak. Heel voorzichtig daalden ze af, doodsbenauwd een nieuwe verschuiving te veroorzaken.

Kiam hield zich precies aan de aanwijzingen van Niak. „Niet naar beneden kijken, want dan durf je niet meer.” Dus drukte Kiam zijn neus tegen de bergwand en vond op de tast een boomwortel, een uitstekende punt, of een opening waar hij net zijn teenspitsen in kon wringen. Soms kwam er van beneden een waarschuwing: „Wachten.” Dan waren ze vast gelopen en moest Kiams vader weer naar nieuwe afdaalmogelijkheden zoeken.

Het was maar goed dat Kiam niets te dragen had, want hij werd doodmoe. Zijn armen en benen trilden zo, dat hij zich nauwelijks meer kon vasthouden. Opeens brak er een stuk steen onder zijn voet af en hij gleeed een eindje naar beneden.

„Help, help, ik val,” gilte hij, hoewel hij zich nog met twee handen aan een stuk versplinterde stam kon vasthouden. Wild spartelend hing hij tussen hemel en aarde. Een regen van gruis roetste naar beneden over Tavarol en Meno heen.

„He, wat gebeurt daar!” schreeuwde Tavarol. „Kiam ben je gek geworden. Blijft alsjeblieft stil hangen, anders laat dat hout ook nog los. We komen je wel helpen.”

„Schiet dan op, ik hou het niet meer,” jammerde Kiam. Zijn armen deden zeer en zijn handen werden glad van het zweet.

„Nog even volhouden,” riep Niak schuin boven hem. Zwaar beladen als hij was, kon hij alleen maar toekijken en advies geven. Maar Tavarol gaf gauw zijn tas door aan Meno en klom weer omhoog tot hij vlak onder Kiam was. Hij greep zijn voeten beet en riep: „Laat die tak nou maar los en steun tegen de bergwand.”

„Ik durf niet,” piepte Kiam wanhopig.

„Je kunt niet vallen,” zei Niak geruststellend. „Tavarol houd je vast en hij staat zelf ook heel stevig.”

„Schiet op,” brulde Tavarol, „het is hier geen bivak!”

Doodsbenauwd staarde Kiam naar de gladde, rode kleiwand. Met een uitgestrekte arm zou hij er bij kunnen. En opeens, met de moed der wanhoop, liet hij de tak los en smakte voorover tegen de berg aan.

„Goed zo,” riep Niak en Tavarol commandeerde: „Nou door je knieën zakken en op mijn schouders gaan zitten. Mooi. En nou blijf je rustig zo zitten tot ik je op een veilige plek afzet.”

Terwijl Kiam zich stevig vast hield in het kroeshaar van zijn oom, gingen ze nu weer langzaam verder naar beneden. Helemaal veilig voelde hij zich nog niet, want hij zwaaide gevaarlijk heen en weer en Tavarol piepte en kreunde als een oud roestig hek. Maar ze haalden het. Op een dikke boomstam werd Kiam onder het bewonderende applaus van Nital en zijn vader heelhuids afgehaakt. De steile afdaling was achter de rug.

„Even bijkomen,” hijgde Tavarol en veegde het zweet van zijn gezicht.

„Adoeh,” zuchtte Kiam nog nabibberend van de schrik, „als Tavarol mij niet geholpen had, was ik vast en zeker naar beneden gevallen. Ik had wel dood kunnen zijn.” Hij ging gauw naast zijn vader zitten.

„Ja,” knikte die, „iemand die daarin valt . . .” Hij krabde eens stevig in zijn kroeshaar, terwijl hij met afkeer de ravage van bomen en struiken bekeek. Daar moesten ze zich nu nog doorheen wringen.

„Het had ons een begrafenis bespaard,” zei Nital zuur.

„En een dubbele bepakking.” Meno kwam puffend aanzetten.
„We lijken zijn koelies wel.”

Kiams vader schudde afkeurend zijn hoofd. Kiam hield zijn mond maar. Hij was er niet zeker van of zijn vader hem bedoelde of zijn ooms. Maar als die twee zo sjagrijnig bleven, zou het geen gezellige tocht worden!

Toen ook Niak veilig beneden was aangeland, gingen ze al kappend verder. Het werd een moeizame tocht. Eindeloos klimmen, kruipen en springen, tot ze eindelijk het afgebroken pad weer vonden en trillend van moeheid op de grond zakten. Kiam had het gevoel of al zijn botten gebroken waren en zijn huid in reepjes was gescheurd. Maar even later dreef Kiams vader hen alweer verder.

„Ik vertrouw het hier nog lang niet,” zei hij. „Die aardverschuiving is nog zo vers, misschien is de berg nog niet uitgerommeld.”

Ze liepen tot een smal riviertje hun pad kruiste. Het was niet diep en het water was lekker fris aan hun vermoeide benen. Aan de overkant lag een oud bivak. Meno liet zich op de grond vallen en zei, dat hij geen voet meer zou verzetten. Doodop lagen ze in het gras. Te moe om te praten. Kiam keek met ontzag omhoog naar de afgebroken bergtop. Onbegrijpelijk dat ze daar levend vanaf gekomen waren. Er kroop een rilling over zijn rug.

De shade aan hun bagage viel nogal mee. Alleen Niak had wat spullen uit zijn tas verloren. En Kiams 'broek' was gesneuveld. Beteuterd bekeek hij de twee stukken van zijn koteka, een smalle, helgele kalebaskoker, die over zijn piemel geschoven zat en met koordjes om zijn heupen recht omhoog gehouden werd. Hij had hem horen kraken toen hij tegen de berg aan viel.

„Wat nou? Ik heb geen andere.”

„Je mag er een van mij lenen,” bood Nital aan, „ik heb nog een mooie met een pluim op de punt.”

„Dat ding komt tot aan zijn neus,” zei Tavarol, die op een ingescheurde nagel kloof, grinnikend.

Kiam kon er niet om lachen. Moest hij soms in zijn nakie rondwandelen? Maar zijn vader troostte: „We komen nog wel langs

een plek waar ze groeien. Gebruik zolang dat onderste stuk maar. Behalve wij ziet niemand je.”

„Ik ga vuur maken,” zei Niak terwijl hij opsprong en verdween tussen de struiken. Hij kwam terug met brandhout en even later begon het al te knetteren en te roken. Ze hurkten er omheen en zetten weldra voorzichtig hun tanden in de gloeiend hete knollen.

Kiam had wel in dat bivak willen blijven, maar daar voelde zijn vader niet voor. „Als het enigszins kan overnacht ik liever in een dorp. Kelanin is echt niet zo ver meer.”

„Dat noemt hij niet ver,” dacht Kiam moedeloos toen ze een volgende rij heuvels waren overgestoken en opnieuw voor een rivier stonden. Heel wat dieper en breder dan de vorige. Ze moesten springend over rotsblokken naar de overkant zien te komen.

Kiam ging tussen Niak en Tavarol in, nadat hij zijn net aan zijn vader had gegeven. De stenen waren spekglad. Je moest er zo snel overheen, dat je geen tijd had om uit te glijden. Maar sommige stenen lagen ver uit elkaar en het water, dat er schuimend over en tussendoor spoelde leek erg wild.

Een keer aarzelde Kiam te lang en toen ging het mis. Een golf sloeg over de steen waar hij op stond en zijn voeten gleden weg. Hij smakte zijwaarts neer en werd bedolven onder het ijskoude water. De pijn en de kou sneden hem de adem af. Om en om rollend werd hij door het water meegesleurd. Hij kreeg de kans niet om zich ergens aan vast te pakken.

„Ik verdrink,” flitste het door hem heen. Hij wilde schreeuwen maar zijn mond liep vol water en hij stikte bijna. „Helpt me dan niemand? Laten ze mij dan zomaar doodgaan?” dacht hij in paniek. „Waar is Tavarol? Zou die mij nou in de steek laten?”

Maar toen werd zijn hoofd met een ruk boven water getrokken door Niak, die hem aan zijn haren vasthield. Hij schreeuwde: „Pak die tak vast. Achter je. Toe dan, ik kan je niet langer houden.”

Kiam zag zijn mond bewegen, maar verstond niets door het geraas van het water. Met ontzetting zag hij hoe Niak steeds verder voorover boog.

„Laat me niet los,” gilte hij. Maar Niak met het zware net op

zijn rug liep zelf gevaar in het water te vallen en opeens liet hij hem toch los. Meteen voelde hij een harde duw in zijn rug. Het was de dikke tak, die schuin uit het water omhoog stak. Nu begreep hij wat Niak bedoeld had, maar hij was zo verstijfd van de kou, dat hij zijn arm bijna niet omhoog kreeg. En het water duwde hem alweer verder.

Net toen hij dreigde opnieuw kopje onder te gaan lukte het hem zijn arm over de tak heen te slaan. Daar hing hij nu weer. Maar dit keer was het veel erger, want hij zag meer dan hij voelde, dat hij langzaam weer weggleed. Wie kon hem nu nog helpen?

Zijn vader, die al aan de overkant was, zag het ongeluk gebeuren. Hij smet zijn spullen neer en rende over andere rotsblokken weer terug. Hij kwam net op tijd, want Kiam had geen kracht meer. De stroom rukte en duwde hem los. Maar nu dreef hij regelrecht in de armen van zijn vader, die languit over een rotsblok lag en hem er ook op sleurde. Voordat hij goed begreep wat er gebeurde, hing hij als een natte vodenbaal over de schouder van zijn vader en belandde veilig op de oever.

Hij moest verschrikkelijk overgeven en rilde en klappertandde zo erg, dat hij nauwelijks op zijn benen kon staan. Maar zijn vader hield hem bij zijn schouders overeind en riep in zijn oor: „Lopen, lopen, zo hard als je kunt. Niet gaan zitten dan word je ziek.”

Niak kwam er ook bij en met de jongen tussen zich in zetten ze het op een sukkeldrafje. Nog nooit van zijn leven had Kiam het zo koud gehad. Zij benen waren gevoelloos en sleepten maar zo'n beetje over de grond. „Til je voeten op, vooruit,” schreeuwde zijn vader. „Dat kan je best. Goed zo. Hard stampen.” Het hielp. Langzaam aan werd Kiam wat warmer en ten slotte hielden ze halt.

„Dat was de tweede keer,” hijgde zijn vader, „het is nu wel mooi genoeg geweest. Bij de volgende stomme streek zie je jezelf maar te redden. Ik steek geen poot meer naar je uit.” Hij meende er natuurlijk niets van. Het kwam omdat hij zelf zo van streek was.

„Ik doe het toch niet expres,” huilde Kiam. Hij voelde zich doodongelukkig. Vooral toen Meno hem ook nog toesnauwde: „Snap je nou eindelijk waarom we geen kinderen mee willen hebben.

Je brengt ons ook nog in gevaar.”

Maar Tavarol had medelijden met hem en zei: „Kom, hou nou maar op met dat gesnotter. Het is weer allemaal goed afgelopen.” En Niak sloeg zijn arm om hem heen en hield hem goedig tegen zich aangedrukt tot hij gekalmeerd was. Om van de schrik te bekomen staken ze nog maar een sigaretje op. Kelanin konden ze in de verte al zien liggen.

In het mannenhuis troffen ze alleen maar een oude man. De rest was nog in de tuinen, zei hij. Maar geen nood, de 'telefoon' werkte perfect. Hij zette de handen aan zijn mond en schreeuwde naar boven dat er gasten uit Nawini waren gekomen. Onmiddellijk kwam vanuit de heuvels het antwoord, dat ze al onderweg naar huis waren.

Maar alleen vrouwen en kinderen kwamen na een poosje het dorp binnen. De mannen waren die morgen op jacht gegaan en zouden pas de volgende dag terugkomen, vertelden ze. Niettemin waren de gasten hartelijk welkom. Ze gingen meteen eten klaar-maken.

Omdat het droog was en veel gezelliger voor de vrouwen werd er gezamenlijk op het pleintje voor de huizen gegeten. De batatas, verse groente en bananen smaakten heerlijk. Later werden over en weer verhalen verteld, maar Kiam hoorde dat al niet meer. Die lag al lang in het mannenhuis te slapen.

Hij sliep zo vast dat hij de volgende morgen niet eens hoorde hoe de anderen opstonden, hun ontbijt klaarmaakten en naar buiten gingen. En toen hij dan eindelijk wakker werd en zijn ogen uitwreef, was hij alleen. Ook buiten was alles stil.

„Ze zijn er vandoor,” schoot het door zijn hoofd. Hij sprong overeind, rende naar buiten en struikelde bijna over Meno en Nital, die voor het huis aan hun uitrusting zaten te prutsen.

„O,” zei hij, „zijn jullie het.”

„Zoals je ziet, merkte Meno droogjes op.

„Wat kun jij slapen,” zei Nital bewonderend. „Het is al middag.”

„Ik heb honger,” verklaarde Kiam, „is er nog wat te eten?”

Nital wees over zijn schouder. „Binnen liggen kladi en bananen.”

Kiam vond de knollen en het fruit en zag nu ook, dat de bagage van zijn reisgenoten netjes opgestapeld tegen de muur lag. Stom dat hij dat niet meteen gezien had. Hij ging bij zijn ooms zitzen eten en zei al knabbelend: „Ik dacht echt, dat jullie er vandoor waren gegaan.”

„Ik had het graag gedaan,” zei Meno openhartig en Nital gromde instemmend. Kiam vond hen geen prettig gezelschap. Hij at zwijgend door. Nadat de laatste kruimel verdwenen was, vroeg hij:

„Waar zijn de anderen?”

„Daar ergens.” Meno gebaarde vaag naar de ruïnen rondom.

„Dan ga ik ze maar eens na,” zei Kiam terwijl hij opstond.

„Doe dat, je bent in het nalopen zo knap, je zult ze best vinden,” zei Nital hatelijk. Meno grinnikte. Kiam had ze kunnen slaan. Wat een stelletje mispunten!

Doelloos dwaaldé hij rond tussen de paggars. Op zijn gejedel naar boven kreeg hij antwoord van de vrouwen van Kelanin, maar daar ging hij niet naar toe. Dan maar op eigen gelegenheid een beetje jagen. Misschien ving hij wel een buidelrat. Met pijl en boog schietklaar in de hand speurde hij in het rond, terwijl hij geluidloos van boom tot boom glipte. Plotseling wiekte met traag vleugelgeklepper een kroonduif omhoog. Die zou hij kunnen hebben, want die duiven vlogen nooit ver. Daar waren ze te log en te onhandig voor. Ze ging dan ook een eindje verder op de onderste tak van een hoge boom zitten en keerde het kopje met het lichtgrijze verenkroontje nog even naar Kiam om. Net alsof ze wilde zeggen: „Zit ik hier naar je zin?”

Kiam richtte zijn boog. Maar even onverwacht duikelde een zwerm bonte loeries krijsend uit de boomtop naar beneden en joegen de kroonduif van haar plaats. Kiams pijl verdween tussen de bladeren zonder iets te raken.

„Lelijke schreeuwerds!” riep hij kwaad. „Waar bemoeien jullie je mee?” De vogels verdwenen joelend in de verte.

Langzaam ging Kiam verder. Hij klauterde over omgevallen bomen en boog voorzichtig een stekelig gordijn van lianen uiteen.

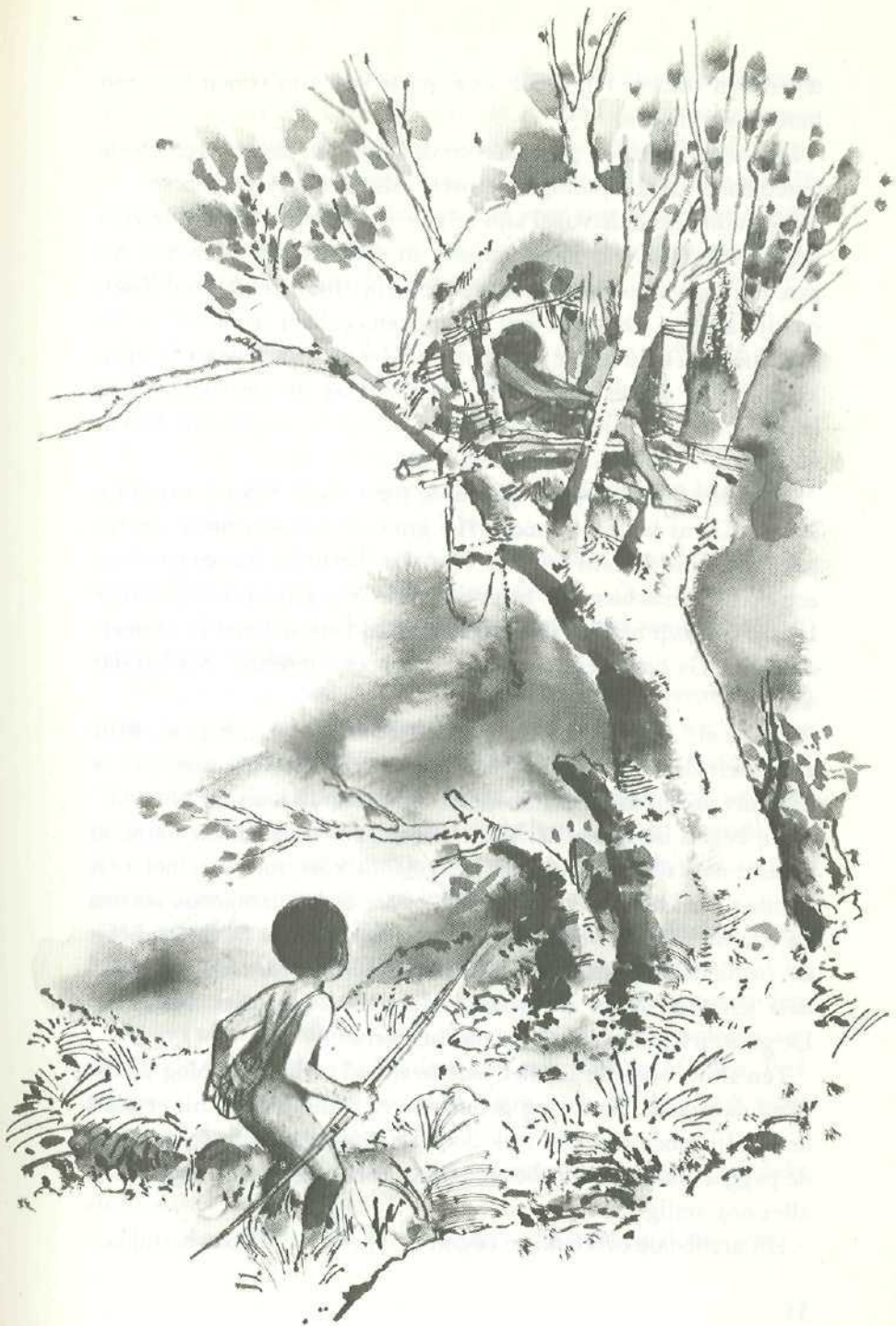
Daarbij miste hij op een haar na een wespennest, dat aan de onderkant van een groot boomblad kleefde. Hij schrok ervan. Een klein tikje maar, en de zwerm was naar buiten gestoven om hem in zijn gezicht te steken. Wat zouden de mannen hem uitgelachen hebben, als hij met een opgezwollen gezicht was thuis gekomen.

Even later ontdekte hij een opossum, die tussen de knoestige wortels van een broodboom op een broodvrucht zat te knabbelen. Het spitse kopje met de grote oren bewoog met vinnige rukjes op en neer. Opeens liet de buidelrat de lange ronde vrucht vallen en rende vliegensvlug tegen de stam omhoog. Maar Kiam was sneller en dit keer schoot hij raak. Met een sprong was hij op de plek waar het diertje was neergevallen en trok het triomfantelijk aan de lange, kale staart omhoog. Morsdood, met één pijl. Hij nam hem mee om vooral Meno en Nital te laten zien, dat hij ook nog iets goeds kon.

Nu kwam hij bij een open plek en opeens bleef hij luisterend staan. Hoor, daar was het weer. Zo'n griezelig, kermend geluid. Het kwam van boven. Hij keek omhoog en zag tussen de takken van een alleenstaande boom een slordig gevlochten hutje. Het schommelde zachtjes mee met de deinende boomkruin. Nauwelijks zichtbaar, in hurkzit met rotan vastgebonden, leunde het geraamte van een mens tegen de achterwand. Een knokig been was door het lattenvloertje gezakt en bengelde langs de stam.

Het was een lijkenhuisje. Kiam had er wel meer gezien. Maar hij en zijn neefjes liepen er altijd met een grote boog omheen. Je wist immers nooit of er nog geesten in de buurt rondzwierven. Maar nu stond hij helemaal alleen in een vreemd bos en wist niet wie die dode was.

Opnieuw hoorde hij het klaaglijk gekerm. Het klonk zo griezelig, dat hij er kippevel van kreeg. Het was vast een kwade geest, die zich veranderd had in de zwarte jaarvogel, die een tak lager roerloos naar hem zat te loeren. Met groeiende angst en afgrijzen staarde Kiam terug. De vogel had hem in zijn macht, want hoe graag hij er ook vandoor wilde, hij kon zich niet meer verroeren. Rat, pijl en boog vielen zomaar uit zijn handen. Zijn hart bonkte

regen zijn ribben. Hij wilde weg, maar kon zijn benen niet van hun plaats krijgen.

De vogel begon te groeien. Steeds hoger en groter werden de poten en ze kregen puntige klauwen. Als die je vastgrepen!

Plotseling deed de vogel zijn felgele snavel open en stootte zo'n schelle kreet uit, dat Kiam angstig in elkaar dook. Nou viel hij aan. Hij sloeg zijn vleugels uit en vloog op. Bibberend gleden Kiam op zijn knieën. De vogel zou zich boven op hem laten vallen om hem met zijn klauwen te verscheuren. Met de handen voor de ogen kreunde hij: „Niet doen. Niet doen.” Maar de jaarvogel vloog krijgsend over hem heen en verdween tussen de wiegelende boomtoppen.

Toen werd het stil en er gebeurde niets meer. Heel voorzichtig kwam Kiams hoofd omhoog. Hij gluurde om zich heen, tot hij weer dat nare gekerm hoorde. Wat was dat toch? Zat er dan nog een geest? Misschien wel meer dan een. Wat wilden ze van hem? Ineens begreep hij het. Die jaarvogel had hem natuurlijk gewaarschuwd. „Ga hier weg Kiam, dit is verboden terrein.” Als het dat was . . .

„Ik ga al,” riep hij met een benauwd stemmetje. „Ik ga al. Blijf alsjeblieft daar en doe me geen kwaad. Ik wist toch niet, dat ik hier niet mocht komen. Ik ben niet van hier. Ik kom uit Nawini.”

Hij begon langzaam achteruit te kruipen. Steeds maar omhoog starend naar dat hutje met die bengelende voet, tot hij achter zich struiken voelde. Hij verschool zich onder de laaghangende takken en wachtte. Overal voelde hij ogen op zich gericht. Waarom boog die struik daar opeens opzij? Hoorde hij geen takken kraken? Was daar iemand? Weer dat geluid. Maar het kwam niet dichtbij. De geesten kwamen hem dus niet achterna.

Ten slotte waagde hij het half overeind te komen. Nog niets? Weg dan maar. Eerst nog gebukt, later rechtop ging hij er vandoor. Hij rende aan een stuk door tot aan de tuinen. Klom over de paggar en rolde naar beneden. Hij bleef liggen luisteren. Was alles nog veilig?

Hij krabbelde overeind en begon te lopen naar de beschermende

huizen van het dorp. Suffig staarde hij naar de kringelende rookwolkjes, hoorde de stemmen van de mensen en rook de etensgeuren. Kiam begreep niet, dat alles zo gewoon kon zijn. Niemand wist wat hij had meegemaakt. Het zag er zo rustig en veilig uit. Hij begon opeens te snikken. Met een arm voor zijn gezicht leunde hij tegen een boom en hilde, hilde, tot hij geen tranen meer had. Toen strompelde hij doodop naar huis.

De anderen hadden veel succes gehad op hun jacht. Ze zaten met de vrouwen en kinderen van Kelanin van een wild varken te smullen.

„En wat heeft onze grote jager gevangen?” vroeg Tavarol.

„Niks,” zei Kiam. Ze zagen zijn behuild gezicht en barstten in lachen uit. Dat was teveel voor Kiam.

„Als jullie eens wisten wat er gebeurd is, zou je niet zo lachen,” schreeuwde hij stampvoetend van woede.

„Wat voor spannende avonturen heb jij dan weer beleefd?” vroeg Meno spottend.

„Iets heel ergs,” zei Kiam en begon haastig te vertellen. Hij moest het kwijt, ook al lachten ze hem in zijn gezicht uit. Maar ze werden allemaal heel ernstig. Met geesten viel niet te spotten.

Ongerust wilde Kiams vader weten of dit verder nog nare gevolgen kon hebben. De oude man dacht van niet. Hij meende, net als Kiam, dat het een ernstige waarschuwing van de geesten was geweest, om niet weer te proberen hun rust te verstoren.

Hij vertelde, dat het lijk zijn jongste zoon was. Maanden geleden was hij ziek teruggekomen van een tocht naar de kust en thuis gestorven. De mannen mompelden wat meewarige woorden.

Na een stilte zei Meno: „Wij zijn nog nooit ziek geworden aan de kust. Ik hoop maar, dat het deze keer ook goed zal aflopen. Tenminste . . .” en hij keek boos naar Kiam, „als die daar zich maar niet meer met geesten bemoeit.”

„Ik kon er toch niks aan doen,” protesteerde Kiam, „jij hebt altijd wat op mij te zeggen.”

„Hou je mond,” snauwde zijn vader, „we hebben al last genoeg

van jou." Kiam trok zich beledigd terug en ging slapen.

Omdat de mannen van Kelanin ook de volgende dag nog niet kwamen opdagen, wilde Kiams vader niet langer blijven wachten. Ze waren nu weer goed uitgerust. De draagtassen zaten vol knollen, suikerriet en bananen. En eerlijk gezegd waren de vrouwen van Kelanin blij, dat het stel extra eters weer verdween, want zij moesten maar proviand aanslepen.

Tot aan de laatste heuvelrug was het prettig lopen over een veel gebruikte weg. Daarna daalden ze af in een diep ravijn en stonden voor de rivier: de Tsongmanogong. Deze rivier vormde de overgang van het bergland naar de kustvlakte. Ook al hadden ze nog zo'n hekel aan water, toch moesten ze nu kilometers lang van de rivierbedding gebruik maken, want de oevers rezen aan weerskanten steil en kaal omhoog. Het water stroomde kolkend en schuimend langs grote rotsblokken naar beneden.

Maar eerst namen ze een poosje rust om aan het idee te wennen. Vooral Kiam had er moeite mee. „Ik wou, dat ik kon vliegen,” zei hij verlangend.

„Dat wou ik ook!” zei Meno instemmend. Kiam keek hem aan. Was dat soms weer hatelijk bedoeld? Maar Niak zei vlug: „Dat wilden we allemaal wel.”

„Laten we het eens proberen,” stelde Tavarol voor. Wapperend met wijd gespreide armen maakte hij wat gekke sprongetjes, zodat ze allemaal begonnen te lachen.

„Probeer het eens vanaf die hoge oevers,” adviseerde Nital.

„Je leek net een geplukte kip, die nog probeerde aan de pot te ontkomen,” zei Kiams vader. „Nou, je doet je best maar, ik ga wel te voet.” Hij liep naar het water.

De anderen volgden al gauw. Urenlang ging het nu springend en stappend van steen tot steen. Soms kwamen ze bij stroomversnellingen. Dan voelden ze de stenen onder hun voeten trillen door het geweld van het water. Voordat ze hier een overstap waagden, gaven ze eerst hun draagnet aan elkaar over. Soms werd ook Kiam als een pakketje door Niak aan Tavarol doorgegeven.

Ze waren blij dat de zon achter de wolken was verdwenen, want het geschitter van het langs flitsende water om de witte stenen konden hun ogen bijna niet meer verdragen. Je zou hier maar eens misstappen!

Kiam hield zich kranig. Hij keek niet op of om, maar lette angstvallig op de stevig gespierde benen van Tavarol. Als hij dreigde te vallen, voelde hij meteen dat Niak hem van achteren beet greep.

Ver over het middaguur stapten ze aan wal. Bij de korte rustpauzes op grote rotsblokken had Kiam al opgemerkt, dat het landschap veranderde. De oevers waren lang zo hoog niet meer. De rivier was breder geworden en het heldere water modderig. Er lagen ook minder stenen. Alles wees er op, dat ze de kustvlakte bereikt hadden. Uitgeput lagen ze op een zandbank en rookten een strootje. Het kon hun zelfs niets schelen, dat het regende. Natter dan ze al waren konden ze toch niet worden.

„De regen is lauw,” merkte Kiam verwonderd op.

„Natuurlijk,” zei zijn vader, „je bent hier in de Mimika. Het is toch ook al warmer weer geworden.”

„Wat? Is dit de Mimika al?” Daar keek Kiam van op. „Ik heb er niks van gemerkt. Zitten hier dan die menseneters?”

„Ja,” zei Meno, „achter iedere struik zit er een. En ze hebben besloten, dat ze met jou zullen beginnen.”

Kiam begreep niet, dat Meno zo durfde te spotten in het land van de Mimikanen zelf. Er moest er maar eens een zijn, die het toevallig hoorde. Voorzichtig schoof hij een beetje dichtër naar zijn vader. Maar die zei geruststellend: „Het kan nog wel drie dagen duren eer we ze tegen komen. Hier groeien nog geen sago-palmen.” Wat dat met elkaar te maken had wist Kiam niet, maar hij voelde zich wel wat meer op zijn gemak.

Ze gingen die dag niet meer verder. Een eind van de rivier vandaan vonden ze een bivak en daar streken ze neer. Nital en Tavarol gingen op jacht en kwamen terug met twee vette boskippen en een papegaai. De mannen bromden goedkeurend en Kiam wreef opgetogen over zijn lege buik. Het werd een vorstelijk maal. Tot het laatste vezeltje vlees werden de botjes afgekloven. Ze

wreven hun vettige handen af aan hun kroeskoppen en maakten zich klaar om te gaan slapen.

De eerste nacht in een vreemd gebied. Slaperig gluurde Kiam door zijn oogharen naar Meno, die bij het vuur de wacht hield. Hoe weinig hij ook met zijn oom op had, het gaf hem toch een veilig gevoel dat hij hem daar zo rustig zag zitten. Hij nestelde zich behaaglijk tegen de brede rug van zijn vader. In zijn nek voelde hij de adem van Niak. Boven zijn hoofd ritselden de bladeren van het bivak. Hij sliep rustig in.

Er volgden nog twee lange dagen door het bos. Ze waren de warmte niet gewend en raakten veel sneller vermoeid. Het was broeierig onder het dichte gebladerte. Als het geregend had leek het bos wel een stoombad. Voortdurend gonsden wolken muggen, vliegen en ander gespuis om hen heen. Ze staken en beten waar ze maar konden. En dan de bloedzuigers. Die lieten zich zomaar op de voorbijgangers vallen. Ze zogen zich vast aan de huid en slorpten zich zo vol bloed, tot ze er als zwarte bolletjes weer vanaf rolden. In het begin had Kiam, steeds nijziger, geprobeerd de stekende horde van zich af te slaan, maar het was onbegonnen werk. Ten slotte liet hij het maar zo en sjokte lijdzaam achter Niak aan.

„Wanneer krijgen we nou eens een Mimikaan te zien,” zeurde hij. Alsof zijn vader er zomaar een te voorschijn zou kunnen toveren. Hij kreeg dan ook geen antwoord.

Wat ze wel zagen, waren steeds meer sporen van wilde varkens. En zelfs meer dan eens van een casuaris, een soort struisvogel. Een keer rende er een dwars door hun rij. Tussen Nital en Tavarol, die een paar meter uit elkaar liepen. Tavarol gaf een schreeuw van schrik, maar het beest was al tussen de struiken verdwenen en een wilde achtervolging leverde niets op.

's Avonds in het bivak zei Kiams vader: „Morgen komen we aan de rivier de Koperapoka. Als we een beetje geluk hebben, konden we daar wel eens een Mimikaan treffen.”

Kiam fleurde er van op. „Wat doen ze aan die rivier?” vroeg hij. „Daar zijn hun sagotuinen. Maar ze komen er niet zo vaak. Die

sagopalmen groeien vanzelf wel. Af en toe gaan ze er een paar omhakken, om de sago er uit te halen. Die wordt dan meteen tot meel verwerkt en dan hebben ze weer voor een paar weken te eten."

„Misschien kunnen we dan wel met hun prauwen meevaren naar het dorp Koperapoka," opperde Nital.

„Als ze niet te veel tumangs bij zich hebben," meende Meno. Kiam luisterde gespannen. Sago, tumangs, prauwen, eindelijk zou hij die vreemde dingen eens te zien krijgen. En niet te vergeten: de kustmensen zelf! Hoe zouden ze er uit zien? En wat moest hij geloven van al die verhalen over koppensnellen en menseneten?

Tot diep in de nacht zaten ze te praten. Kiams vader bleek heel wat van dit gebied te weten. Hij vertelde dat de grote, ijzeren prauwen twee keer per jaar hun kostbaarheden kwamen inruilen. Het was nu wel de goede tijd, maar het bleef toch de vraag of ze er iets van te zien kregen. Er lagen veel zandbanken in de zee, waar ze niet overheen konden. Daarom bleven ze dikwijls heel ver weg in diep water liggen en alle vracht werd dan met kleine prauwen naar de kust gebracht. Kiam was diep teleurgesteld.

„Maar er komen ook wel eens zeilprauwen uit Indonesië," troostte zijn vader. „Dat is een land aan de overkant van de zee."

„Wonen daar ook blanke mensen?"

Kiam moest meteen weer aan het verhaal van de blanke voorouders denken. Wat was blank? De lichtste huid die hij kende was van een leguaan, een hagedis. En die voelde nog koud aan ook.

„Nee," zei zijn vader, „Indonesiërs zijn niet blank en niet zwart. Zo'n beetje er tussenin. Ze zijn klein en mager en hebben zwart, glad haar. Een van hen woont met zijn vrouw en kinderen in Koperapoka. Hij is goeroe. Dat wil zeggen, dat hij de kinderen van de Mimikanen leert tellen en figuurtjes tekenen. Ieder figuurtje betekent wat. Dat noemen ze rekenen, schrijven en lezen."

Kiam trommelde op zijn koteka van louter verbazing.

„Hoe weet je dat toch allemaal?" vroeg hij verwonderd. Hij had nooit geweten dat zijn vader zo knap was. Die lachte.

„Ik heb veel gereisd en altijd mijn ogen en oren goed open ge-

houden. Dat moet jij ook doen zoon, want er valt veel te leren en een mens weet nooit genoeg." Kiam knikte ernstig. Dat was nou net waarom hij was meegegaan. Hij wilde alles zien en alles weten.

Hij kon die nacht bijna niet slapen. Telkens schoot hij verschrikt wakker, maar als hij dan een van zijn ooms waakzaam bij het vuur zag zitten, ging hij weer gerustgesteld liggen.

De volgende morgen liep hij ongeduldig rond tot zijn vader zich weer als vanouds aan het hoofd van de stoet opstelde. Nu ging Kiam uit zichzelf voor Niak lopen. En hij had zo'n haast, dat hij Tavarol telkens op zijn hielen trapte. Die werd kwaad en schold hem uit.

„Sstt,” waarschuwde Kiam verschrikt, „schreeuw niet zo. Ze kunnen je in Koperapoka horen.”

„Dan zijn hun oren ook al anders dan die van ons,” lachte Nital.

Opeens stonden ze voor de Koperapoka. In het felle zonlicht glansde het water donker als olie. Aan de overkant, in de schaduw van het bos, lagen drie prauwen met een rotan aan een lange staak gebonden. Verder heerste er diepe stilte. Ze hurkten zwijgend naast elkaar op de oever en legden hun netten naast zich in het gras.

„Wat gaan we nou doen?” fluisterde Kiam. Hij vond het maar een griezelige toestand zo open en bloot op die oever. Dat was vragen om een pijl tussen je ribben.

„Afwachten,” zei Tavarol. „Als ze daar zitten hebben ze ons goed kunnen bekijken. En dan weten ze nu wel met welk doel we gekomen zijn.”

„Daar,” zei zijn vader plotseling, „daar achter die grote struik. Het zijn er twee, nee vier.”

Hij sprong opgewonden overeind en hield schreeuwend zijn net omhoog. De Mimikanen kwamen helemaal te voorschijn en riepen iets terug. Ze stapten in een van de prauwen en duwden zich staande met een lange speer naar de overkant. Kiams vader en zijn broers konden nauwelijks wachten tot de punt van de prauw de

oever aantikte. De kleine bergpapoea's verdrongen elkaar om de lange kustmensen te begroeten, toen die rustig uit de prauw stapten en naar de kant waadden.

In stomme verbazing keek Kiam toe. Waren dit nou koppen-snellers en menseneters? Hij had ze zich veel woester voorgesteld. Ze waren wel groot en ze keken nogal trots. Maar nu gleed over hun strakke gezichten een brede lach en Kiam zag met ontzag hun puntig gevijlde tanden. Ze droegen geen sieraden, ook niet in hun doorboorde neus en oren. Misschien alleen bij feesten. Nettassen hadden ze ook al niet. En in plaats van een koteka droegen ze iets wat Kiam niet kon omschrijven, maar waarvan hij later leerde dat het een broek was.

Terwijl hij hen op een afstand aandachtig stond te bekijken, keek een van de Mimikanen naar hem om. Hij deed een paar stappen in zijn richting en strekte lachend zijn hand uit. Dat was teveel voor Kiam. Hij rende weg en verstopte zich achter een boom. Bibberend bleef hij zitten wachten tot Niak hem kwam opzoeken.

„Kom maar,” zei hij, „ze doen je niks. We kennen ze nog van vroeger. Het zijn vrienden.”

„Maar ze wilden mij pakken,” piepte Kiam benauwd.

„Welnee,” zei Niak lachend, „ze wilden je alleen maar goed bekijken. Ze hadden nog nooit zo'n kleine bergpapoea gezien. Dacht je dat wij toelaten dat ze jou kwaad doen?”

„Nee, maar jullie deden niks toen die kerel op mij afkwam.”

Toen Kiam eindelijk weer te voorschijn durfde komen, waren de Mimikanen alweer weg. Maar ze zouden nog terug komen om de bergpapoea's mee te nemen naar Koperapoka. Dat hadden ze goed getroffen, vond Meno. Kiam dacht er anders over. Nu hij die wiebelige, nauwe prauwen had gezien, voelde hij niets meer voor een tochtje.

„Ik ga veel liever lopen,” zei hij.

„Dan ga je maar alleen,” antwoordde zijn vader.

Omdat hij de weg niet wist, stapte hij later toch maar met de anderen in de prauwen.

Tot zijn schrik konden ze niet allemaal bij elkaar zitten.

Er lag een stapel gevlochten kokers in iedere prauw, die een muffe stank verspreidden. „Dat zijn nou tumangs met sago erin,” vertelde Niak. „Lekker, he? Daar maken ze koeken van. Als onze batatas op zijn moeten we er ook aan.”

„Als ik gek ben,” dacht Kiam. „Ik zoek wel wat anders in het bos.”

Ze werden twee aan twee met hun bagage over de prauwen verdeeld. Na veel passen en meten was dat gebeurd en konden ze eindelijk vertrekken.

Kiam zat plat op de bodem en klemde zich met twee handen aan de randen vast. Niak zat achter hem en stelde hem gerust. „Wees maar niet bang. Als je rustig blijft zitten gebeurt er niets. Ze kunnen net zo goed varen als wij lopen.”

De Mimikanen, het waren er nu zes, roeiden staande. Het ene been schuin voor het andere, bogen en strekten hun lichamen in rustige regelmaat. Het zweet liep over hun glanzend bruine huid. Na een tijdje begonnen ze te zingen. Een zong voor en de anderen herhaalden in koor zijn woorden.

De loodzware hitte, het eentonig zingen, het doffe bonzen van de peddels tegen de prauwrand, alles te zamen maakte Kiam erg slaperig. Stilletjes sukkelde hij weg en hij werd pas wakker toen de prauw laat in de avond tegen de wal stootte.

„We zijn er,” zei Niak. Hij hees zich kreunend overeind en stapte het water in. Wat was hij stijf geworden! „Kom op,” riep hij naar Kiam, „geef me een hand dan breng ik je naar de kant.”

In het donker hielp Niak hem tegen de modderige oever omhoog.

„Blijf hier wachten tot ik de bagage gehaald heb,” commandeerde hij en verdween plussend in het duister. Kiam hurkte gedwee neer, alweer half in slaap. Hij had er geen erg in dat het dorp vlak achter hem lag. Daar was intussen het nieuwtje van hun komst al doorgedrongen.

Vooraf de kinderen waren erg benieuwd naar dat kleine bergmannetje dat was meegekomen. Ze renden naar de rivier. Kiam, niets vermoedend, zag zich opeens omringd door een groep

schreeuwende en lachende kinderen. Hij vloog geschrokken op om bescherming te zoeken bij zijn vader en ooms. Maar het was al te laat. Hij werd hardhandig heen en weer geduwd, betast en geknepen. In het donker zag hij alleen maar hun flitsende ogen en tanden en hij dacht werkelijk, dat zijn laatste uur geslagen had. Maar er kwam hulp.

De goeroe van Koperapoka, de man over wie zijn vader verteld had, kwam met een fakkel in zijn hand de kinderen achterna. Ook zijn vader en ooms snelden toe. Maar toen ze bij het schijnsel van de fakkel de hossende, joelende kinderen zagen met daar-tussen Kiam als een dodelijk verschrikt diertje, wanhopig zoekend naar een gaatje om te ontsnappen, begonnen ze te lachen.

„Kiam denkt zeker, dat zijn kop gesneld wordt,” gierde Meno op zijn koteka trommelend van pret. Ook de roeiers stonden breed te grijnzen. Toen Kiam al die lachende gezichten op de achtergrond ontdekte, begreep hij dat zijn leven geen gevaar liep. Hij schaamde zich en begon verlegen mee te grinniken.

Met een zwaai werd hij op de schouders van een van de roeiers gezet, buiten het bereik van de graaiende kinderhanden, en in een vrolijke optocht naar het huis van de goeroe gebracht.

Nog nooit waren de bergmensen zo vriendelijk aan de kust ontvangen. En dat hadden ze nu eens aan Kiam te danken!

Hoofdstuk 3

De goeroe van Koperapoka en zijn vrouw hadden aan de bergmensen een schuurtje afgestaan in de bijgebouwen van hun huis. Daar sliepen ze, roosterden de batatas en bewaarden er hun kostbare handelswaar.

Met Kiam trokken ze nog steeds veel bekijks. Toen ze samen door het dorp kuierden om het handelsterrein alvast te verkennen, hield iedereen met zijn bezigheden op om vooral dat kleine bergmensje eens goed te bekijken. Dat ze hem ook voortdurend wilden aanraken vond hij minder prettig. Hij wist nu wel, dat ze er geen kwade bedoelingen mee hadden. „Koppensnellen en menseneten gebeurt niet meer,” had de goeroe hem verzekerd. Maar toch voelde hij er niets voor om telkens als een varkentje gekeurd te worden.

Er viel voor hem trouwens ook wel wat te zien. De Mimikanen hadden bijvoorbeeld helemaal geen mannenhuizen. De gezinnen woonden bij elkaar. Maar waarvoor gebruikten ze nou eigenlijk de huizen, die in twee keurig rechte rijen tegenover elkaar stonden. Alleen om in te slapen? Koken, eten, matten vlechten, elkaar luizen, alles gebeurde buiten in een soort zandbak voor het huis. Bij erg warme nachten slapen ze daar ook wel, wist zijn vader te vertellen.

De vrouwen deden verder dezelfde karweitjes als in de bergen. Alleen trokken ze niet iedere dag naar de tuinen. In plaats daarvan gingen ze vaak vissen. Ook nu weer kwamen ze een groepje vrouwen tegen met hun grote ovale netten. Kiam ging vlug naast zijn vader lopen. Hij was een beetje bang voor hen. Ze waren net zo trots als de mannen. Heupwiegend liepen ze voorbij met een spottende blik naar die kleine bergmannetjes, die het waagden hen in de weg te lopen. Nital keek ze na en schudde zijn hoofd. „Net mannen,” zei hij afkeurend.

Aan het eind van het dorp lag een groot huis. „Dat is de school,”

vertelde Meno. „Hier leren ze tellen en die vreemde figuurtjes tekenen.”

Nieuwsgierig bleven ze voor de open deur staan en gluurden naar binnen. De kinderen zaten netjes naast elkaar op lange banken. Voor de klas stond een schoolbord op een houten ezel. Tegen de muur een boekenrek met een paar stapels beduimelde boekjes. De goeroe liep rond terwijl de kinderen met piepende griffels op leien zaten te krassen. Ze hadden Kiam onmiddellijk in de gaten. Ze stompten elkaar en wezen naar de deur. Nu zag de goeroe hen ook. Hij kwam naar hen toe.

„Kajonago,” zei hij en begroette hen met de knokkelgroet.

„Adoeh,” riepen de kinderen verrast. „Wat is dat? Wat doen jullie daar?” De goeroe legde uit dat de bergmensen elkaar altijd zo begroeten. Hij wenkte Kiam om het nog eens voor te doen. Ze kromden allebei de gespreide wijs- en middelvinger van hun rechterhand, schoven ze ineen en trokken ze dan met een ruk langs elkaar los. De knak was duidelijk te horen. De kinderen klaptten in hun handen alsof het een geslaagd goochelkunstje was.

„En wat moet je erbij zeggen?”

De goeroe schreef het woord 'kajonago' op het bord. Dat moesten ze natuurlijk allemaal herhalen. Terwijl ze lawaaierig de knokkelgroet met elkaar gingen proberen, stonden de bergmensen voor het bord. Ze bestudeerden de vreemde tekenjes en schudden verbaasd hun hoofd. Ze snapten er niets van.

„Dat noemen ze nou schrijven,” verklaarde Kiams vader en keek of hij er alles van wist. Kiam bekeek het eens goed.

„Dit is het gemakkelijkst,” zei hij en wees naar rijen tafeltjes. „Bijna allemaal hetzelfde, kijk maar.” Met zijn vinger deed hij de $\times$ en $=$ tekens na.

„Ja, ja,” zei Niak, „maar weet jij wat het betekent?”

De goeroe had lachend naar hen staan kijken. Hij kende de bergentaal een beetje en begreep waar ze het over hadden.

„Wil je niet blijven?” vroeg hij Kiam. „Dan kun je het allemaal leren.”

Kiam wilde wel. Nou en of! Maar zijn vader legde hem uit, dat

hij dan een jaar alleen in de Mimika moest achterblijven. Nu keek hij op zijn neus. Hij had gedacht, dat hij het wel in een paar dagen kon leren. Nee, dan ging het feest niet door.

„Tja,” zei de goeroe, „dat is jammer. Willen de heren dan nu maar weer gaan, want wij moeten weer aan het werk.” Uitgezwaaid door de kinderen vertrokken ze.

Achter het gebouw lagen de schooltuinen. Die gingen ze even bekijken. „Niet veel bijzonders.” Meno trok zijn neus op. „Slechte grond. Veel te zanderig.”

„Erg hard wordt er niet in gewerkt,” merkte Nital op, „moet je zien wat een onkruid.” Ze slenterden onder een rij hoge klapperbomen door naar de rivier.

„Kiam, ga nooit onder zo'n boom zitten,” waarschuwde Tavarol, „want als je een kokosnoot op je hoofd krijgt, sta je niet zo gemakkelijk meer op.”

Er lag er een in het gras en Kiam tilde hem even op. Tavarol kon gelijk hebben. Het ding was zwaar genoeg.

„Jonge klappermelk is lekker fris als je dorst hebt,” legde Niak uit.

„En klapperbier is nog lekkerder,” zei Meno gnuivend.

„Wat is dat dan?” vroeg Kiam.

Voor Meno kon antwoorden draaide Kiams vader zich met een ruk om. „Als ik ooit merk, dat je hem die rommel laat drinken, ben je nog niet gelukkig,” beet hij Meno toe. Die mompelde be-teuterd: „Dat ben ik toch ook niet van plan.”

Later vertelde Niak aan Kiam, dat het door de Mimikanen gedronken werd vóór ze op sneltocht gingen. Ze meenden dat het hen sterk en onkwetsbaar maakte.

„Maar ze gaan toch niet meer op sneltocht,” zei Kiam. „Hoe weet Meno dan dat het lekker is?”

„Ach, Meno kletst maar wat,” zei Niak geërgerd. „De Mimi-kanen zullen het nog wel eens stiekem drinken, maar ik denk niet dat ze Meno daar ooit bij hebben uitgenodigd.”

Nu ze bij daglicht aan de rivier stonden, was Kiam diep teleur-

gesteld dat ze de zee niet konden zien. „Dat was zeker nog wel een dag varen,” vertelde zijn vader. „Maar misschien mag je wel eens mee als ze die kant uit gaan.”

Dat hoopte Kiam dan maar. Stel je voor, aan de kust geweest en dan nog geen zee gezien hebben. Daar kon hij thuis niet mee aankomen. Ze gingen in het gras zitten en rookten een strootje.

„Zouden hier krokodillen zijn?” vroeg Nital zich af.

„Vast wel,” meende Kiams vader.

„Zo dicht bij zee?” zei Tavarol twijfelend.

„Als het water maar zoet genoeg is. Een krokodil houdt niet van zout water.”

„Ik zal eens gaan proberen of het water zout of zoet is,” zei Kiam. Hij liep langs de modderkant omlaag naar de rand van het water. Daar lag een grote boomstam half op de kant. Hij wilde er net op stappen, toen de boom zich oprichtte, snel het water in gleed en onder de oppervlakte verdween.

„Hoeiii!” gilte Kiam geschrokken en klauterde zo snel hij kon de oever weer op. „Dat was er een. Dat was een krokodil! Zagen jullie dat?”

Of ze het gezien hadden! Opgewonden schreeuwend renden ze langs de oever. Tavarol schoot hem nog razendsnel een pijl achterna. Mis natuurlijk. Zelfs al had hij hem geraakt, dan was de pijl toch op de harde schubben afgeketst.

Kiam, nog helemaal ontdaan, zat boven op de oever te roepen: „Ik was er bijna opgestapt. Hij had me bijna te pakken. Zagen jullie dat wel?”

„Ja, ja, kalm nou maar,” suste zijn vader. En spijtig zei hij: „Ik wou dat we hem eerder gezien hadden, dan waren we een mooie krokodillehuid rijker geweest.”

Intussen kwamen er een paar mensen uit het dorp aanlopen. Met handen en voeten gebarend vertelden de bergmensen wat er gebeurd was. De Mimikanen keken bezorgd. Ze zaten al lang achter die krokodil aan. Het was een brutaal beest, dat zich steeds dicht bij het dorp waagde. Maar zo erg als vandaag had hij het nog nooit gemaakt. Ze besloten er de komende nacht op uit te

trekken en niet terug te komen voordat ze hem gevangen hadden.

Tavarol popelde om mee te mogen, maar dat wilden ze niet.

„In de bossen zullen jullie best goeie jagers zijn,” zei een van hen, maar in een prauw zijn jullie alleen maar tot last.”

Spijtig keek Tavarol ze die avond na, toen ze gewapend met hun lange speren, ijzeren haken, toortsen en honden in hun prauwen de donkere nacht ingingen.

Ze bleven twee dagen weg. De derde dag legden ze 's morgens vroeg triomfantelijk de dode krokodil op de oever neer. Heel het dorp liep uit om de vangst te bekijken. Het was een kanjer. Zeker wel vier meter lang.

„Precies tussen de ogen geraakt,” zei Tavarol bewonderend. Kiam bekeek met een rilling de gevaarlijke bek. Het had maar een of twee stappen gescheeld, of hij had daar tussen gezeten. De jagers gingen aan het werk om er de huid af te halen.

De bergmensen trokken weer naar het dorp, want er was een handelaar komen opdagen. Daar moest Kiam bij zijn. Zijn vader haalde een rol tabak uit het draagnet en legde het voorzichtig voor zich neer. Tegenover hem hurkte een Mimikaan, die met even precieze gebaren een kapmes neerlegde.

Ze zagen onmiddellijk, dat het lemmet was afgesleten van het vele slijpen. Kiams vader snoof verachtelijk en keerde zich af. Maar wel zo, dat hij de Mimikaan vanuit zijn ooghoeken in de gaten kon houden. Die pakte na enig aarzelen het kapmes weer terug. Hij graaide wat in een viezig bundeltje naast zich en legde er een splinternieuw keukenmes voor in de plaats. Kiams vader verroerde zich niet.

„Wat is dat een rijke vent,” spotte Meno, die onverschillig tussen zijn randen zat te peuteren.

„Wacht maar eens af, hij heeft nog wel meer,” voorspelde Kiams vader. Inderdaad kwam er even later een tweede mes bij.

Intussen hadden zich rond de Mimikaan wat dorpsgenoten verzameld. Een jonge vent met een brutaal gezicht pakte de tabak in zijn handen. Hij draaide de rol om en om en besnuffelde hem aan alle kanten.

„Blijf jij er nou maar af,” snauwde Kiams vader. „We zijn het nog lang niet eens.” De jongen legde met een spottend gezicht het pak neer en zei iets, waar de Mimikanen erg om moesten lachen.

„Nou zegt-ie zeker, dat het toch maar rotzooi is.” Kiam maakte zich kwaad.

„Kan me niet schelen wat hij zegt,” zei zijn vader. „Ik heb met hem niks te maken.”

„Nou, als die ander niet meer heeft dan die twee mesjes zou ik het handelen maar staken,” meende Tavarol. Kiam gaf hem groot gelijk, maar zijn vader bleef koppig zitten.

Grommend legde de Mimikaan het oude kapmes er weer naast en beduidde, dat hij voor die drie dingen samen het hele pak tabak wilde hebben. Maar Kiams vader duwde beslist het kapmes weg. „Hou dat ding maar. Dan kan je je vrouw nog weer eens scheren.”

Nu hadden de bergmensen groot plezier, want tussen de toeschouwers stond een oude vrouw met een hoofd zo kaalgeknipt als de maan. Het was vast en zeker zijn vrouw. Ze had zich al de hele tijd geërgerd. Ongedurig draaide ze om hem heen, hoofdschuddend en mopperend. Toen hij zijn spullen boos bij elkaar pakte en weg wilde gaan, begon ze tegen hem te schreeuwen dat je het kilometers ver kon horen. De man schreeuwde woedend terug, maar zij won. Hij ging weer zitten, dook opnieuw in zijn rommel-tje en nu kwam er opeens een bijl te voorschijn.

„Zie je wel,” zei Kiams vader tevreden en hij ging er eens goed voor zitten. Hij bekeek en bevoelde de bijl aan alle kanten.

„Het is geen nieuwe, maar ik wil hem wel hebben als die twee messen er ook nog bij komen.”

De Mimikaan deed net of hij het niet snapte. Maar zijn vrouw was het gezeur moe en legde het hem wel even uit, met tot slot een stevige por in zijn rug. Nu gooide hij opeens boos de twee messen naast de bijl neer. Kiams vader gaf hem de tabak en daarmee verdween de Mimikaan haastig achter de huizen met de snaterende vrouw op zijn hielen.

„Wat een bemoeial, die ouwe tante,” zei Kiam. Handelen was toch zeker een mannenzaak.

„Ja, zo gaat dat in de Mimika,” zei zijn vader. „Uiteindelijk zijn de vrouwen hier de baas.”

Verder liep het niet zo vlot met de handel. De Mimikanen hadden niet veel ijzerwaren meer. Alleen wat oude rommel. Het wachten was op de grote boot van de blanke mensen. Die kwam pas over een week.

Intussen was het een drukte van belang in het goeroe-huis, want ernaast in een grote loods lagen gedroogde krokodillehuiden, zakken copra en gezouten vis. Van andere dorpen kwamen prauwen met nog meer huiden en zakken. De goeroe had het er reuze druk mee. Hij nam alles in ontvangst, schreef het op en zorgde dat alle goederen op tijd naar de kust werden vervoerd. De school werd zolang gesloten.

Kiam kreeg nu vriendjes genoeg om te spelen. Titus, het zoontje van de goeroe, werd zijn beste vriend. Samen zwierven ze rond bij de rivier en liepen in de weg bij het lossen en laden van de prauwen.

Titus bedelde aldoor om mee te mogen en op een morgen hadden ze geluk. De laatste huiden werden ingeladen en in een van de prauwen bleef nog net een plaatsje open voor twee kleine jongens, helemaal voorin de punt.

„En verroer je niet,” waarschuwde David, de baas van de roeiers, „want dan smijt ik je overboord.”

De jongens waren al lang blij dat ze mee mochten, hoewel ze bijna niet wisten waar ze hun benen moesten laten. Toch was dit een veel bredere boot, dan die waarmee de bergmensen waren aangekomen.

„Dit is een torpa,” zei Titus, „een echte zeeprauw.”

Voor hen uit voeren er nog veel meer, maar die gingen langzamer omdat ze zo zwaar beladen waren. Tot groot plezier van de jongens passeerden ze de een na de ander. Dan werd er vrolijk gezwaaid en geroepen.

Ze kwamen aan de monding van de rivier. Kiam zag een enorme grijsblauwe watervlakte, die zich naar alle kanten uitstreckte. Ze voeren er recht op af. Links en rechts slingerde de kustlijn zich tot

in de verte voort, met aan de ene kant een brede strandvlakte en aan de andere kant de schuimende branding.

Ze minderden vaart, want de vaargeul werd steeds ondieper. Voorzichtig tastten de roeiers met hun lange peddels de bodem af. Ten slotte stapten ze overboord en liepen naast de prauw, terwijl ze de punt naar de branding richtten. Het water kwam nog niet eens tot hun knieën.

Kiam kreeg het benauwd toen hij zag, hoe de golven met donderend lawaai over elkaar heen buitelden en sissend op het strand uitliepen. Hij was ook veel liever uitgestapt, maar dat mocht niet.

De mannen begonnen nu allemaal hard te duwen, recht op een hoge golf aan. Kiam klampte zich vast. Wat deden ze nu? Dat kon toch nooit goed aflopen? Net op het moment dat hij verwachtte, dat de golf over hen heen zou slaan, werd de prauw bij de punt opgetild. De mannen sprongen er gauw in en begonnen als gekken te roeien. Hij voelde hoe het water zich als een slang onder de prauw door kronkelde. Omkijkend zag hij hoe achter hen de golf omkrulde en donderend op het strand neerkwam. Ze waren er doorheen en voeren over zee gelijk op met het strand.

Net begon Kiam zich weer wat op zijn gemak te voelen, toen ze opnieuw door de branding moesten naar de plaats waar een paar grote loodsen stonden. Maar nu bleven de mannen zitten, de peddels druipend boven het water. Het leek of ze de golven telden. Opeens een schreeuw van David en weer was er de wedstrijd met een hoge golf. Weer werden ze opgetild, maar nu duwde het water hen voort, tot ze zachtjes op het strand uitliepen.

Kiam was blij, dat hij weer veilig en wel op de vaste grond stond.

„Kom, we gaan in de goedangs kijken,” riep Titus. De grote deuren van de loodsen stonden wijd open en binnen lagen zakken en huiden bijna tot het dak opgestapeld. Er hing een doordringende, weeë geur. Ze kwamen Titus' vader tegen met lijsten in zijn hand. Hij liep prevelend en tellend rond. „Nergens aankomen, hoor,” waarschuwde hij.

„Laten we hier maar weggaan,” zei Kiam. Hij had het wel gezien en werd misselijk van de stank en de broeierige hitte.

Ze gingen naar de aankomende prauwen kijken. Het was iedere keer spannend als ze door de branding moesten. Eén keer ging het mis. De prauw lag scheef op de top van een golf. Ze gleed er af en sloeg om.

„Hoei,” gilde Kiam, „ze verdrinken.” En hij dacht aan zijn eigen avontuur. Maar de zee was daar niet zo diep en de Mimikanen waren goede zwemmers.

Ze probeerden zoveel mogelijk kostbare huiden te redden. De goeroe, David en zijn roeiers en ook Titus renden het water in om te helpen. Kiam bleef een ogenblik aarzelend staan. Hij was bang voor de af en aan rollende golven. Maar opeens gooide hij zijn rugnetje neer en rende het water in. Tot zijn grote verrassing was de zee lauwwarm. Hij kende alleen maar ijskoude berggrivieren. Dit was heerlijk. Vol vuur begon hij mee te sjouwen.

De geredde huiden werden op een rijtje in de zon gelegd om te drogen. Titus' vader was erg boos en ging verschrikkelijk tekeer. Kiam vond het niet eerlijk.

„Ze deden het toch niet expres,” riep hij kwaad. „Je mag blij zijn, dat er niet meer omkiepen. Zo gemakkelijk is het niet, hoor.”

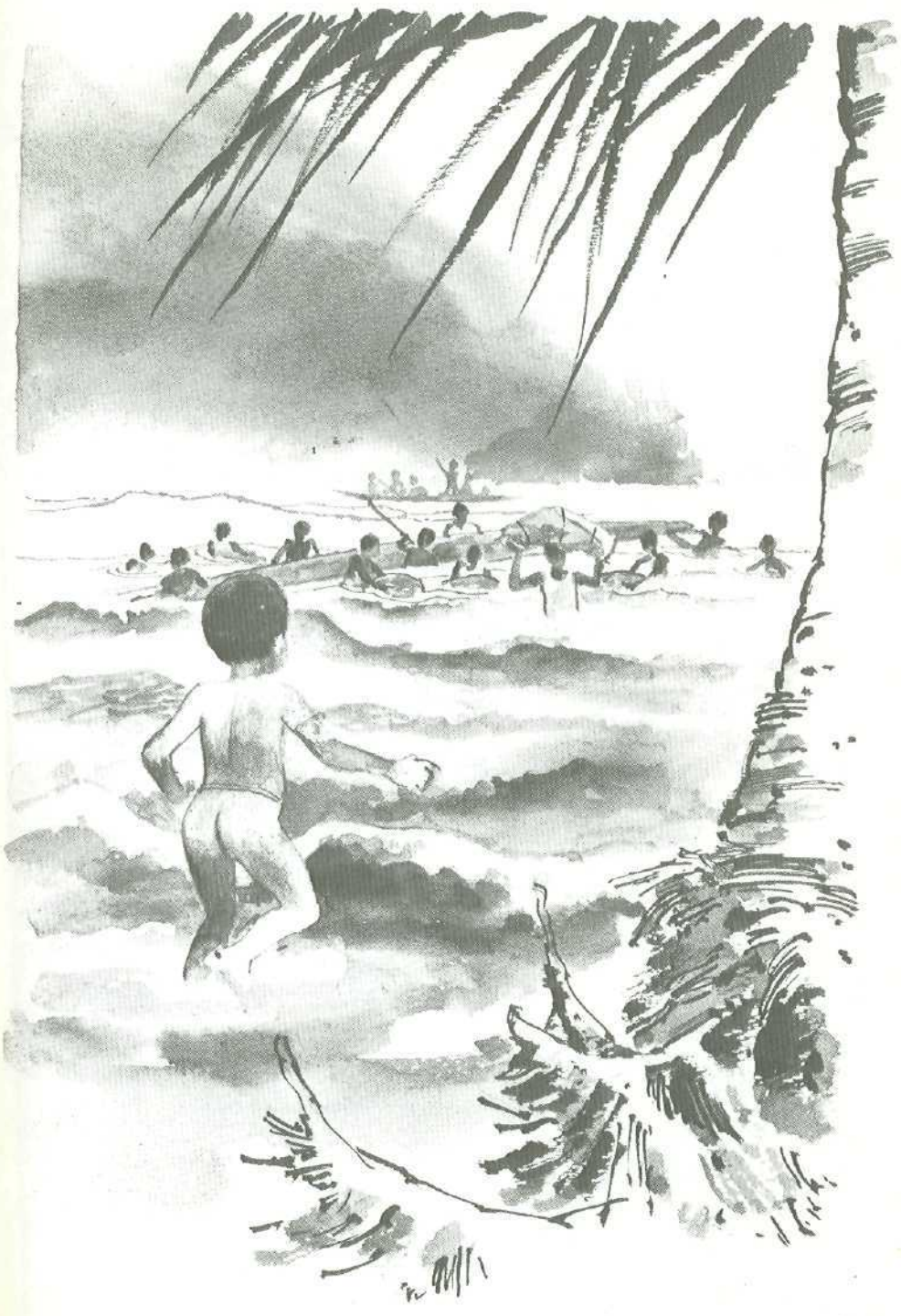
Niemand verstond precies wat hij zei, maar ze vonden de kwaadheid van dat kleine bergmannetje zo komiek, dat iedereen begon te lachen. Ook de goeroe.

„Nou, nou,” dacht Titus, „dat had ik eens moeten proberen. Die durft, hoor.” Maar het was misschien toch beter om zijn vriendje mee te nemen naar een ander plekje.

„Laten we wat gaan zwemmen,” stelde hij voor.

Zwemmen? Dat kon Kiam niet. Hij keek verbaasd naar Titus, die zijn toch al natte broekje uittrok, op het strand neersmeet en poedelnaakt de golven indook. Waarom ook niet. Onmiddellijk lag zijn rugnetje en koteka ernaast en rende hij met wijd gespreide armen de golven tegemoet.

Hij werd finaal omvergegooid, overspoeld en belandde om en om rollend weer netjes op het strand, waar hij kokhalzend bleef zitten. Voor verdrinken was hij niet bang meer, maar wat smaakte dat water vies!

Titus rolde door het zand van het lachen. „Je moet je mond ook dicht houden, sufferd.”

Dat liet Kiam zich natuurlijk niet zeggen. Ze zaten elkaar achterna over het strand en in het water. Ze sprongen en doken als twee glanzende bruinvissen door de branding, tot ze eindelijk hijgend in de schaduw van een eenzame palmboom neervielen. Na een poos gingen ze op zoek naar hun spullen.

„Wat nu,” zei Kiam, terwijl ieder zijn eigen 'broek' weer aanschoot. Titus keek nieuwsgierig naar dat malle kokertje.

„Zit dat ding lekker?” vroeg hij spottend.

„Gewoon,” zei Kiam en haalde zijn schouders op.

„Kan je er ook op fluiten?”

„Nee, wel op trommelen.” Kiam gaf een roffel weg. „Dat kan jij niet, he?” Hij knikte volaan. Titus kon het moeilijk ontkennen.

„Wat zit er in dat netje?” vroeg hij nog en trok het naar zich toe. Maar Kiam griste het uit zijn vingers en hing het op zijn rug.

„Mijn spullen.”

„Maar ik wil het zien. Laat kijken.”

„Nee.”

Titus wist niet wat hij hoorde. „Weet je wel, dat ik de zoon ben van een Indonesische goeroe,” schreeuwde hij. „Je moet doen wat ik zeg. Alle Mimikaanse kinderen doen dat.” En hij stampvoette van kwaadheid.

„Ik ben geen Mimikaan. Ik ben een Amungme,” schreeuwde Kiam terug en stampte even hard op de grond.

Titus wist niet wat hij ervan denken moest. Hij zette een paar grote, boze ogen op. Maar Kiam deed hetzelfde. Zo stonden ze elkaar een poosje aan te kijken, totdat Kiam opeens een vreselijk gek gezicht trok. Titus moest er wel om lachen of hij wilde of niet. Wat een raar kereltje was die Kiam toch! Maar gekke bekken trekken kon hij ook nog wel. Ze gaven elkaar een voorstelling tot ze over de grond rolden van het lachen en daarmee was de vrede weer getekend.

„Wat nu?” vroeg Kiam weer.

„Nou gaan we krabben vangen,” riep Titus. „Van die grote.

Hmm!" Dat klonk Kiam als muziek in de oren. Als er iets te bikken viel, deed hij wel mee.

Ze zochten lange, taaie grasvezels en gingen op jacht. Titus liep speurend over het strand met een nieuwsgierige Kiam achter zich aan. Opeens viel hij op zijn knieën bij een gaatje in de grond. Hij begon als een razende te graven en stak daarna voorzichtig zijn arm er in.

„Ik heb hem," juichte hij. Hij stak een grote, oranje krab omhoog, die met zijn grijpklauwen wanhopig om zich heen graaide.

„Altijd van achteren beet pakken," waarschuwde Titus, „want wat hij vast pakt laat hij niet meer los."

Terwijl Kiam het beest bij zijn schild vasthield, omwikkelde Titus het met de taaie vezel. De poten werden stevig tegen het lijf aan gesnoerd. Zo kon hij geen kwaad doen. Het pakje werd in Kiams netje gestopt en verder trokken ze, snuffelend als jachthonden. Even later viel Titus weer op zijn knieën en legde triomfantelijk de tweede krab op het zand.

„De volgende moet jij vangen," zei hij. „Hier moet er een zitten. Eerst de gang een beetje uitgraven. Waar het holletje breder wordt, daar zit-ie."

IJverig ging Kiam aan de slag. Ja, daar zat iets. Hij voelde het. En hoe! Met een gil trok hij zijn arm terug. Een grote krab bungelde aan zijn vinger. Als een bezetene sloeg hij het beest tegen de grond, maar het liet niet los. Titus kon niet meer van het lachen, terwijl Kiam schreeuwend van pijn rondanste.

Eindelijk kreeg hij medelijden met zijn vriendje. Hij verlostte hem van de krab, door eenvoudig de poot eraf te breken. Nu konden ze de scharen losmaken. Kiams vinger bloedde hevig.

„Even laten doorbloeden en dan in het zeewater uitwassen," zei Titus.

„Als ik gek ben," zei Kiam. Dat zoute water beet natuurlijk als vuur. Hij ging op zijn vinger zitten zuigen tot de pijn verminderde en het bloeden ophield. Daarna gingen ze weer verder met de jacht. Dat wil zeggen: Titus ving de krabben en Kiam bewaarde ze in zijn net.

Het liep al tegen de avond toen ze met een rijke buit naar de loodsen terugkeerden. Ze waren ver afgedwaald en toen ze er eindelijk aankwamen, was iedereen vertrokken. Daar stonden ze wel wat beteuterd van te kijken. Wat moesten ze doen? Wachten tot ze thuis gemist werden en iemand hen kwam ophalen?

Er zat niets anders op. Intussen konden ze net zo goed de krabben gaan koken en opeten, want ze voelden hun lege maag.

„We hebben geen vuur,” zei Titus.

„Daar zorg ik voor.” Kiam was blij dat hij nou ook eens iets kon laten zien.

Uit zijn netje haalde hij een gespleten stuk hout en een plukje plantevezel, dat hij in het hout vast klemde. Daarna kwam er een opgerold bamboekoord te voorschijn. Hij wikkelde het los en haalde het onder het hout door, dat hij met zijn voet tegen de grond drukte. Vervolgens begon hij met twee handen het koord snel op en neer te trekken. Door de wrijving begonnen de vuurstok en het koord te gloeien. Het vezeltje vatte vlam. Vlug wat droge grassprietjes en blaren er onder en blazen. Al gauw knetterde er een vrolijk vuurtje, waarop hij voorzichtig wat grotere takken legde.

Titus had het hele gedoe met open mond zitten aankijken. Hij vond het knap werk. Nu kwam hij ook in actie. In een blikje haalde hij wat zeewater. De krabben gingen er met schild en al in en werden gaar gekookt.

Het was intussen donker geworden. De lucht was nauwelijks meer van water en land te onderscheiden. De branding was een vage, witte streep geworden en gromde als een dreigend beest. In het bos achter hun rug barstte het nachtelijk concert los van duizenden sjirpende krekels en gonzende muggen. Af en toe werd het onderbroken door het doordringende gesnerp van een cicade. En in de verte klonk het sombere geluid van een brulkikker.

De twee jongens zaten wat verloren bij het vuurtje. Ze probeerden voor elkaar te verbergen hoe griezelig ze het vonden. Stoer timmerden ze met een steen de harde schilden van de krabben kapot en zogen smakkend op het zachte, witte vlees. Ze proefden

nauwelijks wat ze aten, want ondertussen gluurden ze met grote ogen om zich heen in het donker. Een onverwacht kraken of ritselen joeg een rilling over hun rug.

Ten slotte veegde Titus zijn mond af en zei zo opgewekt mogelijk: „Ziezo, dat was lekker. Nou mogen ze me gerust komen halen.” Maar er kwam niemand. Ze gooiden nog wat takken op het vuur zodat het flink oplaaide en daarna zaten ze zwijgend naast elkaar. Hun angst groeide met de minuut.

Opeens fluisterde Kiam: „Daar is iemand. Daar op het water.” Zijn scherpe ogen zagen een lange, smalle schaduw over het water glijden. Zijn hart begon te bonken. „Misschien een krokodil?”

„Nee,” fluisterde ook Titus, „dat kan niet. Die komen hier niet.”

Nu zag hij het ook en meteen sprong hij met een gil overeind. Kiams hart bleef bijna stilstaan van schrik. Maar Titus rende weg.

„Daar zijn ze. Daar zijn ze,” schreeuwde hij uitgelaten. „Hallo, hierheen. We zitten hier.”

Maar er kwam geen antwoord. Alleen hoorden ze nu duidelijk het geplas van een peddel. De prauw wendde de steven en kwam langzaam hun richting uit. Er hoestte iemand. Een lange, rochelende hoest of hij er bijna in stikte. Wie was dat? De angst sloeg de jongens opnieuw om het hart. Hand in hand stonden ze te kijken hoe de prauw in het zand tot stilstand kwam. Er zat iemand achterin, die roerloos bleef zitten.

„Wie ben je?” vroeg Titus met een stem, schor van angst.

Weer dat vreselijke hoesten. De jongens stonden al klaar om weg te rennen. Eindelijk hoorden ze hijgend en beverig een oude mannenstem.

Titus antwoordde. Hij scheen de man te kennen. Kiam haalde wat rustiger adem. Ze praatten samen, maar toch scheen er iets mis te zijn. De man gromde en schudde van nee. Titus' stem klonk kwaad, toen smekend en ten slotte begon hij te huilen.

Kiam werd weer ongerust. „Wat zegt-ie toch?” Ongeduldig trok hij zijn vriendje aan zijn arm.

„Hij wil ons niet meenemen,” snikte Titus. „Hij kwam alleen maar kijken wie hier bij dit vuurtje zat. Hij wil gaan slapen.”

„O nee,” dacht Kiam, „niet de hele nacht hier blijven. Stel je voor, dat er weer geesten komen.” Maar wacht eens. Hij had nog wat tabak bij zich. Misschien deed hij het daar wel voor. Hij greep in zijn netje en duwde de oude man een pluk tabak onder zijn neus.

„Wil je ons nou asjeblief naar huis brengen?” vroeg hij beleefd. De man bromde wat en knikte dat het goed was. Maar ze moesten helemaal achter in de prauw komen zitten, zodat de voorste punt boven water stak, want daar zat een gat in de bodem. Het kon de jongens niet schelen hoe ongemakkelijk ze zaten, als ze maar meemochten. Ze duwden netjes de prauw voor hem af en sprongen er in.

Terwijl de man hoestend en piepend heel langzaam voortpeddelde steeg het water in de prauw bijna tot hun heupen. Ze bleven doodstil op hun hurken zitten. Ieder moment verwachtten ze dat de bodem onder hen uit elkaar zou scheuren.

Het duurde eindelijk lang. De maan was nog niet op. Daardoor was het pikdonker en ze hadden er geen idee van waar ze heen geroeid werden. Maar toch bereikten ze veilig de oever van Koperapoka. Ze bedankten nauwelijks, zo'n haast hadden ze om thuis te komen.

Midden in de kampong kwamen ze hun vaders tegen, die net van plan waren om hen samen met David te gaan zoeken. Er werd wel wat tegen hen gemopperd, maar dat was meer voor de vorm. Iedereen was blij, dat de jongens weer heelhuids thuis waren. Maar ze mochten er niet meer alleen op uit.

De volgende dag gingen ze met de andere kinderen van het dorp vissen in de rivier. Trots als een varken met twaalf biggen kwam Kiam met een flink zootje vis thuis. Ze trokken ook het bos in om op vogels, buidelratten en leguanen te jagen. Ze lurkten stiekem aan Kiams sigaretten tot ze er misselijk van werden en bijna stikten in de rook. Want in de Mimika mochten kinderen niet roken.

Ze draafden met zijn allen schreeuwend achter een onopglijp tennisballetje aan. In de hitte van het gevecht sneuvelde opnieuw de koteka van Kiam. Hij schaamde zich verschrikkelijk en kroop gauw achter een boom. De Mimikaantjes sprongen joelend om

hem heen. De vrouw van de goeroe kwam op het spektakel af en van haar kreeg hij toen een oud broekje van Titus. Kiam voelde er zich vreselijk deftig mee. Maar aan dat rare geflodder om zijn benen moest hij wel even wennen.

Ook leerden ze elkaar met ondeugend glinsterende ogen nette, maar vooral de minder nette woorden in het Mimikaans, Indonesisch en Amungmes. Ze haspelden alle drie de talen door elkaar, tot niemand er meer een touw aan kon vastknopen en rolden door het gras van het lachen.

Op een morgen werd Kiam wakker van een vreemd dof geluid in de verte. Onmiddellijk klonk er in heel het dorp een luid gejuich.

„Kapal-oo! Kapal-oo!” De grote boot was in aantocht. Iedereen die lopen kon, haastte zich naar de rivier. Daar werd bijna gevochten om een plaatsje in de prauwen. Afgeladen vol vertrokken ze naar de zee, waar de boot mijlenver uit de kust was blijven liggen.

Ook de bergmensen renden naar de oever om te zien of ze mischien met iemand mee mochten. Maar alleen Meno lukte het. En dan ook nog, omdat hij brutaal in een prauw ging zitten. Hij deed net of hij de woedende protesten van de Mimikanen niet begreep. Ten slotte lieten ze hem maar zitten en roeiden weg.

Meno zwaaide vrolijk naar zijn sip kijkende familieleden op de oever. Ze waren allemaal kwaad op hem omdat ze zelf niet op dat idee gekomen waren. Kiam had tranen in zijn ogen. Was het niet om uit je vel te springen? Opeens hoorde hij Titus roepen.

„Hee Kiam, ga je met ons mee? Wij gaan lopen.”

Lopen? Kon dat dan? Blijkbaar wel, want daar stond de vrouw van de goeroe met haar eigen kinderen en nog een paar schoolkinderen. Ze droegen tassen en pannetjes met etenswaar. Ze waren zeker van plan er een gezellige picknick aan vast te knopen. De bergmensen sloten zich bij hen aan en de stoet ging monter op weg. Bij laag water kwam achter de schooltuinen een bospad vrij, dat langs de rivier naar de kust liep.

„Misschien zijn we er nog eerder dan de prauwen,” riep Titus vrolijk, „met dit lage water lopen ze makkelijk in de modder vast.” Het idee dat dit Meno ook kon overkomen, vrolijkte de bergmensen helemaal op.

Ondanks de hitte werd er stevig doorgestapt. Tegen tien uur bereikten ze het strand. „Daar ligt-ie,” Titus wees naar de zee. Met de hand boven hun ogen tuurden ze over de glinsterende golfjes naar de verte. Kiam voelde zich genomen. Was dat nou alles? Die prauw met die twee zwarte kokers erop? Hij leek niet veel groter dan een torpa.

„Wacht maar eens tot je er dichtbij komt,” zei zijn vader.

„Als we ooit die kans krijgen,” bromde Tavarol. „We zijn nog niet veel opgeschoten met onze boswandeling. Kijk, daar gaan de eerste prauwen er al heen.”

„Maar er komen ook prauwen hierheen,” riep Kiam opgewonden. „En ik zie niemand roeien. Horen ze soms bij de boot?”

„Ja, dat zijn de motorsloepen,” antwoordde de goeroe. „Nou zal ik aan het werk moeten.” Hij draafde naar de loodsen. De grote deuren zwaaiden open. Een paar mannen begonnen de eerste zakken naar buiten te slepen.

Intussen wachtte de rest van het gezelschap de motorsloepen af. Het waren er vier, volgeladen met kisten. Met een grote boog kwamen ze op het strand af, terwijl het getakketak van de motoren aanzwol tot een oorverdovend gebrul. Kiam deed verschrikt een stap achteruit. Wat een lawaai. Waar kwam dat vandaan? Maar het geluid viel al weg en de boten schommelden zachtjes verder tot ze in het zand vastliepen.

In iedere boot stonden twee Belanda's. Kiam keek zijn ogen uit. Het was weer heel anders dan hij gedacht had.

„Adoeh,” riep hij verbaasd, „ze zijn helemaal niet blank. Ze hebben een rood vel. En wat zijn ze groot en dik. En wat een gekke, lange neus!” Alleen de kraakschone, witte kleren die ze aan hadden, vond hij erg mooi. Maar voor de rest waren het rare, lelijke wezens. Zijn voorouders zagen er beslist heel anders uit.

Ze stapten niet eens uit, maar lieten de goeroe met al zijn lijsten

door het water naar hen toe waden. Ze begroetten elkaar. De Belanda's met een onverschillig knikje, de goeroe onderdanig buigend en glimlachend. „Alsof hij bang voor hen is,” dacht Kiam.

Die met de hoofdtooi was zeker de baas. Hij bladerde snel de papieren door en propte ze in het zakje van zijn witte baadje. Daarna wenkte hij gebiedend naar de Mimikanen en het lossen begon.

Nieuwsgierig dromden de bergmensen om de kisten heen, die zolang in het zand werden neergezet. Wat zou daar allemaal in zitten? Tavarol probeerde er een op te tillen, maar liet hem weer verschrikt vallen op een schreeuw van een van de Belanda's. „Ik mag toch zeker wel even voelen,” mopperde hij verontwaardigd. „Ik zal hem heus niet meenemen, hoor.”

Kiam en Titus dwaalden rond de sloepen om ze eens van dichtbij te bekijken en natuurlijk liepen ze weer in de weg. Ze werden afgesnauwd door de koelies, die hijgend en zwetend de zware kisten versleepten.

De Belanda's deden niets. Ze zaten bij de motor, gaven aanwijzingen en rookten een sigaretje. Toch liep het zweet in stralen over hun glimmende gezichten en hun kleren plakten nat tegen hun machtige lijven.

Kiam kwam niet uitgekeken op hun dikke, behaarde armen en benen, die uit de korte mouwen en broekspijpen staken. Was dat nou echte mensenhuid? Even moest hij voelen aan de dikke arm, die op een bostrand steunde. Warm, stelde hij vast. Dus toch!

Alles wat de Belanda's verder deden, meldde hij aan de anderen, alsof die zelf geen ogen in hun hoofd hadden. „Kijk, nou neemt hij zijn hoofdtooi af. Nou veegt hij zijn gezicht en nek af met een lap. Nou zet hij zijn hoofdtooi weer op.”

„Dat is een pet,” verbeterde Titus. „Alleen de bazen hebben zo'n pet op.”

„Zijn er dan meer bazen?” vroeg Kiam verwonderd.

„Natuurlijk, maar een is de allerhoogste. Dat is de kapitein. Die komt nooit van zijn schip af.”

„He, ik wou dat we erheen konden,” zei Kiam. „Kijk, daarginds gaan er nog steeds prauwen naar toe. Ik wed dat Meno er al is.”

„Ik hoop, dat-ie in de modder vastzit,” zei Nital wraakzuchtig.

„Wat kijkt die Belanda toch naar ons,” zei Kiams vader opeens.

„Die lange daar, in de tweede boot. Nou praat-ie over ons.”

De anderen merkten het ook, ook al konden ze niet verstaan wat die blanke mannen zeiden.

„Wat zit daar toch voor een stelletje bavianen? Waar komen die vandaan?”

„Dat is een stam uit het bergland,” zei die met de pet.

„Zijn dat ook mensen?” vroeg de lange zogenaamd grappig. „Ik dacht dat het apen waren. Zullen we die kleinste eens aan de stuurman laten zien? Die beweerde toch dat er in Nieuw-Guinea geen apen leefden.”

„Je weet, dat de kapitein geen zwarten aan boord wil,” waarschuwde de pet. „Ze jatten allemaal.”

„Alleen maar voor de gein. Ik neem hem bij de volgende lading weer mee terug.” De pet haalde zijn schouders op. Hij moest het zelf maar weten.

De lange wenkte Kiam naar zich toe en nieuwsgierig kwam Titus mee.

„Wil je naar de boot?” vroeg hij in gebarentaal. Kiam kon het nauwelijks geloven.

„Hij vraagt of ik mee wil,” riep hij opgewonden naar de anderen. Die kwamen meteen aangestormd. „Wij ook. Wij ook,” riepen ze. Maar dat mocht niet. Alleen Kiam.

Zijn vader vond het vreemd. Wat moesten ze met zijn zoon? Hij vertrouwde het zaakje niet. „Niks daarvan,” besliste hij, „of allemaal of niemand.”

„Dan maar niemand,” zei de lange. De sloepen voeren weg en Kiam huilde van kwaadheid. De prettige stemming was opeens bedorven. Ze waren boos op elkaar, boos op de Belanda's en zelfs boos op de goeroe, die er toch helemaal niets aan kon doen. Maar de vrouw van de goeroe had opeens een goed voorstel.

„Waarom lopen jullie niet eens naar de monding van de rivier. Je kunt daar de terugkerende prauwen opwachten. Misschien kun je voor een beetje tabak een prauw met roeiers erbij huren om

jullie naar de boot te brengen.”

Dat plan stond hen wel aan. Met Titus als tolk gingen ze meteen op weg over het gloeiend hete strand. Er rolden heel wat zweetdruppeltjes onderweg, maar hun moeite werd beloond. Toen ze aan de rand van het bos wat zaten uit te puffen kwam er al een prauw aan. Tegen een flinke betaling wilden de roeiers nog wel een keer teruggaan. Vrouwen en kinderen stapten uit en wandelden via het bospad naar huis. De bergmensen namen hun plaatsen in.

Eindelijk kwamen ze dan toch bij de boot. Als een enorme reus lag hij aan zijn ankerkettingen, terwijl tientallen prauwen er klein en nietig omheen krioelden. Motorsloepen voeren af en aan. Ladingen kisten, zakken en vaten zeilden in takels door de lucht.

Het hoofd achterover in zijn nek tuurde Kiam langs de ijzeren scheepswand omhoog. Adoeh, wat een gevaarte. Daar had het vanuit de verte helemaal niet naar uitgezien. Over de reling van het schip keken een paar blanke gezichten nieuwsgierig omlaag. Helemaal boven op de brug stond een eenzame, witte figuur. Klein, maar oppermachtig. De kapitein.

Langzaam voeren ze rondom de kolos, terwijl ze elkaar opgewonden alle bijzonderheden aanwezen. Ze ontmoetten Meno, die in hun prauw overstapte. Urenlang hadden ze daar wel willen blijven, maar de roeiers werden ongeduldig. Ze wilden naar huis.

Kiam ging achterstevoren zitten om zo lang mogelijk van het uitzicht op de boot te genieten. Ze werden weer op het strand afgezet en bleven daar de rest van de dag rondhangen tot de boot vertrok. Drie korte stoten op de scheepstoeter en de boot werd snel kleiner, tot hij ten slotte achter de horizon verdween.

Nog een week bleven ze in Koperapoka. Het was een drukke week. Kisten werden van de loodsen op het strand naar het dorp gebracht. Op de veranda van het goeroe-huis werden ze opengebroken en daar kwamen de schatten te voorschijn. Nog nooit had Kiam zoveel bijlen, kapmessen en keukenmessen bij elkaar gezien. Maar er waren ook andere dingen zoals ketels en pannen, petroleumlampen en zaklantaarns, pakken spijkers en vishaken. Ook

rollen stof, katoenen dekens en muskietnetten. Teveel om op te noemen.

De bergmensen waren er niet van weg te branden. Met begerige ogen keken ze toe bij de uitbetaling van de Mimikanen, die huiden of copra geleverd hadden, of met het lossen, laden en overvaren hadden geholpen. Wat een rijkdom! Heel wat keren trommelden ze bewonderend en verlangend op hun koteka's. En ze waren er als de kippen bij, wanneer de Mimikanen met hun schatten huiswaarts trokken. Nu kon er pas goed gehandeld worden.

Tabak en ijzerwaren werden geruild. 's Avonds bij het vuur werd de koopwaar nog eens goed bekeken en betast, voordat het allemaal in de draagnetten werd opgeborgen.

Ook Kiam had goed geboerd. Zijn tabak was gauw verhandeld, want zoveel had hij niet, maar hij had er een mooi kapmes voor gekregen. Wat was hij er trots op en wat zou Sigoen jaloers zijn! Hij had ook nog andere spullen om te ruilen. Alleen was zijn klantenkring niet erg groot. Het waren hoofdzakelijk de kinderen van de goeroe. De Mimikaanse kinderen hadden hoogstens wat vishaakjes, maar daar deed je in de bergen niet zoveel mee. Hij ruilde met Titus zijn vuurstok voor een zaklantaarn. Een bamboekokertje ging weg voor een zakmes, zijn rugnetje voor twee pakjes scheermesjes. En ten slotte zijn pijlen voor wat vishaakjes en gekleurde glazen knikkers en zijn boog voor twintig kleine kauries.

De laatste avond zaten ze voldaan bij elkaar. De draagnetten waren bijna niet te tillen. Het was dan ook een enorme opluchting toen de goeroe kwam vertellen, dat ze tot aan de bovenloop van de rivier met David mee konden varen. Dat scheelde alweer twee dagen lopen.

„Hebben jullie nog wat tabak over?“ vroeg de goeroe. De bergmensen keken een beetje zuinig.

„David kan ons toch wel voor niks meenemen, als hij toch naar zijn sagoruinen moet,“ meende Nital. „We hebben geen tabak meer.“

„Graag of niet,“ zei de goeroe. Hij kende de bergmensen wel. Die deden zich altijd armer voor dan ze waren. En ja hoor, met

een diepe zucht gaf Kiams vader dan maar zijn laatste rol tabak.

Daarna keek de goeroe naar Kiam. „Heb je je nog niet bedacht?” vroeg hij. „Je mag bij ons blijven. Dan kun je samen met Titus naar school gaan en leren rekenen, lezen en schrijven. Dat wou je toch zo graag?”

Ja, dat wilde Kiam zeker, maar hij dacht niet dat hij zijn familie en de bergen een jaar zou kunnen missen. En moest hij dan al die tijd sago eten? Dat was toch geen eten voor een bergpapoea. Als het nou nog een of twee maanden was. Zou dat niet gaan?

Hoopvol keek hij de goeroe aan. Die moest verschrikkelijk lachen. „Je bent een echte handelaar,” zei hij. „Dat sjaggeren zit jullie in het bloed. Maar over de tijd van leren valt niks te sjaggeren. Zelfs een pienter ventje als jij, heeft er meer dan een jaar voor nodig. Dus wat wordt het: ja of nee?”

Het werd nee. De goeroe vond het erg jammer. Kiam had het best ver kunnen brengen in de wereld. Maar Kiam dacht er niet meer over na. Morgen gingen ze naar huis. Hij had een heel prettige tijd gehad. Hij had veel gezien en hij zou Titus erg missen. Maar het was toch ook wel fijn om weer naar huis te gaan. Wat zou hij veel te vertellen hebben!

Hoofdstuk 4

Met vier grote prauwen vertrokken ze al vroeg uit Koperapoka. De zon was nog niet eens op en het dorp sliep nog. Zo lawaaierig als ze waren verwelkomd, zo stil was het nu bij hun vertrek. Alleen een paar honden, die onder de huizen lagen, gromden zachtjes toen ze voorbij liepen. Het inladen was gauw gebeurd en de roeiers duwden af.

Terwijl ze naar het midden van de rivier gleden, zag Kiam in het vage licht opeens een wit figuurtje op de oever verschijnen. Het was Titus, die zijn vriendje nog even kwam uitwuiven. „Hai Kiam, goeie reis,” schreeuwde hij.

Kiam was blij verrast. Even vergat hij het nare gevoel van het afscheid. Hij ging rechtop zitten en jodelde dat het schalde over het water: „Ajo Titus, tot ziens!” Ze zwaaiden tot ze elkaar niet meer konden zien.

Er werd stevig doorgeroeid. Tegen de middag kwamen ze langs het punt waar ze de eerste Mimikanen ontmoet hadden. Maar Davids tuinen lagen verder. En hij wilde hen nog wel hogerop brengen, tot aan het volgende bivak. Dat lag bij de eerste stroomversnellingen. Het scheelde zeker nog een dag lopen. Het voorstel werd maar al te graag aangenomen. Hoe minder ze de zware tassen hoefden te dragen, hoe liever. Maar dan moest er wel bijbetaald worden.

„Jullie hebben toch wel een beetje tabak over,” veronderstelde David. De bergmensen waren verontwaardigd.

„De goeroe heeft jullie toch onze laatste tabak gegeven,” riep Meno.

„Dat was de prijs tot aan de tuinen,” zei David. „Nou ja, goed. Als jullie niets meer hebben dan stoppen we hier.”

Er zat niets anders op. Zuchtend haalde Kiams vader zijn laatste restje tabak te voorschijn. Het was niet zo'n erge ramp, want in

hun eigen gebied konden ze weer volop tabak krijgen. Dat wisten de Mimikanen natuurlijk ook. Daarom wrongen ze hun gasten tot de laatste kruimel uit.

Ze vervolgden de reis. Langzaam aan werden de oevers hoger en verschenen ook weer de grote stenen in het water. Ze voeren in het overgangsgebied van kust naar bergland. Ze laveerden van links naar rechts om drijvende bomen of opstekende rotspunten te ontwijken.

Kiam zat met samengeknepen tenen en hield zich krampachtig aan de prauwrand vast. Voor hem was de lol er nu wel af. Soms moesten ze uitstappen, omdat het water zich al te wild door een vernauwing perste. Op handen en voeten kropen ze dan over de rotsen. Bezorgd keken ze toe hoe de Mimikanen intussen de prauwen met hun kostbare lading door het schuimende water sleepten.

Opeens zagen ze een enorme boomstam, die dwars over de rivier gevallen was.

„Gelukkig, nou moeten we wel gaan lopen,” zuchtte Kiam opgelucht. En inderdaad brachten de Mimikanen hen netjes naar de kant. Maar daar was Kiams vader het niet mee eens.

„Wat krijgen we nou? Jullie zouden ons toch tot aan de stroomversnellingen brengen? Daar hebben we voor betaald.”

„Je ziet die boom toch wel liggen?” vroeg David. „Een prauw is geen vis, die er onderdoor zwemt.”

„En ook geen vogel, die er overheen vliegt,” riep Kiam vrolijk.

„Maar we kunnen de prauwen er best overheen trekken,” vond Meno. De Mimikanen voelden daar niets voor. „Het is de moeite niet waard,” zei David. „Een eindje verderop gaat er een pad naar boven.”

Het werd nog bijna ruzie, want de bergmensen wilden hun tabak terug hebben en de Mimikanen vertikten dat. Toen pakte David de rol tabak. „Kijk,” zei hij, „dit was de prijs tot aan de stroomversnellingen. We hebben tot hier gevaren.” Hij wees tot ongeveer driekwart van de rol. „Dus dit krijg je terug.” Meteen brak hij het restje er af en stopte het Meno in zijn hand. Het was een belachelijk klein stukje.

„Hou dat dan ook maar,” schreeuwde die kwaad en smeed het met een grote boog in het water. Iedereen lachte. Het probleem was opgelost.

De bergmensen begonnen de draagtassen op hun nek te laden. „Als jullie hier naar boven klimmen,” zei David, „en nog een uurtje doorlopen kom je aan een bivak.”

Kiams vader knikte. Maar hij ging er niet graag heen. Het was een plaats, waar jaren geleden een hele groep bergmensen was gestorven. Op handelstocht hadden ze aan de kust een ziekte opgelopen. Met veel moeite waren ze tot aan dit bivak gekomen. De meesten konden niet meer verder en waren daar gestorven. Lange tijd durfde niemand meer naar de kust te gaan. En later probeerde iedereen die plek te vermijden.

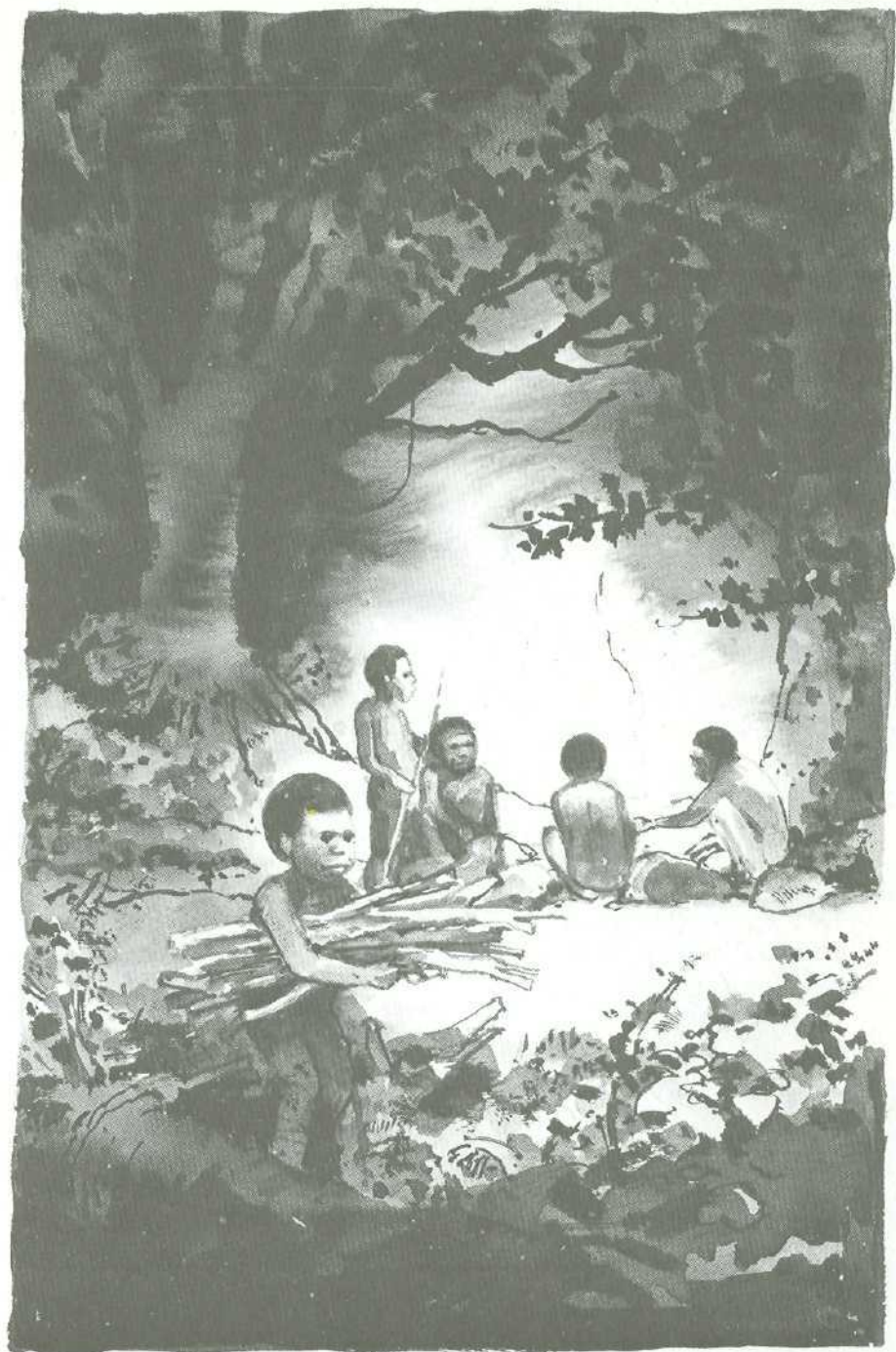
„En het volgende bivak dan?” vroeg Kiam. Hij vond het doodeng.

„Dat halen we niet meer voor donker. Och, misschien valt het wel mee. Het is al zo lang geleden gebeurd.”

Van het bivak was bijna niets meer over. Maar ze hadden nu bijlen en kapmessen genoeg. Een aantal dunne stammerjes en dicht bebladerde takken waren zo gehakt. Terwijl de mannen een af-dakje maakten, haalde Kiam armenvol varens om op de grond te leggen voor de slaappleaatsen.

Anders was hij zo ijverig niet, maar hij vond het nu veiliger in de buurt van de anderen te blijven. Waarom moest je toch altijd ergens bang voor zijn? En altijd voor dingen, die je niet kon zien of horen. Geesten waren immers onzichtbaar. Maar soms verborgen ze zich in iets dat je wel kon zien. Zoals toen in die jaarvogel. Hij had heel zeker geweten, dat er juist in die vogel een geest huisde. Gek eigenlijk, want hij had in zijn leven al heel wat jaarvogels gezien. En hij was er nooit bang voor geweest. Maar voortaan vertrouwde hij ze niet meer.

Zo waren er meer dingen, die je eerder voelde dan begreep. Zoals nu. Hoewel er geen woord over gezegd werd, voelde hij dat de anderen ook bang waren. Het vuur laaide niet voor niets zo hoog op, dat het heel de omtrek verlichtte. En ze hurkten er niet

allemaal zo dicht omheen, omdat het hierboven zoveel frisser was dan in de Mimika. Ze gingen ook laat slapen, omdat niemand van de mannen graag alleen de wacht hield. Het was net of al die dode mensen op een bepaalde manier bij hen waren. Alsof er overal tussen struiken en bomen vreemde wezens aandachtig hun doen en laten gade sloegen.

Ze vertrokken de volgende dag dan ook al heel vroeg. Ondanks een druilerig regentje en een dichte, grijze lucht die nog meer beloofde. Toen ze eenmaal ver genoeg van die griezelige plaats af waren, keerde hun goede stemming weer terug. Kiams vader hoopte de nacht in Kelanin door te brengen.

„Misschien kunnen we daar wel een varken kopen voor de joewoo,” stelde Kiam voor.

„Wie zegt dat er een joewoo zal zijn,” zei zijn vader, zich onnozel houdend.

„Er was toch altijd een joewoo als jullie thuiskwamen,” riep Kiam verontwaardigd.

„Jij wil alleen maar een joewoo om tegen iedereen te kunnen opscheppen over je reis naar de Mimika,” zei Tavarol spottend.

„Allicht,” zei zijn vader.

„Da's nietwaar!” schreeuwde Kiam, maar het was natuurlijk wel zo. Hij kon alleen niet uitstaan dat ze hem door hadden. „Julie ook altijd . . .”

Mokkend ging hij expres een heel eind achter hen aan lopen. Daardoor merkte hij pas later, dat de anderen met twee vreemde Papoea's stonden te praten. Nieuwsgierig kwam hij dichterbij. Het bleken twee mannen uit Kelanin te zijn. Ze vertelden goed nieuws. Er was een nieuwe weg gekapt, zodat ze niet meer over de aardverschuiving hoefden te klauteren. En deze weg was zelfs nog een stuk korter.

„Hebben jullie goede zaken gedaan in de Mimika?” vroegen de twee mannen, nieuwsgierig de uitpuilende tassen bekijkend.

„Gaat nogal,” zei Kiams vader zuinigjes.

„Ja, we zijn gek,” dacht Kiam, „we zullen jullie even precies vertellen wat we bij ons hebben.”

„We komen morgen weer terug,” zeiden de mannen, „zien we jullie dan?”

„Misschien,” zei Meno, „dat hangt er van af of jullie veel varkens hebben.”

„Ik heb er een te koop,” zei de kleinste van de twee.

„Kom dan maar niet te laat terug,” waarschuwde Kiams vader.

Nadat de twee hadden uitgelegd waar het nieuwe pad lag, ging ieder zijn eigen weg. Het was gemakkelijk te vinden. Zo kwamen ze inderdaad 's avonds nog in Kelanin aan, waar ze met open armen in het mannenhuis ontvangen werden.

Het duurde niet lang of de batatas lagen in de hete as. Kiam schurkte zich behaaglijk. Wat een dag, hij was doodmoe en geradbraakt, maar toch ook inzevreden. Nu sliepen ze dan eindelijk weer in een mannenhuis. Niemand hoefde te waken. Ze waren veilig onder hun eigen mensen.

Onder het roosteren en eten van de batatas vertelden de mannen hun belevenissen, waarnaar die van Kelanin met open mond zaten te luisteren. Kiam hoorde er niets meer van. Met een batata nog in zijn hand, was hij tegen Niak aan in slaap gevallen.

De twee mannen die ze onderweg ontmoet hadden, hoefden zich niet te haasten, want ze bleven wel drie dagen. Er was volop te eten. Batatas, kladi, bananen, pandanvruchten. Het smaakte heerlijk na de sagokoek en sagopap van de Mimika. Ze aten hun buik rond. Ter ere van hun komst werd er ook nog een varkentje geslacht en Kiams vader bood daarop een spiksplinternieuwe bijl aan.

Ze kochten nog twee andere varkens om mee naar huis te nemen. Dat deed Kiam opeens weer aan zijn eigen varkentje denken. Zou Simon er goed voor gezorgd hebben? Het leek wel of hij het in geen jaren meer gezien had.

In deze drie dagen verdeelden ze hun tijd tussen handelen, eten, slapen en vertellen. Ook Kiam deed met alles ijverig mee. Hij zorgde dat hij weer goed in zijn spullen kwam. Een nettasje, pijpen, tabak. Hij kreeg het grif. Voor het zaklantaarntje waarvan de batterij bijna op was, voor wat vishaakjes, die de jongens meteen in hun oorlel staken en voor een paar scheermesjes. De rest be-

waarde hij voor Nawini.

Ook uit andere dorpen kwamen mensen om te ruilen. Het mannenhuis zat voortdurend tjokvol.

De laatste middag vroegen de jongens van Kelanin of Kiam mee ging jagen. Maar dat durfde hij niet. Voor geen honderduizend nieuwe bijlen. Het bos bij Kelanin was voor hem verboden terrein. Op zijn eentje slenterde hij wat rond. Tot hij bedacht, dat hij wel eens een nieuwe vuurstok kon maken.

Op zoek naar een geschikt stuk hout werd zijn aandacht getrokken door de ruziënde stemmen van Meno en Nital. Meno beweerde, dat Nital een kapmes van hem had gestolen, maar Nital zei, dat het niet waar was. Meno bleef volhouden. Hij schreeuwde hoe langer hoe harder tot heel Kelanin er in een kring om heen stond.

In een wip was ook Kiam er bij. Een vechtpartijtje was best leuk. Zeker tussen grote mensen. En met Meno en Nital werd het vakwerk. Jammer genoeg bleef het bij schelden over en weer, omdat Kiams vader tussenbeide kwam. Dieverijen kwamen overal voor, maar zijn familie moest dat niet in een vreemd dorp uitvechten, vond hij.

„Hou nou eens op met dat geschreeuw,” verzocht hij zijn broers.

„Hoeveel kapmessen had jij, Meno?”

„Zes,” snauwde die, „en nu is er een weg.”

„Goed. Hoeveel had jij, Nital?”

„Acht,” bekende die na enig aarzelen. Hij vond het niet prettig iedereen te laten horen hoe rijk hij was. Er ging dan ook een jaloers en bewonderend gemompel door de kring.

„Ga ze eens halen,” beval Kiams vader.

Schoorvoetend gingen ze het mannenhuis in. Nital was het eerst terug. Hij wilde zijn messen netjes uitstallen, zodat iedereen ze kon tellen. Maar Meno was zo woedend, dat hij expres zijn hele troep er bovenop gooide. De omstanders lachten en schreeuwden door elkaar. Nou kon niemand er meer uit wijs worden. Nital sprong bijna uit zijn vel van kwaadheid. Als Tavarol en Niak hem niet hadden vast gehouden, was hij Meno naar de keel gevlogen.

Kiams vader bewaarde zijn kalmte. Hij kende de streken van Meno wel. „Laten we eerst maar eens tellen hoeveel het er bij elkaar zijn,” stelde hij voor.

Het waren er dertien. Wie was er nou bestolen en waar was het verdwenen kapmes? Meno stond er met zo'n uitgestreken gezicht bij, die vertrouwde Kiams vader niet. Nog eens telde hij. Weer dertien.

Kiam hurkte naast hem. Hij pakte een van de messen en draaide het om. Zijn vader nam het hem weer af: „Bemoei jij je er nou eens niet mee . . .”

Maar toen werden zijn ogen groot van verbazing, want uit het handvat was een schilfertje weggesneden. Het tweede kapmes had dat ook. Het derde en vierde niet, maar het vijfde wel.

„Ze zijn gemerkt,” riep Kiam opgewonden. „Kijk maar overal op hetzelfde plekje ontbreekt een stukje.” Zijn vader legde de gemerkte messen naast elkaar. Het waren er zes. De zeven anderen waren compleet. Iedereen was verbaasd. Wat moest dat nou betekenen?

„Je bent zelf de dief,” schreeuwde Nital opeens. „Er is er van mij een weg.” Er ging een luid gejoel op. Meno kon zich wel voor zijn kop slaan. Hij had zichzelf verraden door die stomme merktekentjes. Maar nog gaf hij niet toe.

„Ik heb me misschien verteld bij mijn eigen messen, maar wie bewijst dat ik jouw mes gestolen heb? Dat kun je niet. Misschien heeft Kiam het wel gedaan, of jijzelf.”

„Ja, of ik. Of ik,” riepen een paar vrouwen lachend. Iedereen had de grootste lol. Niemand geloofde Meno. Hij dacht slim te zijn door Nital alvast te beschuldigen, maar hij had zich alleen maar verschrikkelijk belachelijk gemaakt. En het werd er niet beter op toen hij grootmoedig aanbod: „Ik zal dat mes van jou wel eens gaan zoeken, dat zal je wel ergens hebben laten slingeren.”

Hij liep haastig weg, achtervolgd door het hoongelach van de hele groep. Nital wilde hem achterna, maar Kiams vader hield hem tegen. „Dat mes komt wel te voorschijn, wacht maar af.”

En hij kreeg gelijk. 's Avonds bij het inpakken van de netten

was het mes er opeens weer. Niemand zei iets. En Kiam die zijn mond al open deed, sloot hem weer gauw na een stevige stomp van Niak.

De mensen van Kelanin zagen hen niet graag vertrekken. Er zaten nog zoveel waardevolle zaken in die tassen. Maar de mannen van Nawini wilden naar huis. Als alles meeviel konden ze in twee dagen thuis zijn.

Tavarol beweerde dat er nog een andere weg was. Veel korter! Dat kon dan wel waar zijn, maar nu kwamen ze in de middag voor de Tsingogong te staan. Een rivier met zo'n hoge waterstand, dat ze er niet doorheen konden waden. En een brug was er niet.

„Wat win je veel tijd met zo'n korte weg,” merkte Nital op.

„Met de weg wel,” beaamde Niak, „alleen de brug houdt ons wat op.”

„Nou dan maken we toch een brug,” riep Tavarol optimistisch.

„Ga je gang,” zeiden zijn broers en gingen er bij zitten. Maar nu had Tavarol er ook niet zoveel zin meer in. Ze zaten een poos landerig te kijken en te mopperen, totdat Kiams vader maar weer als eerste overeind kwam.

Hij liep langs de oever om een geschikte boom te zoeken. Niak kwam hem helpen. Een tijdje later klonken er bijslagen en krakend viel een lange boom in zijn volle lengte over de rivier en kwam op de andere oever neer. Ze trokken er overheen, maar besloten die dag niet verder te gaan. Het was een wijs besluit, want voordat het bivak helemaal klaar was stroomde de regen neer.

„Morgen zijn we gelukkig weer thuis,” zuchtte Kiam, toen hij die nacht voor de zoveelste keer een droog plekje probeerde te vinden. Het was noodweer geworden. De bliksem flitste aanhoudend, donderslagen knetterden en bonkten oorverdovend. Krakend scheurde een boom zich los uit een wirwar van lianen en viel rakelings langs het bivak op de schokkende aarde neer. De wind schudde het blarendak door elkaar, zodat het binnen bijna net zo hard regende als buiten. Het vuur was al lang uitgegaan.

Dicht opgedrongen zaten ze te klappertanden van kou en

angst. Ze voelden zich klein en hulpeloos in al dat geweld! En waar kwam het vandaan? Waren het hun voorouders die zo tekeer gingen? Maar waarom dan? Kiam hield zijn oren dicht en maakte zich zo klein mogelijk onder zijn regenkap. Maar het hielp niet veel tegen de regenvlagen, die telkens weer naar binnen sloegen.

„Ik dacht dat geesten niet van regen hielden,” bromde Nital.

„Ja, daarom krijgen wij het ook op ons dak,” zei Meno en opeens schreeuwde hij boven al het lawaai uit: „Hai, jullie daarboven, onze voorouders, wat hebben we jullie misdaan?”

Een blauw-witte bliksemflits, onmiddellijk gevolgd door een krakende donderslag was het antwoord. Ze doken allemaal geschrokken in elkaar.

„Hou op,” snauwde Kiams vader woedend. „Ben je gek geworden? Daag de voorouders niet uit, want dan komen we hier niet levend vandaan.”

Na een vernietigende blik op Meno begon Niak zachtjes te zingen. Met zijn lied probeerde hij de voorouders in een betere stemming te brengen en de aandacht van Meno's stommititeit af te leiden. Rillend en bevend zongen de anderen mee: „Bespaar ons jullie boosheid en laat ons veilig naar huis gaan.”

Pas tegen de morgen dreef het onweer langzaam weg. Nagrommend en flitsend verdween het over de bergtoppen. Suffig staarden ze naar de Tsingogong. Gisteren nog een rustige rivier, nu een woeste stroom. Hun eigengemaakte brug was door het hoog gestegen water van de oevers opgetild en meegesleurd.

„Maar goed, dat we niet gewacht hebben tot vandaag om er over te gaan,” zei Kiam. Ze keerden de rivier de rug toe en gingen in de stromende regen weer op pad. Schuilen had geen enkele zin onder dat lekke dak. Als ze dit tempo volhielden, waren ze tegen de avond thuis.

Het werd een zware dag. Ze passeerden talloze riviertjes, die in diepe dalen ruisend een weg naar beneden zochten. De regen maakte de hellingen spekglad. Een rustpauze duurde maar kort. Waarom zouden ze hun tijd verdoen met geschikt brandhout zoeken. Thuis was er droog hout genoeg. Met rammelende magen

sjouwden ze maar door.

Het leek wel of iemand hen met een zweep achterna zat, dacht Kiam. Hij kon er niet goed uit wijs worden: was hij blij omdat ze bijna thuis waren, of was hij verdrietig omdat de reis ten einde liep. Ze gingen nu al door bekend gebied. Dit bos lag in hun eigen vallei. Eenmaal hier doorheen konden ze de tuinen al zien liggen.

Daar was de eerste paggar. Zijn vader gaf een langgerekte kreet. Er kwam onmiddellijk antwoord uit de diepte waar hun dorp lag. De vrouwen waren thuis. Ook Kiam jodelde helder en lang. Hij voelde zich opeens zo gelukkig, dat de tranen in zijn ogen sprongen.

Haastig daalden ze af door de tuinen. Ze keken nauwelijks naar de gewassen. Dat kwam morgen wel. Daar lag het groepje huizen rond het lege mannenhuis. Langs de wanden en daken kringelden blauwe rooksluizen. Vrouwen en kinderen dromden naar buiten en barstten los in een luid gehuil. Zenuwachtig klommen de mannen over de laatste paggar en bereikten het pleintje. Daar bleven ze staan en ook zij barstten in vreugdetranen los. Zo hoorde het ook. Ieder moest de ander duidelijk laten zien hoe erg ze elkaar gemist hadden en hoe blij het weerzien was.

Terwijl Kiam snikkend over zijn gezicht wreef, gluurde hij stiekem rond. Ze waren er allemaal. Zijn moeder, de twee vrouwen van Meno, die van Nital en Tavarol, Sigoen, Simon en alle andere neefjes en nichtjes.

Eindelijk vond Kiams vader dat er voldoende gehuild was. Waardig beklom hij het trapje van het mannenhuis met zijn broers achter zich aan. Ze lieten de draagtassen van hun schouders glijden, zetten pijlen en bogen tegen de muur, liepen stampend heen en weer dat het huis er van kraakte en gingen ten slotte vergenoegd rond het vuur zitten. Ze waren weer thuis.

Kiam had zich bij hen willen aansluiten, maar zijn moeder trok hem naar zich toe. „Kiam, kom nou toch eens hier. Ik ben zo ongerust geweest.” Ze huilde en lachte, was boos en blij, hield hem op een afstand om hem eens goed te bekijken en trok hem dan weer opnieuw tegen zich aan. Kiam vond het heerlijk. Maar toen de andere vrouwen aanstalten maakten om hem ook te omhelzen,

slipte hij gauw naar binnen. Het moest niet te gek worden. Hij was toch geen klein kind meer. Hij was naar de kust geweest.

Maar als hij gedacht had, dat iedereen hem nu wel als een grote held zou behandelen en met open mond naar zijn verhalen zou luisteren, dan had hij het wel goed mis. Er kwamen zoveel mensen op visite, dat het mannenhuis er van uitpuilde, maar in de gesprekken voerden zijn vader en ooms het hoogste woord. Kiam kwam er niet aan te pas. Alleen de kinderen hadden aandacht voor hem. Dat wil zeggen, voor de mooie dingen die hij had meegebracht. De knickers, spiegeltjes, scheermesjes en zelfs een paar kroondoppen van flessen werden volop bewonderd.

Ze bedelden tot hij er stapeldol van werd. Maar naar zijn verhalen luisterden ze nauwelijks. Dat kwam vooral door Sigoen. Die was natuurlijk jaloers, dat Kiam het toch maar mooi had klaargespeeld en nu met zijn net vol mooie spulletjes als een rijk man rondwandelde. Wat verbeeldde hij zich wel.

Telkens als Kiam iets vertelde riep hij: „Ja, dat zal wel. Je kunt ons niet alles wijsmaken, hoor.” Of hij zei: „Mijn vader vertelt dat heel anders. Ik denk dat je niet eens aan de kust bent geweest.”

Dan vloog Kiam hem woedend in zijn kuif. Zonder succes, want Sigoen was nog steeds de sterkste.

Veel erger was het, dat zijn varkentje was verdwenen. Dat vergaf hij Simon nooit. Vooral omdat hij er maar niet achter kwam, wat er precies gebeurd was. Simon hield vol, dat het gestolen was door een paar vreemde Papoea's, die een nacht in Nawini hadden doorgebracht. Zijn moeder beweerde dat het dood was, omdat het vergiftigde bessen had gegeten. En Ansu vertelde weer, dat de vrouw van Nital het verkocht had. Maar met al die praatjes had hij zijn varkentje niet terug.

Niak gaf hem de raad, straks op de joewoo maar eens goed rond te kijken. In het begin kon die joewoo hem niets meer schelen. Maar toch kreeg ook hij zijn taak in de voorbereidingen. Het feest werd in Moelibera gevierd, omdat ze daar het beste terrein hadden. Ook de dorpen Kingbera en Kantagama deden mee.

Eerst gingen alle mannen en jongens een jonge boom uit het bos

halen. De takken werden er af gesneden tot alleen de kruin over bleef. Dat was de feestboom. Dansend en zingend werd hij midden op het terrein geplant. De vier dorpschouwen, waar ook Kiams vader bij hoorde, gingen er omheen staan. Zij vormden de feestcommissie, de joewoo poewe.

Ze stuurden jonge mannen rond om iedereen uit te nodigen en ze verdeelden de taken zodat alles precies volgens de regels verliep. Ze hadden ook een geestbezweerder uitgenodigd, die nu in een grote kring om hen heen danste. Hij riep de voorouders op en vroeg hen om veel varkens en ruilartikelen voor het feest.

Zodra zijn gebed uit was begonnen de mannen van Moelibera aan de bouw van het grote danshuis. Alle anderen mochten het materiaal aandragen, maar de gastheren zetten het in elkaar.

De vloer was het voornaamste. Die moest goed kunnen veren. Daarom werd hij van lange, dunne stammetjes gemaakt, wel een meter boven de grond. De vier joewoo poewe sprongen er stampend op rond. Het waren strenge keurmeesters. Dat moest ook wel, want de vloer kreeg wel zo'n honderd stampende mannen tegelijk te dragen. En dat wel drie, vier dagen lang. Kiam zag de uiteinden, die onder de muren uitstaken, lekker op en neer zwiepen en ineens kreeg hij ook zin in het feest.

„Mogen wij ook eens proberen?” bedelde hij bij zijn vader.

„Op het feest,” beloofde die. „Ga nu maar helpen met de bouw van ons eigen varkenshuis.” Daar werden de varkens in opgesloten, die voor het feest bestemd waren. „En roep Sigoen om te helpen bij de opslagruimte voor batatas, groente en brandhout.” Tegen Meno zei hij: „Hou die twee uit elkaar, want anders wordt het weer vechten.”

Toen moest hij een stap opzij, want de vrouwen kwamen diep gebogen aanzeulen met grote vrachten knollen, bananen en groente. Ansu verzamelde alle kleine kinderen om zich heen en ging met hen armenvol varens en bladeren plukken voor de smoor- en stookkuilen. Juichend gingen ze op pad.

Toen klonk er een enorm gegil en geschreeuw. „De varkens, de varkens worden gebracht.” Iedereen liet zijn werk in de steek en

rende weg om te gaan kijken.

Niak met zijn vrienden kwamen hijgend en zwetend het terrein op. Ze droegen stokken waar de varkens aan hingen. Ondersteboven met samengebonden poten. Er ging een luid gejuich op. De joewoo poewe knikte goedkeurend: „Dat ziet er allemaal goed uit. Sluit ze maar op in de varkenshuizen.”

Overal was het een vrolijke drukte. Er klonk gelach en geschreeuw. Steeds meer mensen kwamen in Moelibera aan. De mannen kleurig beschilderd, de lange veren van hun hoofdtooi wuivend in de wind. De vrouwen gebukt onder de zware draagnetten, waar bovenop nog kleine kinderen troonden, die met grote, verwonderde ogen om zich heen keken. Alle deuren van de mannen- en vrouwenhuizen stonden open. Iedereen mocht er vrij zijn intrek nemen.

De joewoo poewe zat gewichtig op de galerij van het danshuis. Ze begroetten de gasten en brulden naar links en rechts hun bevelen.

Voor het varkenshuis van Nawini oefende Kiams moeder wat danspassen. Ze liet zich door al het lawaai niet van de wijs brengen, maar neuriede en klapte in de handen en maakte haar dribbel-pasjes of ze alleen op de wereld was.

Meno had alweer eens ruzie. Dit keer miste hij een bijl. „Was zeker niet gemerkt?” informeerde Kiam in het voorbijgaan. De ooms grinnikten, maar Meno schreeuwde nijdig: „Bemoei je met je eigen zaken.” De bijl kwam weer terecht. Een jongeman uit Kingbera had hem even 'geleend'.

Kiam liep intussen speurend tussen de varkenshuizen. Zijn varken was er niet bij. Eigenlijk maar gelukkig. Zijn vader zou vast niet toestaan, dat hij op een joewoo herrie zou maken over een van de feestvarkens. Hij zou nog eerder zijn eigen zoon van het feest weggagen.

Het was de avond voor het feest. De gasten uit de omringende dorpen waren allemaal aangekomen. Overal flakkerden vuurtjes en stegen etensgeuren op. Voor het danshuis verzamelden zich de

mannen rond de joewoo poewe. Aan het hoofd van de stoet trokken die het danshuis binnen en daarmee was de joewoo begonnen.

Het dansen en zingen duurde zowat de hele nacht. Het dorps-hoofd van Moelibera zong voor en het refrein werd drie- tot vierstemmig telkens herhaald. Ondertussen liepen de mannen stampend in een kring rond. Steeds meer, zodat het leek alsof een grote, zwarte kluwen bonkend door het huis heen rolde. De vloer veerde lekker. Alles kraakte en schudde.

Het werd al gauw zo benauwd, dat de schilderingen op de gezichten door elkaar liepen van het zweten. Het danshuis was natuurlijk lang niet groot genoeg. Daarom hadden zich op het plein weer andere groepen gevormd, waar ook de vrouwen aan mee deden. Met brandende fakkels in de hand dribbelden ze zingend en zwaaiend om de groepjes mannen heen. Zodra wat dansers naar buiten kwamen, omdat het in het huis niet meer te harden was, drong er een nieuwe groep naar binnen.

Buiten scheen de maan in volle glorie en laaiden de vuren hoog op. Kiam was in feeststemming. Hij en Sigoen beschilderden broederlijk elkaars gezicht met rode, witte en zwarte strepen. Daarvoor gebruikten ze kalk, roet en een papje van rode klei. Ze schoven gevlochten banden om armen en benen, hingen de met veertjes en pitten versierde netjes op hun rug en grepen hun pijl en boog. Met behulp van ellebogen en knieën drongen ze zich naar binnen. Kiams ogen straalden. Vergeten was zijn boze bui. Ergens midden in de groep ontdekte hij Niak. Bij wijze van groet hieven ze allebei hun boog omhoog.

De volgende dag was het eigenlijke feest. De vijftien feestvarkens werden aan stokken door de sterkste mannen in optocht rondgedragen. De joewoo poewe liepen zingend voorop en de mensen aan de kant zongen het refrein mee. De varkens werden ondertussen kritisch bekeken. Geen enkel dorp waagde het een minder goed varken te offeren. Iedereen zou het zien en de man die dat geleverd had, zou het heel wat keren moeten horen.

Nu beklommen de joewoo poewe de galerij voor het danshuis. Terwijl elke twee dragers hun varken omhoog hielden, schoot de

eigenaar het een pijn recht in het hart. Met het bloed van het eerste varken werden alle feestgangers besprenkeld, daarna de huizen en ten slotte gooiden de joewoo poewe nog wat druppels in de richting van de vier windstreken.

Nu waren alle boze geesten verjaagd en konden de varkens zonder gevaar worden geslacht en opgegeten. In de varkenshuizen werden ze verder klaargemaakt en in porties gesneden. De vier dorpshoofden gingen ieder bij hun eigen mensen er op toezien, dat alles eerlijk verdeeld werd. Natuurlijk zat iedereen er met zijn neus bovenop en gaf aanwijzingen. De vrouwen kakelden om het hardst, maar daar trok Kiams vader zich niets van aan. „Wie niet tevreden is, mag zijn portie aan mij geven,” zei hij.

Voor de kleinsten, die hier en daar gauw een stukje wegpikten, kneep hij een oogje dicht. Maar Simon kaapte een te groot stuk. „Afblijven,” blafte hij. Het ventje schrok zo, dat hij finaal achterover tuimelde. Kiam had ook wel zin om het eens te proberen, maar voor hem was dat natuurlijk te kinderachtig.

Hij verdween naar buiten. Daar was ook genoeg te zien. Groepjes meisjes slenterden rond met lange stokken. Daaraan hingen halskettingen van pitjes, armbanden, netjes en allerlei andere kleurige dingetjes. Die wilden ze verkopen.

Kiam bevoelde zijn eigen netje. Daar zaten heel wat mooiere spulletjes in om te ruilen. Expres zuinig bewaard voor deze joewoo. Maar de meisjes zagen hem niet eens. Ze hadden alleen maar oog voor de grotere jongens, die om hen heen draaiden en flauwe grapjes maakten, waar die meiden gillend om lachten. Kiam haalde zijn neus op. Stom gedoe!

Hij wandelde verder. Er zaten ook mannen of vrouwen, die hun koopwaar op de grond hadden uitgesteld: rollen tabak, koteka's, vrouwenrokjes en zoutbroden. Verderop zat een man met een nest jonge hondjes. Er was een leuk bruintje tussen met een grappige witte staart. Kiam knielde er bij neer en aaide het hondje. De oude man hield hem wantrouwig in de gaten. Zo'n kind kon dat beestje toch niet betalen. Hij keek dan ook heel verbaasd toen Kiam hem opeens een keukenmesje liet zien.

„Heb je dat ergens gestolen?” vroeg hij.

„Ik heb het zelf meegebracht van de kust,” zei Kiam fier.

„Ja, dat zal wel,” gromde de man. „Het is in ieder geval niet genoeg.”

Kiam legde er nog drie scheermesjes naast. De man keek of hij een goochelaar bezig zag.

„Heb je nog meer?” vroeg hij. Hij dacht toch niet dat Kiam gek was.

„Als dit niet genoeg is, hoef ik die hond niet. Heeft-ie trouwens geen kromme achterpoten?”

„Je hebt zelf kromme poten,” stoorde de man op. Er klonk een vrolijk gelach. Kiam keek om. Daar stond Simon en had de grootste lol. Kiam keek hem zo vernietigend aan, dat hij zijn lach inslikte en haastig wegschuidde.

Terug naar zijn zaken. Maar de man had gauw de messen weggegrist en duwde hem nu het hondje in zijn handen. „Hier, neem mee, de koop is gesloten.”

„Ja maar, ja maar,” stotterde Kiam, „dat gaat toch zo maar niet. We zijn nog lang niet klaar.” Maar de man wenkte hem driftig weg.

„Jawel, het is goed zo. En hoepel nou maar op, want je staat andere kopers in de weg.”

Overdonderd vertrok Kiam. Intussen besnuffelde het hondje zijn handen en gaf een vriendelijk likje over zijn knokkels. Het keek hem daarbij zo trouwhartig aan, dat Kiam alweer vertederd was. Eigenlijk was een hond veel leuker dan een varken. Je kon hem houden en africhten en er een goede jachthond van maken. Hij zag er zich al mee op varkensjacht gaan.

Heel de dag sjouwde hij het beestje rond. Eerst tippelde het vrolijk aan een touw met hem mee. Toen het te druk werd op het terrein, stopte hij het in zijn netje, waar het lekker warm tegen zijn rug lag te slapen.

Intussen ging het feest maar door. Het vlees was verdeeld en wat er nog overbleef werd aan de meest biedende verkocht. Kiam ging eens in het huis van Nawini kijken. Zijn moeder en tantes

waren bezig de porties vlees in bladeren te verpakken. Sigoen en Meno legden ze in de smoorkuil, stapelden er een laag hete stenen op en spreidden daar nog weer een laag bladeren overheen. Ten slotte drukte Nital er een grote steen bovenop. De meisjes zaten alvast batatas te roosteren, terwijl Tavarol en Niak de groente klaarmaakten.

Kiams vader rookte een strootje met de rest van de joewoo poewe. Trots liet Kiam zijn hondje zien. Zijn vader bekeek het nauwkeurig aan alle kanten.

„Dat wordt een goeie jachthond,” prees hij, „wat heb je ervoor betaald?” Kiam vertelde het en hij knikte goedkeurend.

De andere mannen keken wat verbaasd op. Hoe kwam die jongen aan die messen.

„Mijn zoon,” verklaarde Kiams vader trots, „is mee geweest naar de kust en heeft nu zijn eigen ruilartikelen.”

Daar keken ze van op. Alleen die van Moelibera zei afkeurend: „Dat is toch geen tocht voor kinderen.”

Kiam ging nu maar gauw tussen de anderen zitten, die al heerlijk zaten te smikkelen. Hij zag niet hoe zijn vader hem trots nakeek. Maar Sigoen had het wel gezien en het beviel hem helemaal niet. „De eerstvolgende tocht ga ik mee,” dacht hij. „Ik ben ten slotte ouder.”

Ze aten allemaal hun buik rond, want er was volop. Iedereen was vrolijk. Grappen en lachsalvo's vlogen over en weer. Zo werd het langzaam aan avond. Eerst kleurde de hemel vurig rood. Later verscheen de maan weer boven de bergtoppen. Het dansen begon opnieuw.

Nadat Kiam zijn hondje zorgzaam in een hoekje van het varkenshuis aan een rotankoord had vastgelegd, ging hij ook weer meedoen. De hele nacht door werd er gedanst. Mannen, vrouwen, jongens en meisjes, iedereen was onvermoeibaar. Alleen de babies sliepen in de draagnetten, die aan de dakspanten van de huizen waren opgehangen en kleine kinderen lagen opgerold bij de vuurtjes. Ze sliepen rustig door het lawaai heen.

Kiam danste en zong tot hij zijn benen niet meer voelde en hij

alleen nog maar kon fluisteren. Hij strompelde naar buiten en viel op het dauwnatte gras neer. Uitgeput, kletsnat van het zweet en naar adem snakkend. Terwijl hij daar lag schokte het ritme van de dans nog na in heel zijn lijf. Zijn hand zat verkrampd om zijn pijlen en boog.

Heel stil bleef hij liggen en staarde met wijdopen ogen naar de donkerblauwe hemel met zijn duizenden flonkerende sterren. Hoe langer hij daar lag, hoe meer de hemel op hem leek neer te dalen tot ze als een grote koepel om hem heen stond. Donker en koud. Hij begon te rillen en wilde opstaan, maar hij kon niet.

Plotseling trok een ruwe hand hem met een ruk overeind. „Kiam, ben je stapelgek geworden. Zomaar in het natte gras gaan slapen. Vooruit, ga bij het vuur liggen.” Het was Niak, die even uit het danshuis kwam om wat te drinken.

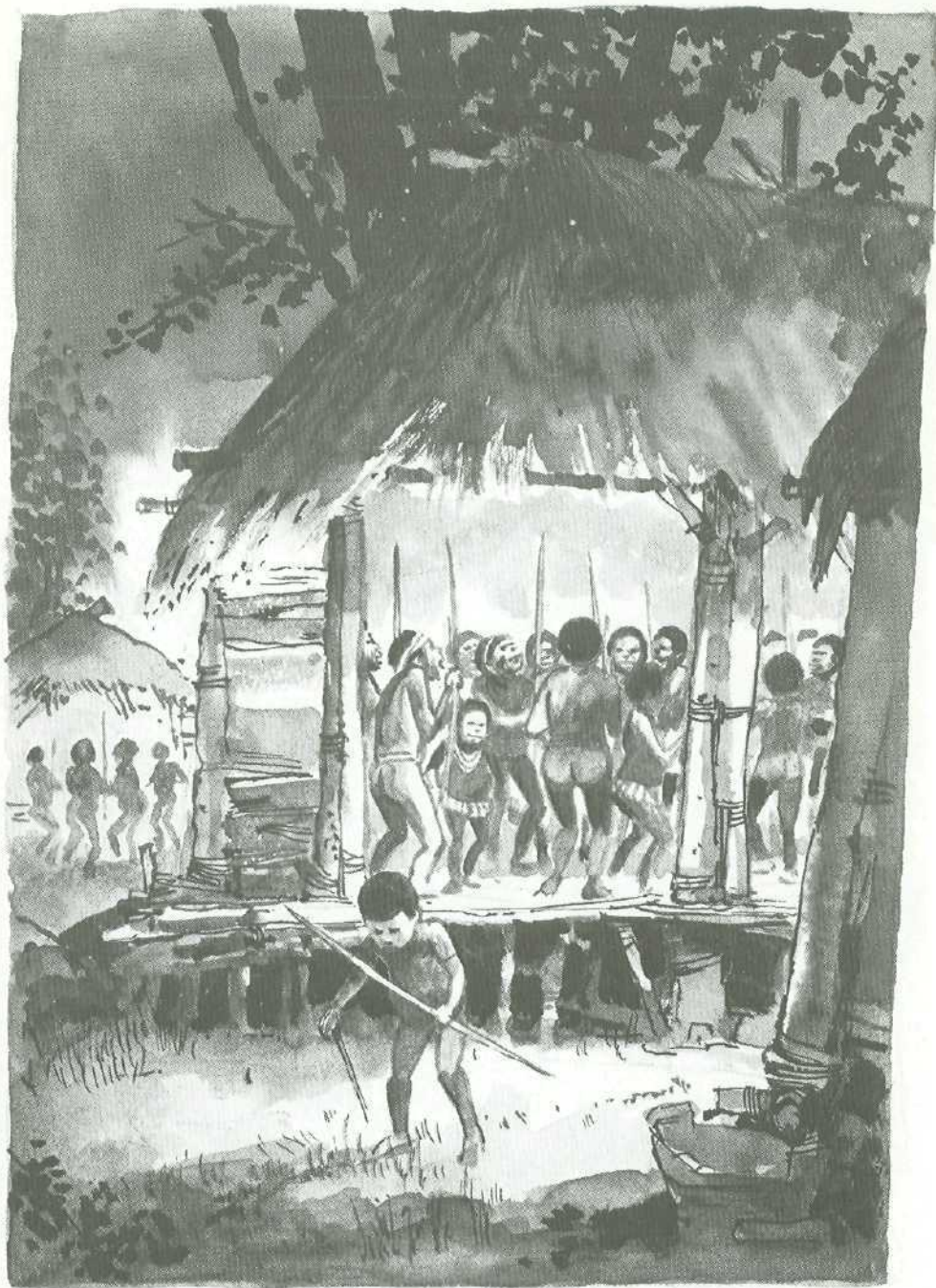
„Ik kan niet,” klappertandde Kiam. „Mijn benen zijn zo moe. Ik kan niet meer lopen.”

„Het is met jou ook altijd wat,” mopperde Niak. Hij tilde hem op en droeg hem als een baby het varkenshuis binnen. Met zijn voet schoof hij een paar slapende kinderen opzij en legde Kiam bij het vuur neer. Hij spreidde ook nog een grote draagtas over hem uit, maar liep dan weer vlug terug naar het feest. Langzaam werd Kiam warm en viel in slaap.

Drie dagen werd er gefeest. Daarna was al het eten tot de laatste kruimel verdwenen. Er viel niets meer te handelen. Ansu was na lang praten en ruzien uitgehuwelijkt aan een jongeman uit Kingbera. Nital, haar vader, had twee bijlen, twee rollen tabak en twintig middelgrote kauries voor haar gekregen. Hij was dik tevreden. Zodra hij de bruidsprijs ontvangen had zou Ansu naar Kingbera vertrekken. Ze had er geen enkel bezwaar tegen. Integendeel. Nu telde ze mee, want ze was een getrouwde vrouw.

De varkenshuizen werden afgebroken en de mensen vertrokken naar hun eigen dorpen. Het was een prachtig feest geweest, daar was iedereen het over eens.

Voor Kiam eindigde het minder leuk. Op het moment, dat hij met zijn familie zou vertrekken, bleek zijn hondje verdwenen.

Urenlang zocht hij. Heel het terrein ging hij na, in de vrouwen- en mannenhuizen speurde hij rond, riep en floot, maar het kwam niet te voorschijn. Ten slotte gaf hij het op.

De anderen waren alvast op weg gegaan en hij slofte ze treurig achterna. Wat moest hij ervan denken? Was het hondje weg- gelopen of gestolen? Of had het misschien iets verkeerd gegeten en lag het nu ergens dood te gaan. Het raadsel zou wel nooit op- gelost worden. Net zo min als de verdwijning van zijn varken. Dikke tranen rolden over zijn wangen en diep bedroefd kwam hij thuis.

Hoofdstuk 5

Na de joewoo trokken Kiam en Sigoen voorgoed in het mannenhuis. Hun kleine-kindertijd was voorbij. Wat hadden ze er verlangend naar uit gezien! Maar nu het eenmaal zover was, viel het tegen. Ze waren allebei weer de jongsten van het huis en werden de hele dag door de mannen gecommandeerd.

„Kiam, ga water halen.”

„Sigoen, breng de varkens weg.”

En als de jongens eens wat wilden vertellen, 's avonds bij het vuur, luisterde niemand of ze moesten hun mond houden als de oudere mensen praatten.

„Ik vind het helemaal niet leuk in het mannenhuis,” zei Kiam op een middag teleurgesteld tegen Sigoen. Ze moesten samen het huis schoonmaken, nadat de mannen er suikerriet hadden zitten eten. Overal slingerden schillen en kwasten uitgespuugde rietvezels. „Waarom ruimen ze zelf hun rommel niet op?”

Sigoen vond dat zijn neef groot gelijk had, maar voor hij antwoordde gluurde hij eerst naar buiten. Misschien zat er iemand op de galerij die hen kon afluisteren. Zie je wel, daar zaten Tavarol en zijn vader. Daarom zei hij schijnheilig:

„Nou ja, we zij nou eenmaal de jongsten. Of wil je soms dat mijn vader of de jouwe het erf vegen? En dat Tavarol met de meisjes gaat water halen? Ik zie het al.” Hij giechelde.

Kiam vond er niets vreemds aan. „In de Mimika deden ze het toch ook.”

„Ach, jij altijd met je Mimika. Ik weet nou wel, dat je er geweest bent. Was er maar gebleven.”

„Nou dat kon makkelijk. De goeroe heeft het me twee keer gevraagd.”

„Ja, dat zal wel. Waarom heb je het dan niet gedaan?”

„Omdat ik zo stom was, daarom.” Nijdig kwakte Kiam een arm-

vol afval op de paggar. „Als ik gebleven was, had ik nu op school gezeeten. Dan had jij hier alles alleen kunnen opknappen.”

„Ja als . . . Maar het is niet zo. Je bent nou eenmaal hier. Feitelijk moet je ook nog doen wat ik zeg, want ik ben ouder dan jij.” Met een liet Sigoen zijn bezem zakken. „Ga jij maar alleen verder.”

„Je kan op het dak gaan zitten,” zei Kiam en hield ook op met vegen. „Je bent niks meer dan ik, want ik kan veel meer.”

„O ja? Jij kan niet eens door een ring heen schieten, die iemand anders omhoog gooit, maar ik wel.”

„En ik kan schrijven, kijk maar.” Met een stukje houtskool schreef Kiam de cijfers 1, 2 en 3 op de muur. Dat had hij van Titus geleerd.

„Zeg eens, wat dit betekent? Weet je lekker niet, he?”

„Ach man, wat kan mij dat schelen. Wat heb je er aan? Zo, het is al weg.” Met één haal veegde Sigoen de wand schoon. Maar Kiam lachte. Die sufferd snapte het niet.

„Als ik dit en nog andere figuurtjes op een brief teken, heb ik macht over jou. Dan kan ik alles van je krijgen wat ik maar wil,” zei hij dreigend.

Onwillekeurig deed Sigoen een stap achteruit. Hij greep zijn bezem stevig vast. „Je kan van mij ook krijgen, wat je niet wil hebben. Kom maar eens op.”

Kiam bleef rustig staan. „Je gelooft mij niet, he? Ik heb zelf gezien, dat de goeroe in de Mimika een brief aan een Belanda gaf en daarna mochten de Mimikanen zomaar alle spullen uit zijn boot halen. Alles werd naar de goedangs gebracht, want de goeroe was er de baas over. En hij zei ook tegen de Mimikanen hoeveel krokodillehuiden en zakken met copra ze aan de Belanda moesten geven. Daar had hij ook een brief voor gemaakt. Vraag het maar aan de anderen. Ze waren er allemaal bij.”

Voldaan zag hij hoe Sigoen onder de indruk raakte. Zoals hij het nu vertelde, was het niet precies gebeurd. Maar dit verhaal klonk mooier. Hoe meer Kiam erover nadacht, hoe meer hij er in geloofde. Brieven hadden een geheimzinnige macht.

Hij ging nog een stapje verder. „De anderen hebben ook ge-

hoord, dat de goeroe aan mij vroeg, of ik naar school wilde. Hij zou me dan alles leren van lezen, schrijven en rekenen. En ik mocht in zijn huis komen wonen." Maar nu vond Sigoen het al te mooi worden.

„Als dat waar is," zei hij. „dan is die goeroe gek en jij erbij."

„O ja?"

„Ja. Iemand die zoveel macht heeft en zoveel weet, gaat dat toch niet zomaar aan een vreemde jongen leren. Dan zou hij later wel eens mooi de baas over hem kunnen spelen."

„Ja maar, hij leert het niet alleen aan mij. Alle kinderen van Koperapoka gaan naar school. Als ze allemaal die toverkracht hebben zijn ze natuurlijk ook allemaal even sterk. Maar ik ben de enige Amungme. Als ik alles weet, blijf ik daar ook niet zitten. De kust is groot genoeg. Ik wacht die Belanda's wel ergens anders op met mijn brief. Dan neem ik ze alles af en de Mimikanen krijgen lekker niks."

Kiam zag het al helemaal voor zich. Maar Sigoen zei nuchter: „Maar je bent niet naar school gegaan. En daarom vind ik jou gek. Waarom eigenlijk niet? Durfde je soms niet? Je bent een grote opschepper, weet je dat? En al je verhalen, daar geloof ik niks van. Je liegt dat je barst. Vooruit ga vegen. Nou ben ik de baas."

Maar Kiam smiet hem de bezem naar zijn hoofd en rende weg. Hij kon zich nu wel de haren uit zijn hoofd trekken van razende spijt dat hij nee had gezegd tegen de goeroe.

„Wacht maar," gromde hij, „de volgende keer ga ik weer mee naar de kust en dan blijf ik tot ik alles geleerd heb wat er maar te leren valt."

Die gelegenheid kwam vlug genoeg. Daar zorgde Niak voor. Op de joewoo had hij een aardig meisje gezien en daar wilde hij mee trouwen. Toen hij met dat plan thuis kwam stond heel de familie op zijn kop. Iedereen bemoeide zich ermee, omdat hij de jongste van de broers was.

„Met welk meisje wil je trouwen?" informeerde Kiams vader.

„Met Gemina uit Moelibera."

Onmiddellijk begonnen alle vrouwen door elkaar te kakelen.

„Dat is nog maar een kind, nauwelijks dertien jaar,” riep een van de vrouwen van Meno. „Jij bent bijna twee keer zo oud, Niak.”

„Die lachebek, als die maar goed kan werken,” zei de vrouw van Tavarol, die zelf liever lui dan moe was. „Nou Ansu gaat trouwen kunnen we best een andere, goeie kracht gebruiken.”

„Juist goed,” meende Kiams moeder, „hoe jonger hoe beter. Je kunt ze dan precies leren hoe je alles hebben wil. Ze is toch niet eigenwijs, Niak?”

„Wat ik van haar weet,” overschreeuwde Niak al het commentaar, „is dat ze ouder is dan Ansu en dat ze haar in Moelibera niet graag zien vertrekken, omdat ze zo goed kan werken.”

Het was even stil.

„Dan zal ze wel erg duur zijn,” meende Kiams vader. „Hoeveel denk je dat de bruidsprijs is?”

„Tien grote kauries, zes bijlen en drie rollen tabak,” zei Niak en keek uitdagend het kringetje rond.

„Nou, nou,” mopperde Tavarol, „kon het niet minder. Van alles de helft is meer dan genoeg.”

„Ik ga daar wel eens praten,” besliste Kiams vader. „Wat denken ze wel.”

„Er hoeft niet meer gepraat te worden,” zei Niak. „Alles is al geregeld.” Nu kwamen er nog meer protesten. Maar hij schreeuwde: „Dat moest wel, want er loeren er nog meer op haar. Maar ik wil haar hebben.”

„Dan had je nog het onderhandelen aan mij moeten over laten,” schreeuwde Kiams vader terug. „Ik ben de oudste van de familie en ik moet dat regelen.”

„Maar wat wil Gemina,” kwam Kiams moeder tussenbeide. „Heeft ze gezegd, dat ze met jou wil trouwen?” Die mannen deden net of zij het voor het zeggen hadden. Dat meisje kon wel heel andere plannen hebben.

„Gemina wil wel,” zei Niak, „maar haar vader niet. Hij moest eerst een bijl hebben. Die heb ik hem gegeven en toen was de zaak zo voor mekaar.”

„Dat wil ik geloven!” Kiams vader barsste nu helemaal los. „Wat een inhalige kerel is dat. Eerst één bijl en dan later nog eens, zes. En jij sufferd, vindt dat goed. Waar haal je al die bijlen en kauries vandaan? Niet bij mij. Je hebt de prijs zelf geregeld, regel nou de rest ook maar. Je hebt mij mooi voor schut gezet. Ze zullen denken, dat wij niet weten hoe het hoort. Je hebt mij, de familie-oudste, gewoon maar als een sul aan de kant geschoven.”

Hij greep zijn pijl en boog en rende schreeuwend met grote sprongen het erf rond. Voor zover Kiam zich kon herinneren had zijn vader nog nooit de driftdans gedaan. Nieuwsgierig gluurde hij naar Niak, maar die zat bokkig in het vuur te staren. Hij had met hem te doen, want hij wist maar al te goed hoe beroerd het was als iedereen tegen je tekeer ging.

In eerbiedige stilte wachtte de hele familie tot Kiams vader was uitgeraasd. Toen hij hijgend weer op zijn plaats zat, vroeg Nital: „Hebben jullie de samo tegeia soms ook al gedaan?”

„Nee,” zei Niak ongelukkig. „Daar wilde ik jullie voor uitnodigen. Over vier dagen is het. Maar als jullie niet willen . . .”

Niet willen? Natuurlijk wilden ze wel. Voor een feestje waren ze altijd te vinden. Omdat hij een stomme streek had uitgehaald, hoefde de hele familie daar niet onder te lijden. Alleen Kiams vader mopperde dat hij niet ging. Hij liet zich niet achter zijn rug uitlechten door die van Moelibera. Maar ten slotte gaf hij toe.

De boze bui was over. De batatas gingen in het vuur en er werd weer gewoon gepraat en gelachen. De vrouwen verdwenen met de kinderen in hun eigen huizen. Toen zei Sigoen:

„Nou weten we nog niet waar Niak al die bijlen vandaan haalt.” Het belangrijkste zouden ze bijna vergeten.

„Heel gewoon,” zei Niak met volle mond. „Waar iedereen ze haalt. Aan de kust natuurlijk.”

„Wat,” riep Nital ongelovig, „dus je hebt niet eens bijlen? Nou wordt het nog mooier.”

Kiams vader verslikte zich en begon dreunend te hoesten. Meno schudde zijn hoofd. Maar Tavarol lachte zich krom en trommelde op zijn koteka van plezier.

„Die Niak, je hebt je zaken keurig voor mekaar, hoor. Even naar de kust om een paar bijlen te halen. Wanneer ga je trouwen? Overmorgen zeker.”

„Welja,” grinnikte Meno, „en daarna de samo tegeia. Niak doet alles andersom. Ook wel eens leuk voor een keer.”

Ze lachten allemaal. Alleen Kiams vader zag er het leuke niet van in. Niak werd van alle kanten gepord en op zijn schouders geslagen. Hij grinnikte verlegen mee. Maar Kiam lachte het hardst van allemaal. Dit was zijn kans om weer naar de Mimika te gaan. En nou bleef hij om naar school te gaan.

„Hiep hoi!!!” Uitgelaten danste hij rond. „Ik ga mee, Niak. Ik ga met je mee.” Maar Sigoen schreeuwde: „Nee, nou ben ik aan de beurt.”

„Niks daarvan,” besliste Kiams vader. „Jullie gaan geen van tweeën mee. Het is geen tocht voor kinderen en daar mee uit.”

„Ja maar . . .” Kiam begon te protesteren.

„Je moet niet denken, dat je nu een ervaren loper bent,” zei zijn vader. „Dat je het er levend vanaf hebt gebracht, dank je aan ons. En nou geen gezeur meer.”

Kwaad en teleurgesteld trok Kiam zich terug. Het zou niet helpen als hij zei, dat hij naar school wilde. Integendeel. Daar kon hij maar beter over zwijgen. Hij zag Sigoen grinniken met een gezicht van 'Lekker, net goed.' Daarom kneep hij zijn handen tot vuisten en bromde zachtjes: „Ik ga toch mee. Wacht maar.”

Niemand lette op hem. De anderen hadden niet veel zin om mee te gaan. Ze waren er nog maar pas geweest. Het was ook niet goed als ze te vaak van huis gingen. Er kon van alles gebeuren. Een ongeluk, ziekte, brand, diefstal.

„Ik blijf hier,” zei Kiams vader.

„Ik ook,” zei Meno. En Nital trok een bedenkelijk gezicht.

„Er hoeft niemand van jullie mee,” zei Niak gepikeerd. „Ik zoek wel een paar vrienden.”

„Jullie weten het nooit te vinden,” zei Tavarol. „Ik ga wel mee.”

„En ik,” riep Nital toen ook. „Er moet toch minstens één verstandige man meegaan.” Plagend duwde hij Niak omver. Die liet

het er niet bij zitten. Samen rolden ze over de vloer tot groot plezier van de rest.

Omdat Kiams vader geen spelbreker wilde zijn, verliep de samo tegeia heel gezellig. „Ik krijg die oplichter later wel,” beloofde hij.

Het mannenhuis van Moelibera was die avond bijna te klein. Want behalve de families van Gemina en Niak waren er ook jongelui uit andere dorpen komen opdagen. Onder veel lawaai had eindelijk ieder een plaatsje naar zijn zin gevonden. Alle jongens en meisjes zaten in twee rijen tegenover elkaar. De ouderen en kleine kinderen als toeschouwers er om heen. Gemina en Niak zaten recht tegenover elkaar, maar ze waren zo verlegen dat ze ieder een andere kant uit keken. Gemina giechelde en smiespelde met de meisjes en Niak maakte grapjes met zijn vrienden.

De jongens begonnen zachtjes te zingen. Ze hielden allemaal iets in hun uitgestrekte hand. Een snoertje kralen, een armbandje. Maar de meisjes deden of ze doof en blind waren. De jongens zongen wat harder en lieten hun cadeautje uitnodigend op en neer dansen. 'Pak het dan. Pak het dan.' Eindelijk gristen de meisjes, de een na de ander het dingetje weg. Ze bekeken het even en legden het voor zich neer. Daarna was het hun beurt om zingend de jongens iets aan te bieden.

De eerste keer namen ze beleefd aan wat de ander gaf. Maar al gauw lieten ze elkaar duidelijk merken, of het cadeautje en degene die het aanbood naar hun zin was of niet.

Kiam volgde belangstellend het spel.

„Moet jij niet meedoen?” Meno stoorde hem aan.

„Straks,” zei Kiam afwerend. Maar de waarheid was dat geen van de meisjes naar hem omkeek. Ze vonden hem natuurlijk nog maar een snotneus, al had hij expres een paar mooie dingetjes, nog van de Mimika, meegenomen. Sigoen deed wel mee. Maar zoals die zich uitsloofde . . . En het hielp niets, want zo gauw ze de kans kregen schoven de meisjes op een ander plekje.

„Ik wil wel met jou spelen,” zei onverwachts een meisje, dat ook nog tussen de grote mensen zat. Ze was klein en dik en had een

paar ondeugende ogen. „Maar ik heb niet zoveel mooie dingetjes.”

Kiam vond haar leuk. „O, dat geeft niet,” zei hij royaal, „ik heb wel voor twee.” Ze lachte en er sprongen kuiltjes in haar wangen.

„Gek, dat kan toch niet. Als ik niks meer heb hou ik ermee op.”

„O, dat zien we wel, anders pik ik wel wat bij Gemina, die krijgt genoeg vanavond.”

„Is het dan voor mij of voor jou?”

„Voor mij natuurlijk, want je moet het mij weer aanbieden.”

„Je kan het ook weigeren en dan hou ik het zelf.” Ze lachten allebei omdat het zo ingewikkeld was. De hele avond bleven ze tegenover elkaar zitten en hadden het grootste plezier.

Aan het slot van de samo tegeia moest Niak aan Gemina een mes geven. Als ze het aannam wist iedereen dat ze met hem wilde trouwen. Maar het leek wel of ze van gedachte veranderd was. Ze liet Niak hengelen tot hij er een lamme arm van kreeg. Met een grimmig gezicht bleef hij volhouden. Intussen wiebelde ze heen en weer en lachte tegen alle andere jongens. Ze liet goed merken, dat ze meer vriendjes had dan Niak alleen.

„Wat een aanstelster,” dacht Kiam. „Ik zou haar mooi laten zitten.”

Niemand vond het leuk. Ook Kiams vader niet, want plotseling snauwde hij: „Komt er nog wat van?”

Het was tegen alle regels in en Niak was woedend. Maar het hielp wel, want verschrikt graaide ze het mes uit zijn hand.

Er werd stiekem gegrinnikt. Wat een rare lui, die van Nawini. Maar in ieder geval waren Niak en Gemina nu verloofd. Het feest was meteen afgelopen en de mensen gingen naar huis. Zonder om te kijken verdween Gemina in de vrouwenhuizen. Was ze kwaad?

Kiams vader en zijn broers maakten geen aanstalten om te vertrekken. Ze schoven allemaal wat op tot ze Gemina's vader helemaal hadden ingesloten. Die voelde zich niet op zijn gemak en keek benauwd van de een naar de ander. De andere mannen van Moelibera keken vreemd op. Wat ging daar gebeuren? Werden die van Nawini vervelend? Maar Kiams vader zei vriendelijk:

„Ziezo, en nu zullen wij eens gaan praten over de bruidsprijs.

Ik hoorde van Niak, dat je al één bijl had ontvangen.”

Er ging een verwonderd gemompel door de kring van Moelibera. Was dat zo? Daar wisten ze niets van. Kiams vader knikte toegeeflijk:

„Ach ja, die jongelui . . . Altijd wat haastig. Maar wij familieoudsten hebben natuurlijk het laatste woord.”

„Ja, ja, natuurlijk,” zei ook Gemina’s vader. „Ik heb die bijl maar aangenomen, omdat Niak het graag wilde. Nodig was het niet. Want van al die jongens die Gemina wilden trouwen, vond ik Niak de beste.”

„Wat kan die liegen,” fluisterde Kiam verontwaardigd. Samen met Niak en Sigoen zat hij onder het huis de mannen af te luisteren.

„Je vader gelooft het toch niet,” meende Sigoen.

„Ssst,” zei Niak driftig gebarend.

Het werd een lang gesprek. Want al was Gemina’s vader wat bang voor de lui van de Nawini, hij gaf toch niet gauw toe. Kiam zat op het laatst gewoon te knikkebollen en schrok telkens op van een harde schreeuw of gestamp boven zijn hoofd. Maar die van Nawini konden tevreden zijn. De bruidsprijs was verminderd tot bijna de helft. Niak, Sigoen en Kiam maakten dat ze wegkwamen. Toen de anderen luidruchtig midden in de nacht thuiskwamen sliepen zij al lang.

Eerst was Kiam nog bang, dat door de lage bruidsprijs de hele reis niet meer door ging. Maar er meldden zich twee vrienden van Niak, die ook trouwplannen hadden. Dus was er een flink aantal bijlen, messen en kauries nodig. Hij hoorde Niak tegen zijn broers zeggen:

„Wat jullie doen moet je zelf weten, maar ik ga in ieder geval met Auki en Beandal.”

„Dat was toch afgesproken,” zei Nital, „wij gaan mee.”

De voorbereidingen konden nu beginnen. Voor Kiam was dat niet eenvoudig, want Sigoen hield hem scherp in de gaten. Als een lastige vlieg bleef hij maar steeds om hem heen draaien. Tot

Kiam een vervelend karweitje verzon, waarbij Sigoen hem dan zogenaamd van zijn vader moest helpen. De goten rond de tuinen schoonmaken. Als je dat tegen Sigoen zei was hij de hele middag verdwenen. Maar Kiam had zijn zin en in plaats van goten schoonmaken ging hij een voorraadjie eten verzamelen en verstoppertje.

Zo brak de dag van de uittocht aan. Auki en Beandal waren al daags tevoren naar Nawini gekomen. Kiam was expres de hele dag thuis gebleven en draaide, met Sigoen als een jachthond op zijn hielen, alsmaar om de mannen heen. Hij deed erg sikkeneurig, om maar goed te laten merken hoe vreselijk hij het vond, dat hij niet mee mocht. Maar soms kon hij zijn lachen bijna niet houden.

's Nachts werd hij verschillende keren wakker, bang zich te verslapen. Tegen de morgen stond hij op. Op zijn tenen sloop hij naar de deur.

„Waar ga jij heen?” siste plotseling Sigoen achter zijn rug. Kiam schrok zich half lam.

„Ik moet plassen,” fluisterde hij en woedend: „Wil je het soms zien? Ga dan maar mee.”

„Ach man, vlieg op.” Gerustgesteld ging Sigoen weer liggen en Kiam verdween. Hij wachtte niet af of iemand hem soms nog terugriep of nakwam, maar ging meteen door naar de tuinen om zijn draagnet op te halen. Hij liep alvast vooruit, want de route kende hij wel. Die hadden de mannen gisteren uitvoerig met zijn vader besproken. Het was een andere weg dan de vorige, wat langer maar minder gevaarlijk.

Langzaam werd het lichter. De bergtoppen staken zwart af tegen een fletsblauwe hemel. De bomen er bovenop waren haarscherp omlind.

„Zouden ze mij ook zo duidelijk kunnen zien als ik daarboven loop?” vroeg Kiam zich af. En zouden ze hem al missen? Zijn vader zou wel kwaad zijn en zijn moeder zou huilen. Dat had ze de vorige keer ook gedaan, wist hij van zijn zusje Togwinjo. Maar toen was hij weer teruggekomen en dit keer bleef hij weg. Niet voorgoed natuurlijk, maar wel een lange tijd. Vervelend dat hij geen afscheid had kunnen nemen. Nou ja, als hij terugkwam

bracht hij een mooi mes voor haar mee. Daar zou ze wel blij mee zijn. Dat kon ze dan aan iedereen laten zien. „Kijk eens, dat heeft Kiam, mijn zoon, voor me mee gebracht.”

Het knagende gevoel in zijn binnenste verminderde een beetje. Hij moest nu maar aan andere dingen denken. Kijk, daar had je de drie pandanbomen al. Zoals zijn vader gisteren aan Niak had uitgelegd, moest hij nu rechtsaf slaan. Daarna het pad blijven volgen tot hij aan een rivier kwam met een rotan hangbrug.

„Ik hoop maar dat dit de goeie bomen zijn,” dacht Kiam. Hij hees het draagnet wat omhoog en verschoof de knellende band om zijn voorhoofd. Eens kijken hoe lang hij het kon volhouden zonder te rusten.

Een bof dat het zulk mooi weer was. Door de boomkruinen, die zich hoog boven zijn hoofd naar elkaar toebogen, schemerde de blauwe hemel. Het pad was smal en drassig, maar hij zakte niet erg ver in de blubber weg. Was dit niet het pad, dat ze de vorige keer op de terugweg hadden gelopen? Maar toen hadden ze zelf een brug moeten maken.

Hij passeerde een groepje broodbomen en kon het niet laten haastig wat van de stekelige vruchten te verzamelen. Als hij vanavond de kans kreeg een vuurtje te stoken kon hij ze lekker poffen. En anders at hij de zachte pitten, die in het vruchtvlies zaten zo wel op. Die smaakten ook heerlijk!

De uren verstreken en hij werd moe. Maar hij durfde nog niet te rusten. Als je die brug over bent, beloofde hij zichzelf.

Eindelijk zag hij onderaan een lange helling water glinsteren. De rivier. En er hing een brug. Toch bleef hij nog een poos aarzelen onder een dichte struik. Zo open en bloot een rivier oversteken was nogal riskant. Stel, dat ze hem bijna hadden ingehaald, dan liep hij mooi te kijk. Maar hoe langer hij wachtte hoe groter dat gevaar werd. Nog één keer keek hij scherp luisterend om zich heen. Alles was stil, op het ruisen van het water na.

Het was een moeilijke overtocht. De brug hing als een horizontale touw ladder tussen de oevers gespannen. Aan weerskanten liepen twee dunne rotanstrengen waar je je aan vast kon houden.

Het hele geval slingerde op en neer toen hij begon te kruipen van de ene sport naar de andere. Hoe verder hij kwam hoe dieper de brug doorzakte. Het zware draagnet gleed naar voren en maakte hem topzwaar. Hijgend zwoegde Kiam verder. Terwijl zijn handen telkens een eindje opschoven, omklemden zijn tenen de glibberige sporten. In het midden raakte hij bijna het water. Met een vaart schoot het schuimend onder hem door en spatte over hem heen. Kiam werd er duizelig van. Het leek wel alsof hij even snel met brug en al achteruit dreef. Hij kneep zijn ogen dicht en bleef een ogenblik zitten. Wat was hij misselijk. Maar hij moest verder. Terug kon niet meer.

„Vooruit,” zei hij om zichzelf aan te porren. „Je hebt de helft al gehad. Nou de rest nog. En niet naar het water kijken.” Hij dwong zich omhoog te kijken en richtte al zijn aandacht op het klimmen. Nu gleed het draagnet weer omlaag en trok hem bijna achterover. Maar taai hield hij vol tot aan het verre, hoge eind waar de brug aan een boomstomp zat vastgemaakt.

Met verkrampte vingers en tenen liet hij zich in het hoge gras vallen. Later ging hij rechtop zitten en keek naar de brug, die nu weer recht boven de rivier hing. „Ik heb het gehaald,” zei hij trots. „Helemaal alleen. Maar als ik het van tevoren geweten had . . .” Zou hij dan toch gegaan zijn? Hij dacht van wel. Maar hij was wel blij, dat hij niet wist wat er nog allemaal kwam.

Hij at intussen wel vier batatas op. De rest bewaarde hij voor als hij soms nog honger kreeg voordat hij zich bij Niak aansloot. Hij ging lekker met zijn rug tegen het net zitten. Door het hoge gras heen kon hij de andere oever in de gaten houden zonder zelf gezien te worden. Nog even rusten. Zijn ogen vielen dicht . . .

Met een schok werd hij weer wakker en keek verward om zich heen. Waar was hij ook alweer? O ja, die brug. Die was er nog en ook nog wat anders. Van de helling aan de andere kant van de rivier kwamen achter elkaar enkele mannen naar beneden. Ze liepen gebogen onder zware vrachten en droegen pijlen en bogen in hun hand. Ze kwamen regelrecht op de hangbrug af.

In paniek greep Kiam zijn spullen bij elkaar. Het was maar al te duidelijk wie dat waren, maar hij wilde zijn ooms nog niet ontmoeten. Dat kwam later wel. Op handen en voeten sloop hij naar het beschermende bos en verdween. Wat was hij ook een sufferd! Hoelang had hij geslapen? Toch zouden ze hem niet gauw inhalen. De brug gaf heel wat oponthoud, want ze konden er maar een voor een overheen. Ze zouden wel op elkaar wachten en misschien gingen ze ook nog eerst eten.

Toch zette hij het voorlopig op een sukkeldrafje, tot het opeens tot hem doordrong dat er iets niet klopte. Hoeveel waren er op reis gegaan? Hij had niet goed kunnen zien wie het waren, omdat de zon pal in zijn gezicht scheen. Maar stel dat de eerste Nital was geweest. En de tweede Tavarol, de derde Niak, dan Auki en Bandal. Wie was dan die laatste man geweest? Misschien een vreemde, die zich bij hen had aangesloten. Daar kwam hij vanavond wel achter.

Haastig liep hij door. Heuvel op, heuvel af. Verschillende riviertjes kruisten zijn pad, maar daar kon hij zo doorheen waden. Rust gunde hij zich niet. Ieder moment meende hij stemmen achter zich te horen, maar dat was puur verbeelding.

Eindelijk bereikte hij een klein tuingebied met vlak daarbij vier huizen. Daar zouden ze vannacht logeren. Hij deed als de vorige keer en verstopte zich in een schuilhut.

Niet erg op zijn gemak zat hij een poos naar buiten te staren. Het was al bijna donker, maar vreemd genoeg bleef het in en rond de huizen erg stil. Geen mensen, geen dieren, geen rook. Was hij verkeerd gelopen? Maar hij had geen ander pad gezien. Ongerust ging hij verzitten. Nog even wachten. Toen hoorde hij opeens stemmen, vlakbij. En meteen daarna schoven de netten langs de paggar.

„Het lijkt wel of de huizen leeg zijn,” hoorde hij Nital zeggen.

„De tuinen ook. Er staat alleen maar onkruid.” Dat was Tavarol.

En toen kreeg Kiam een schok, want het was zijn vaders stem die mopperde: „Mooie boel. Ik hoopte hier wat batatas te kopen. Ik zal . . .” De rest bleef onverstaanbaar, want de mannen liepen snel

door. Kiam sloop naar de weg en keek hen na. Die vreemde van vanmiddag was dus zijn vader geweest. Wat kwam hij hier doen?

Bij de huizen aangekomen bleven de mannen staan praten. Door de stille avond drongen hun stemmen duidelijk tot hem door.

„Er woont al lang niemand meer,” riep Niak. „De huizen vallen bijna in elkaar.”

„Zou er iets gebeurd zijn?” vroeg Auki. Als er onverwachts iemand stierf, verhuisde soms een hele familie uit angst voor zijn geest. Maar meestal verbrandden ze dan eerst de huizen, wist Kiam.

„Misschien waren de tuinen uitgeput,” meende Tavarol. „Het is hier bar slechte grond.”

„Laten we het beste huis maar nemen om te slapen,” zei Kiams vader. Hij verdween in het vroegere mannenhuis. Ook de anderen gingen er naar binnen.

Verlagen bleef Kiam staan. Wat moest hij nou doen? Naar hen toegaan? Als zijn vader er niet bij was geweest, had hij het wel gedaan. Maar nu durfde hij niet. Hij moest eerst zien uit te vinden wat hij hier deed. Hij rolde zijn spullen in het regenscherm en legde het pakje in een hoekje van de hut. Het lege draagnet sloeg hij als een deken om zich heen en sloop geruisloos naar de huizen.

Het was nu helemaal donker. De mannen hadden de deuropening afgesloten en binnen een vuurtje aangelegd. Kiam zag het rode schijnsel door de brede kieren in de wanden. Wat had hij er graag bij gezeten en zich gewarmd. In plaats daarvan kroop hij huiverend onder het huis, tussen kleverige spinnewebben en opschietend onkruid. „Adoeh, wat is het hier smerig!” dacht hij.

Boven zijn hoofd kraakten de planken. Er werd in stilte gegeten. Net of ze ruzie gemaakt hadden.

Opeens vroeg Tavarol: „En wat doe je als hij niet komt opdagen?”

„Ik ga in ieder geval morgen terug,” zei Kiams vader. „Als hij vanavond niet te voorschijn komt, zit hij waarschijnlijk alweer thuis. Hij is misschien niet eens van plan geweest om mee te gaan.”

„Maar Sigoen zei toch . . .” begon Nital.

„Ja en daarom zit ik nou hier,” viel Kiams vader boos uit. „Omdat ik zo stom was zijn kletspraatjes te geloven. Die krijg ik nog wel.”

„Arme Sigoen,” gniffelde Kiam, „moet je maar niet klikken.”

„Maar je geloofde Sigoen, omdat je het zelf ook dacht,” zei Niak. „Je weet best hoe koppig Kiam is. Als hij zegt: 'Ik ga mee' dan gaat hij mee. Al zou je hem aan het huis vastbinden.”

„Grote kans, dat hij het huis op zijn rug meesleepte,” gromde Nital. „Dat ventje zal en moet zijn zin doordrijven.” Er werd gelachen. Kiam giechelde zenuwachtig mee. Hij was toch geen slak.

„Dus jullie denken ook dat hij nog komt,” zei zijn vader.

„Ik zit er gewoon op te wachten,” zei Niak.

„Ik denk niet, dat hij alleen in het bos durft te overnachten,” zei zijn vader weer. „En hij weet dat jullie hier zouden gaan slapen.”

Ongerust keek Kiam naar boven. Het was bijna griezelig zoals zijn vader alles van hem wist. Het mankeerde er nog maar aan, dat hij eens onder het huis kwam kijken. Eigenlijk moest hij nu maar gaan, maar dat durfde hij inderdaad niet. Gewoon naar binnen stappen was nog het eenvoudigst. Maar dan moest hij morgen mee naar huis en dan kon hij de Mimika wel voorgoed gedagzeggen.

Hoewel hij verschrikkelijk bang was en koud werd tot in zijn botten, bleef hij koppig zitten. Boven zijn hoofd rookten de mannen zwiingend een strootje. Af en toe kraakte een plank als er een ging verzitten. Iemand geeuwde hartgrondig.

„Nou ik ga slapen. Als hij nog komt zien we het wel,” zei Tavarol. Blijkbaar dachten de anderen er ook zo over. Na wat gestommel hoorde hij ze al gauw snurken.

Zou zijn vader ook slapen of hield hij de wacht? Wat naar voor hem, dat hij zo ongerust was. Hij moest eens weten, dat Kiam nog geen meter van hem vandaan zat. Als hij het later hoorde, zou hij er misschien om lachen. Maar nu viel er voorlopig niets te lachen. Integendeel.

Kiam voelde zich erg eenzaam. Hij wikkelde zich zo goed moge-

lijk in het grote draagnet, want het tochtte gemeen onder het huis. Nu hoorde hij ook aan alle kanten vreemde geluiden. Geritsel, gekraak, gepiep. Dat kon van alles zijn. Slangen, schorpioenen, ratten, mieren. Krop daar iets langs zijn been omhoog? Hij veegde het weg, maar wist niet wat het was.

Wat bewoog daar nu bij de voorste paal van het huis? Was het een dier of een dewan? Star van angst probeerde hij met wijd open gesperde ogen de dingen in het donker te onderscheiden. Wie zuchtte er vlak achter zijn rug? Lachte daar iemand zachtjes? Doodstil zat hij, de armen om zijn knieën geslagen. Het koude zweet stond op zijn voorhoofd. Misschien zwierf er wel een dewan rond, maar kon de boze geest Kiam niet vinden.

Hij mocht zich niet verroeren. Was hij toch maar naar binnen gegaan, toen het nog kon. Nu durfde hij zelfs zijn arm niet op te tillen om tegen de vloer te kloppen of zijn vader te roepen.

Wat was dat? Regen. Eerst een licht getikkel op de bladeren van de bomen rond het huis, dat overging in een ruisende bui. Kiam ging voorzichtig wat verzitten. Geesten houden niet van regen. Nu zouden ze wel weggaan. Nat werd hij niet. Het huis lag op een heuveltje, zodat het water weg stroomde. Hij moest ineens plassen. Heel erg nodig. Een poos zat hij benauwd te wiebelen. Ten slotte liet hij het lopen, zomaar waar hij zat. Schoof alleen een eindje op.

Wat duurde een nacht vreselijk lang. En hij was zo moe. Zo moe, dat hij indommelde. Maar telkens werd hij wakker van de kou.

Eindelijk, eindelijk werd het wat lichter. Nu moest hij maar gaan voor ze wakker werden. Zijn vader zou ook wel slapen. Stijf kroop hij onder het huis uit en sloop door de kletsnatte tuin terug naar de hut. In het huis bleef alles rustig. Niemand had hem opgemerkt.

Intussen hadden ratten zich met zijn etensvoorraadje bezig gehouden. Hij vond nog één aangevreten batara. Ook dat nog. Zou hij het nu maar opgeven? Daarginds was warmte, eten en veiligheid. Het kostte hem maar een paar stappen. Even was het of er twee Kiams in hem zaten. De ene verlangde naar dat vervallen huis, waar de eerste rookwolkjes door de kapotte wanden naar

buiten kronkelden. De andere pakte resoluut zijn weinige spullen bij elkaar. De ene hilde en de andere veegde driftig de tranen weg.

Toen ging hij op pad. Dwars door de tuinen. Met een grote boog om de huizen heen kwam hij op de weg. Daar zocht hij een nieuwe schuilplaats en at die laatste knol op.

Door een open plek drongen vroege zonnestralen om hem te verwarmen. Hij knapte er wat van op, ook al moest hij flink niesen. Een verkoudheid kon er ook nog wel bij.

Het duurde lang eer de mannen hem passeerden. Hij zag ze gaan, maar zijn vader was er niet meer bij. Hij voelde zich schuldig, maar ging toen vastberaden zijn ooms achterna. Die stapten er onder vrolijk geroep en gelach stevig op los. Zij wel! Zij hadden geen zorgen aan hun hoofd. Suffig sjokte Kiam achter hen aan. Het zou hem niets kunnen schelen, als ze hem nu ontdekten. Maar niemand keek om. Waarom zouden ze ook?

Tegen de middag betrok de lucht en kletterde er een zware regenbui neer. Haastig trok Kiam zijn regenkap over zich heen, maar hij bleef doorlopen. Schuilen onder de bomen haalde met zulk weer toch niets uit. Hij kon beter in beweging blijven en zorgen dat hij niet ziek werd. De anderen hoorde hij niet meer. Misschien hadden ze een droog plekje gevonden. Des te beter, dan haalde hij ze tenminste in.

Maar het lopen viel niet mee nu de weg in een spekgladde modderpoel veranderde. Hij gleed meer dan hij liep. Opeens ging hij onderuit en viel languit in de modder. Meteen hoorde hij lachen opzij van de weg. Hij krabbelde onder het regenscherm uit en keerde zich om. Onder het lage dak van een bivak zaten zijn ooms.

Het lachen hield meteen op en ze staarden hem verbijsterd aan. „Kiam!” riep Niak ongelovig. „Het is Kiam. Waar kom jij vandaan?”

Kiam schuifelde naar hen toe. Hij zag een vuurtje gloeien en rook gepofte knollen. Daar had hij wel trek in. Maar hij begreep, dat hij eerst uitleg moest geven.

„Dag,” zei hij voorzichtig, „jullie hadden mij zeker niet meer

verwacht." Hij nieste twee, drie keer achter elkaar.

„Ach," meende Nital, „het is prettiger als je van tevoren weet, dat er bezoek komt. Maar blijf niet in die regen staan. Kom binnen."

„Ja, kom er in," zei Tavarol ook, „je vader is nog niet weg, of jij komt even langs. Wie kunnen we nog meer verwachten?"

Nat en modderig stapte Kiam aarzelend langs hen heen naar binnen. Wat deden ze gek! Hij grinnikte maar eens en hurkte met uitgestrekte handen bij het vuur.

Maar Niak was niet in zo'n grappige stemming. „Ik vroeg je wat!" zei hij streng. „Waar heb je vannacht gezeten?"

„Vlak bij jullie onder het huis."

„Onder het huis?" herhaalden ze allemaal tegelijk. „De hele nacht?"

Kiam knikte en nieste.

„Was je dan niet bang?"

„Doodsbang. Ik heb geen oog dicht gehad. Maar ik kon toch niet binnenkomen bij jullie, omdat mijn vader daar zat."

De mannen keken elkaar aan en barstten in lachen uit. Het was te gek. Ze trommelden op hun koteka en lagen zowat dubbel.

„Ja, lach maar," dacht Kiam en pikte alvast een barata uit het vuur. Ze merkten het niet eens. Toen ze eindelijk uitgelachen waren vroeg Tavarol: „En wat nu?"

„We kunnen hem natuurlijk met een schop onder zijn achterste naar huis terug jagen," zei Nital, „maar ik denk, dat hij dan morgen weer voor onze neus staat."

„En als zijn vader alle dreigementen uitvoert," zei Tavarol met een knipoog naar de anderen, „dan kan hij beter niet naar huis gaan. Het minste was: Kiam zijn benen breken."

Maar Kiam had de knipoog opgevangen en liet zich niets wijsmaken.

„Nog een ding wil ik weten," zei Niak. „Wie heeft jou over die hangbrug geholpen?"

„Niemand," riep Kiam trots. „Dat heb ik alleen gedaan."

„Dan mag je van mij mee," besliste Niak.

Met een gil van blijdschap vloog Kiam op hem af. Maar Niak duwde hem weg. „Vooruit, viezerik, maak je eerst een beetje schoon. De modder zit tot achter je oren.”

Vrolijk veegde Kiam zo hier en daar eens over armen en benen. Was dat even meegevallen! Hij had gedacht dat ze erg tekeer zouden gaan. Maar blijkbaar vonden ze het niet nodig veel woorden te verspillen. Zoveel te beter.

Alle narigheid, angst, kou en honger waren vergeten. Hij at vier grote knollen op en daarna nog een paar bananen om de gaatjes te vullen. Verder had niemand last van hem. Ineengekruld lag hij bij het vuur te slapen, tot Niak hem de volgende dag hardhandig wakker schudde.

Na het eten gingen ze in een stevig tempo op pad. Kiam hoestend en met tranende ogen. Snipverkouden was hij. Ze kwamen door Kelanin en stopten om batatas, kiadi en bananen in te slaan. Ook lieten ze de boodschap achter, dat Kiam mee ging naar de kust. De mensen van Kelanin zorgden wel dat het bericht in Nawini kwam. Daarna gingen ze snel weer verder.

Tegen de avond zetten ze in een kleine vallei een nieuw bivak op, bij een vriendelijk ruisend watervalletje. Helder drinkwater genoeg. Maar minder prettig was, dat de volgende dag begon met de beklimming van een steile oever. Kiam was nog steeds erg verkouden. Met zijn suffe hoofd en loodzware benen kon hij de anderen amper bijhouden.

Opeens hoorde hij voor zich uit daverende bijlslagen en vrolijk geroep. Wat was dat? Hij vergat zijn ellende en rende er op af. De mannen hakten als gekken op een omgevallen, half weggerotte boomstam los.

„Hebben jullie paalwormen gevonden?” vroeg hij opgewonden.

„Nou en of,” glunderde Niak. „Kijk eens!” Hij liet een handvol vette, geelbruine wormen zien, de larven van een grote boktor, die zich in het rottende hout hadden ingegraven.

Het water liep Kiam in zijn mond. „Hmmm. Geef mij ook wat?”

„Kom maar hier,” riep Auki, die met zijn kapmes de wriemellende larven uit hun schuilhoeken peuterde. Hij kwakte er een paar

in Kiams hand. Die nam ze een voor een tussen duim en wijsvinger en liet ze zo in zijn wijdopen mond zakken.

„Moet je ze niet eerst bakken?” vroeg Auki verbaasd.

„Welnee man, rauw zijn ze het lekkerst. Zo vet als spek.” Smakend wreef Kiam over zijn buik.

Nital had een boktor gevangen. Wat een kanjer. Hij was zo groot als zijn vinger met dubbel zo lange voelsprietten, die zenuwachtig in alle richtingen bewogen.

„Die ga ik braden,” riep hij opgetogen. Ze besloten er meteen maar een rustpauze aan vast te knopen en uiteindelijk had niemand nog zin om verder te gaan. Ze maakten er maar een luie dag van.

„Dat was bij mijn vader vast niet gebeurd,” dacht Kiam. Die hield van opschieten. Maar hij vond het op deze tocht wel gezelliger. Dat kwam vooral door Auki en Beandal. Die hielden er met hun gekke invallen de stemming wel in.

De eerste dag, toen Kiam bijna op zijn tong liep van moeheid, begon Auki ineens te zingen: „In een boom daar zat een rat, Kiam wou dat hij hem had. Maar de rat ging aan de haal. Weg was Kiams lekkere maal. O-wai-o-wai-o, het leven is nu eenmaal zo.” En hij riep: „Nou jij, Kiam!”

Kiam zong lachend: „In de boom daar zat een rat, Niak wou . . .” Daarna zong Niak weer met een andere naam. En zo gingen ze door tot ieder aan de beurt was geweest. En dan brulden ze allemaal keihard het refrein mee: „O-wai-o-wai-o, het leven is nu eenmaal zo.” Het werd hun clublied.

„Zingen is goed voor je benen,” verkondigde Beandal.

„Voor je benen?” herhaalde Kiam verbaasd.

„Ja, je gaat er zo lekker van lopen.”

's Avonds vertelde Auki met rollende ogen en wilde gebaren de meest griezelige verhalen. Over gevechten met een dewan, sneltochten van de Mimikanen, ronddwalende gestorven zielen, die geen rust konden vinden. Kiams haren gingen er van overeind staan.

Maar Tavarol zei: „Heb jij dat allemaal meegemaakt? Ik geloof er niks van.”

En Kiam riep dapper: „Lelijke leugenaar.”

„Het is echt gebeurd,” zei Auki, „en anders gebeurt het morgen ”

„Ja, of volgend jaar, of helemaal nooit,” smaalde Nital. Hij porde het vuur hoog op. Zogenaamd om lekker te slapen. Ja, ja, knikte Auki.

Het waren ook goede jagers. Ze roken gewoon waar wild zat, want opeens verdwenen ze in het bos en kwamen uren later te voorschijn met een boskip of een kroonduif. En één keer met een varkentje. Dat was feest!

Af en toe mocht Kiam mee. „Omdat hij zo snel en geluidloos kon sluipen,” zei Beandal. Beter dan zijn ooms. Kiam straalde van trots. Hij schoot zelfs een kalong uit zijn slaapboom naar beneden. En dat was niet gemakkelijk, want die vleermuizen zaten hoog in de bomen als zwart ineen gerolde bolletjes te slapen. Je zag ze nauwelijks.

Bijna ongemerkt kwamen ze aan 'de rivier met de grote keien' zoals Kiam de stroom noemde. Het had de voorgaande dagen nogal geregend en daardoor was het water flink gestegen. Het kolkte en schuimde woester dan ooit. Kiam vroeg zich wanhopig af, of hij wel van de ene steen op de andere kon springen. Ze staken nauwelijks boven water uit. Tot zijn opluchting zag Tavarol het even somber in.

„Dat lukt nooit,” zei ook Niak. „We moeten weer terug en dan maar omlopen.”

„Dat kost ons weer een hele dag,” riep Nital, „we kunnen het toch proberen.”

„Ga je gang,” zei Tavarol, „ik zal wel toekijken.” Voordat ze ruzie kregen keerde Auki zich om en marcheerde zingend weg. „In het water zat een vis. Nital dacht, die is niet mis. Maar de vis . . .” De rest van het lied ging verloren, want hij had al zijn adem nodig voor het beklimmen van de steile oever. Ze volgden hem allemaal. Ook Nital.

Toen ze in Mimikaans gebied kwamen volgden er nog twee zware dagen. Ze worstelden zich door een benauwd dampig moerasbos, waar ze voortdurend werden aangevallen door wolken

musketen. Stapeldol werd je daarvan. Alleen Auki en Beandal bleven, slaand en krabbend, om zich heen kijken. Dit gebied kenden ze nog niet en er viel van alles te zien.

„Wacht eens,” riep Beandal, „wat zijn dat voor vreemde planten daarboven?” „Orchideeën,” vertelde Tavarol. Ze bleven allemaal even staan en staarden naar de vreemd gevormde, licht kleurige bloemtrossen, die langs de boomstam omlaag bengelden. „Ze groeien alleen maar op bomen. En het liefst in het volle licht. Daarom hangen ze zo hoog.”

„Kun je ze eten?” vroeg Kiam hoopvol. Toen hij hoorde dat dit niet kon, sjokte hij onverschillig verder. Alleen wat eet- of bruikbaar was had zijn belangstelling. Bloemen, daar keek hij nooit naar. Ze vielen trouwens nauwelijks op in de veelheid van kleuren en geuren in het bos.

Weer hadden ze geluk toen ze bij de rivier Koperapoka kwamen. Een paar Mimikanen waren daar aan het werk. Ze mochten meevaren. Doodop, nat en modderig kwamen ze in het dorp.

Hoofdstuk 6

Ze vonden een oud, leegstaand huis aan de buitenkant van het dorp. Daar trokken ze in. De eerste dagen deden ze niet veel, want het was broeierig heet. Vooral Auki en Beandal, die voor het eerst aan de kust waren, hadden er veel last van.

„Een stookkuil is er nog koel bij,” pufte Auki. „Je kunt alleen maar liggen en dan ben je nog kletsnat van het zweet.”

„Waar zit Kiam toch,” vroeg Niak. „Dat is net een vlo. Zo zit hij hier, zo zit hij in het dorp.”

Kiam dwaalde rond het huis van de goeroe. Ze hadden gezien dat het gesloten was en hij wilde weten waarom. Het was er zo stil en leeg. Hij beklom de galerij en morrelde aan deuren en luiken. Alles zat stevig dicht gespijkerd. Dat deed je niet, als je maar een dagje uitging.

Hij gluurde door de kieren, maar het was binnen zo donker dat hij niets kon onderscheiden. Een muffe schimmelgeur drong zijn neus in. Ze waren dus al een tijdje weg. Waren ze verhuisd, waren ze ziek geworden, was er misschien iemand gestorven? Ongerust ging Kiam op het randje van de galerij zitten nadenken. Wat kon hij doen?

Er kwam een Mimikaan over de weg. Achterdochtig keek hij naar dat bergenmannetje zo alleen bij het goeroe-huis.

„Wat moet je daar?” vroeg hij.

Kiam keek op. Misschien wist die man het wel. „Ik zoek de goeroe.”

„Die is er niet,” zei de man nors en hij liep alweer door.

„Waar is hij dan heen?” schreeuwde Kiam hem na.

„Weet ik niet.” Zonder om te kijken sjokte hij verder. 'Daarheen,' gebaarde hij nog vaag over zijn schouder.

„Nou weet ik het precies,” dacht Kiam smalend. Die vent wist het natuurlijk wel. Een hele familie was toch niet zomaar opeens

verdwenen. Hij vond zeker, dat het Kiam niets aan ging. Nijdig rakte hij een polletje gras uit. Wat was het erf gauw begroeid. Eigenlijk moesten de schoolkinderen het schoonhouden.

Opeens zette Kiam het op een lopen. „Stommeling,” schold hij zichzelf uit, „waarom ben je nog niet in de school gaan kijken. Daar weten ze het wel.”

Het was er net pauze en de kinderen stroomden druk snaterend over de galerij en het schoolerf. Ze zochten een beschaduwd plekje en keken verbaasd op. Was dat Kiam, die daar zwetend kwam aandraven? Wie liep er nou hard bij zo'n hitte. Dan moest er iets gebeurd zijn.

Nieuwsgierig dromden ze om hem heen. „Hee, Kiam. Wanneer zijn jullie aangekomen? Is er iets gebeurd?”

„Waar is de goeroe?” hijgde Kiam. „Ik zoek de goeroe en Titus.”

Hij liep de openstaande klas binnen met alle kinderen achter zich aan. Maar daar bleef hij beteuterd kijken naar een vreemde man, die iets op het bord stond te schrijven. Hij had dezelfde lichtbruine huid en het gladde, zwarte haar als de goeroe. Dat wel. Maar deze man, die zich nu naar hem omkeerde, was veel jonger.

Vrolijk verbaasd bekeek hij Kiam van onder tot boven. „Ik ben de goeroe, maar wie ben jij?”

Kiam zei niets. Hij was helemaal in de war en wist eigenlijk zelf niet goed wat hij verwacht had. Maar de kinderen begrepen het wel. Enkelen legden de goeroe uit, wie Kiam was en wat hij hier deed. De rest probeerde Kiam duidelijk te maken, dat de oude goeroe met zijn hele gezin naar zijn land was teruggegaan.

„Voorgoed?” vroeg Kiam angstig.

„Welnee, hij komt binnenkort weer terug met de grote boot.”

„He gelukkig! Mag ik dan alvast naar school?” vroeg hij. „De andere goeroe, de vader van Titus, vindt dat wel goed.”

„Nee,” zei de jonge goeroe beslist. „Je wacht maar tot Titus' vader terug is. Ik weet nergens van.”

Dat was even een teleurstelling. Maar de boot zou over een paar dagen komen. Tot zolang kon hij nog wel wachten.

De Mimikanen geloofden niet in de komst van de boot. Het

weer was te slecht. „Teveel wind,” zeiden ze, „en teveel regen voor deze tijd van het jaar.”

Ze hadden gelijk. Het onweerde bijna iedere nacht, met knallende donderslagen, felblauwe bliksemflitsen en kletterende regenbuien. De aarde schudde en kraakte en in het bos vielen veel bomen om. En overdag was het benauwd.

De grote goedang bij het goeroe-huis bleef gesloten. Er werden geen zakken copra en geen huiden naar de loodsen gebracht, want de mensen die in dorpen vlak aan het strand woonden durfden de zee niet op. Er viel voor de bergmensen niet veel te handelen. Ze hingen maar zo'n beetje rond. Kiam trok er wel eens met zijn vroegere vrienden op uit, maar hij miste Titus.

De dag dat de boot zou komen, gingen er maar twee prauwen naar het strand. In een daarvan zat de jonge goeroe, blij dat hij weer kon ruilen met de oude.

Niemand van de bergmensen mocht mee.

„Te gevaarlijk voor jullie,” zei David. „En hij blijft toch niet liggen.”

„Maar de goeroe moet er toch af,” zei Kiam bezorgd.

„Daarom alleen gaan we ook.”

De hele dag drentelde Kiam ongeduldig bij de aanlegplaats rond. Hij liet zich zelfs niet overhalen tot een partijtje voetbal, waar hij anders zo gek op was.

's Avonds keerden de mannen met de jonge goeroe weer terug. De boot was laat gekomen en met een grote boog doorgevaren. Ze hadden hem alleen in de verte gezien.

De verslagenheid was groot. Ieder had daar zijn eigen reden voor. De jonge goeroe moest nog langer blijven. De Mimikanen kregen geen nieuwe voorraden. En de bergmensen konden hun tabak niet kwijt tegen bijlen en messen. Kiam was wanhopig. Van al zijn plannen kwam niets terecht.

„Waar zijn Titus en zijn vader en moeder en hun andere kinderen dan gebleven?” informeerde hij bij David.

„Die zijn mee naar Merauke. Dat is een heel groot dorp aan het eind van dit land. Als ze geluk hebben kunnen ze met een Chinese

zeilprauw mee varen. En anders moeten ze een half jaar wachten.”

Hoelang was een half jaar? Kiam wist het niet. Maar Nital zei: „Te lang om er op te wachten. We gaan naar huis.”

„Maar als Niak, Auki en Beandal niet genoeg bijlen hebben kunnen ze niet trouwen,” bedacht Kiam.

„O, maar daar hebben we al bijlen genoeg voor,” stelde Auki hem gerust. „Ik had er wat meer willen hebben voor de handel. Nou ja, een andere keer beter.” Wat hem betrof, vertrokken ze morgen meteen. Hij was de hitte en de sago meer dan beu.

Toch bleven ze nog een paar dagen. Ze gingen naar het strand om kauries te zoeken. Maar de soort die zij zochten, lag er maar dun gezaaid. De hele buit bestond uit vier kleintjes en twee middelgrote. Al met al was het resultaat van deze tocht de moeite niet waard geweest.

Vlak voor hun vertrek werd Kiam ineens ziek. Hij had erge buikpijn en moest overgeven. Niak zei: „Dat komt van het slechte weer. We moeten maar gauw weggaan voor we allemaal ziek worden.”

Maar dat was het niet. Kiam had vergiftigde bessen gegeten. Expres, om de reis nog wat uit te stellen. Hij hoopte, dat Titus' vader onverwachts met de zeilprauw zou komen opdagen. Maar zijn plan mislukte, omdat hij na één dag alweer beter was.

Diezelfde avond ging hij naar de jonge goeroe. Hij wilde vragen, of hij bij hem mocht blijven tot Titus' vader terugkwam. Maar de goeroe was boos omdat hij niet weg kon. Nog vóór Kiam zijn mond open deed, riep hij nijdig:

„Ga weg, lelijke bosaap. Er valt hier niks te stelen.”

Kiam was woedend. Hij had nog nooit gestolen. Hij wilde niet eens meer bij die gemene kerel blijven. Het was trouwens een slechte goeroe, want hij sloeg de kinderen en schold ze uit. Dat had hij zelf gezien.

Op een druilerige morgen stapten ze weer in Davids prauw, die hen wegbracht tot de eerste stroomversnellingen.

„He, he,” zuchtte Beandal tevreden toen ze uitstapten, „ik ben blij dat ik mijn benen weer kan gebruiken. Al is de buit niet groot,

mij zien ze in de Mimika niet gauw meer terug." De anderen waren het met hem eens, behalve Kiam.

„Wat kijk je sip," zei Tavarol. „Je bent toch niet weer ziek?" Ze keken allemaal ongerust om. Kiam schudde van nee, terwijl er twee dikke tranen over zijn wangen liepen.

„Ach, laat hem maar," zei Niak, „hij had gehoopt zijn vriendje Titus weer te zien."

„Ik denk, dat hij nog harder huilt als hij zijn vader ziet," spotte Nital. Hij had helemaal geen meelij met Kiam.

Dat was waar ook. Niet alleen zijn vader, maar ook Sigoen en de hele familie met hun op- en aanmerkingen. De problemen hoopten zich op. Maar de mannen hadden nergens last van. Ze stapten er monter op los en al gauw schalde het clublied weer door het bos. „In de boom daar zat een rat . . ."

Kiam kon hun vrolijkheid niet verdragen. Moedeloos sjokte hij er achteraan en ten slotte liep hij op zijn eentje. In de verte hoorde hij hen lachen en schreeuwen en hij was blij, dat hij van dat ruimoerige stel verlost was. Maar in een bos was het toch nooit echt rustig. Hoog in de bomen krijsten papegaaien en loeries alsof ze de grootste ruzie hadden. Ver weg klonk het eentonig gekoer van een houtduif. Een boskip barstte opeens in een kakelend gelach uit. En een vlucht kwetterende paradijsvogels zwenkte, met de lange goudkleurige staartveren als een sleep achter zich aan, tussen bomen en struiken door. Het was een en al leven en vrolijkheid, maar Kiam hoorde en zag er niets van. Treurig stapte hij door.

Verdwalen kon hij niet, want er was maar een pad dat langzaam omhoog steeg. Maar boven op de top splitste het zich in tweeën. Wat nou? In de grote modderpoelen waren geen sporen terug te vinden. Te horen was er ook niets meer, behalve dan de normale bosgeluiden.

Hij sloeg rechtsaf. Als het niet goed was merkte hij het wel. Hij begon te draven en schreeuwde af en toe. Maar alleen een vlucht loeries schreeuwde een onverstaanbaar antwoord.

Na een poosje besloot hij terug te gaan en het andere pad te proberen. Dit liep recht en steil omlaag tot hij op een gegeven

moment bij een zijpad kwam. Kiam bleef staan. Aan zijn rammelende maag merkte hij dat het etenstijd werd. Dan zouden de mannen nu ook wel gaan eten. Misschien zaten ze hem hier in de buurt stiekem te beloeren om hem dan onverwachts op zijn nek te springen. Daar zag hij Auki of Beandal wel voor aan.

„Kom maar te voorschijn,” schreeuwde hij. „Ik weet best wat jullie van plan zijn.” Geen antwoord.

Kiam speurde om zich heen. Daar, zag hij daar niet iets weg-schieten? „Ik heb jullie al lang gezien, hoor!” Een kakatoe vloog schaterlachend omhoog.

„Nou dan niet,” mopperde Kiam, „dan eet ik wel alleen, flauwe kerels.”

Hij zocht hout, maakte een vuurtje, pofte wat kladi-knollen en at ze op. Toen er zich daarna nog niemand meldde moest hij het wel geloven. Hij was alleen, moederziel alleen.

Het bos werd nu iets heel griezeligs. Overal voelde hij ogen op zich gericht en handen die naar hem grepen. Hij griste zijn spullen bij elkaar, propte ze in zijn net en begon te rennen. Waar naar toe, wist hij niet. Niet eens welk pad hij eigenlijk genomen had.

Opeens hield het zomaar op. Hij stond tussen dichte struiken en wist niet meer welke kant hij op moest. Wild rukkend en trek-kend begon hij zich er doorheen te wringen. Takken sloegen in zijn gezicht en doorns schramden zijn huid open. Maar al gauw begreep hij dat dit onbegonnen werk was. Zo kwam hij er nooit. Hier waren de anderen ook niet geweest. Dan had hij immers af-gehakte takken en lianen moeten vinden. Hij moest niet zo stom doen en zijn hersens bij elkaar houden. Terug naar de weg en dan naar de eerste splitsing. Dat was het beste. Als ze hem intussen gemist hadden zouden ze daar ook wel weer naar toe gaan.

Hij ging dezelfde weg terug. Omdat hij in zijn paniek zo tekeer was gegaan, kon hij nu aan afgerukte en gebroken takken zien waar hij gelopen had. Het lukte hem het pad terug te vinden. Zie je wel, als je je maar kalm houdt.

Vol vertrouwen ging hij verder. Af en toe stond hij stil om te roepen en te luisteren, maar antwoord kreeg hij niet. Langzaam

begon zijn onrust weer te groeien. En plotseling liet hij zich snikend in het gras vallen. Het was gemeen om hem zomaar in de steek te laten. En het werd al gauw donker. Waar moest hij de nacht doorbrengen? Hij durfde niet alleen te blijven, want als nu een dewan hem te pakken kreeg, was er geen mens om hem te helpen.

„Niak,” gilde hij wanhopig. „Nital, Tavarol!”

Eindelijk kwam er antwoord. Veraf en van een andere richting dan hij verwacht had. Maar wat gaf dat. Weer schreeuwde hij en weer kwam er antwoord.

Dat moesten ze zijn! Van pure vreugde maakte Kiam een reuzesprong. Toen begon hij te rennen in de richting van de stemmen. Intussen veegde hij zijn tranen af. Ze hoefden niet te zien, dat hij gehuild had.

Ze bleven over en weer roepen, terwijl ze steeds dichterbij elkaar kwamen. Maar bij een kromming van het pad bleef Kiam plotseling als verlamd staan. Dat waren zijn ooms niet. In de schemering kwamen vier Mimikanen langzaam op hem toelopen. Grote, gespierde kerels waren het, met pijl en boog in hun hand.

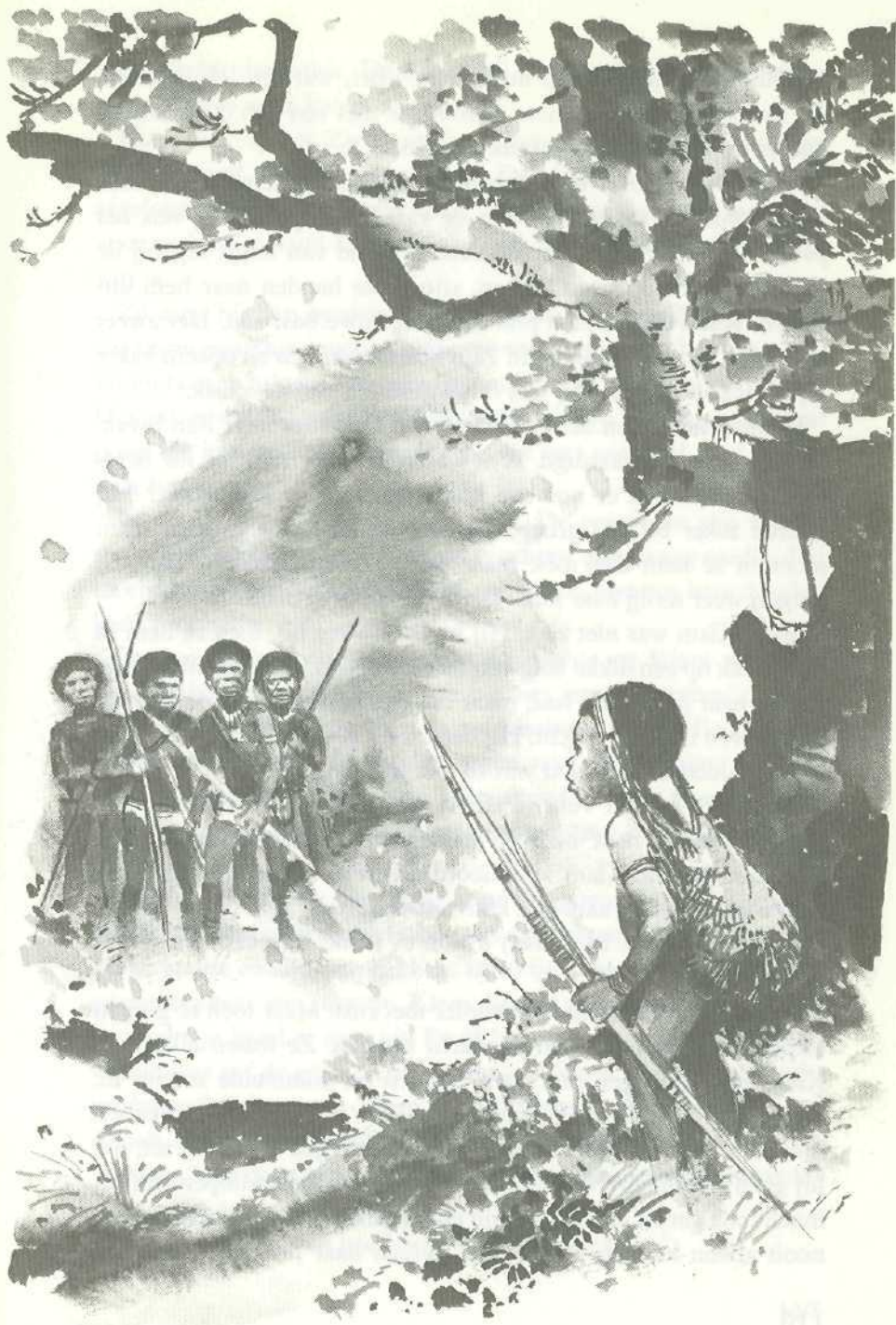
Met één sprong had Kiam zich achter een boom verscholen. Met bonkend hart wachtte hij af wat er nu ging gebeuren. Wat kon hij tegen vier van die kerels beginnen?

Maar de Mimikanen waren niet van plan hem kwaad te doen. Ze waren verbaasd zo'n klein bergenjongetje te vinden. Helemaal alleen, leek het wel.

„Kom maar,” riepen ze in hun eigen taal, „kom maar, niet bang zijn. We doen je niks.”

Kiam gluurde voorzichtig om de boom heen. Hij zag dat ze midden op het pad bleven staan en dat ze hun pijlen en bogen op de grond neerlegden. Ja, ja, maar daar trapte hij niet in. Hij bleef mooi waar hij was.

De mannen overlegden even met elkaar en toen gingen er drie rustig op de grond zitten, terwijl één langzaam naar zijn boom toe kwam. Hij praatte alsmaar in dat onbegrijpelijke taaltje en lachte al zijn puntig gevijlde tanden bloot.

Kiam hield hem scherp in het oog. „Brr, wat een lelijke kerel. Ja, laat je lege handen maar zien. Maar met een van die knuisten kun je mijn nek al omdraaien. En dan . . .”

Alle verhalen over menseneters en koppensnellers flitsten door zijn hoofd. Hij zat hopeloos in de val. De enige uitweg was het pad en daar zaten de drie anderen. Trillend van angst zag hij de man om de boom heen komen, zijn grote handen naar hem uitsteken. Kiam drukte zich plat tegen de ruwe bast aan. Het zweet brak hem aan alle kanten uit. Zijn knieën knikten en opeens zakte hij zomaar in elkaar. Hij was flauwgefallen van de schrik.

De mannen tilden hem op en namen hem mee naar hun bivak. Ze waren verontwaardigd. Wat waren dat voor rare lui, die bergmensen? Wie liet er nou een kind alleen in het bos achter? Hij hoorde zeker bij een groep, die naar de kust was geweest. Dan moesten ze hem daar ook maar weer komen ophalen, want zij gingen weer terug naar huis. Dat kind kon wel doodziek zijn.

Maar Kiam was niet ziek. Hij kwam alweer bij, toen ze hem in hun bivak op een dikke laag varens neerlegden. Eerst dacht hij nog dat hij naar gedroomd had, maar die vier gezichten zo vlak boven hem waren maar al te echt. Hij deed weer gauw zijn ogen dicht en wachtte doodsbenauwd af wat ze met hem zouden doen.

Ze gingen bij het vuurtje zitten eten. Een legde zelfs nog een sagokoek naast hem neer en aaide hem even over zijn wang. Walgend keerde Kiam zijn hoofd af. Wat stonk die sago. Hij raakte het eten niet aan. Het kon best vergiftigd zijn. En hij durfde ook niet te slapen. Misschien kwam er straks nog een kansje om te ontsnappen.

De Mimikanen lieten hem verder met rust. Maar toen ze gingen slapen, bleef een van hen de wacht houden. Ze losten elkaar af. Kiam kon zijn ogen niet open houden en dommelde zoetjes in.

De volgende morgen probeerde opnieuw een van de Mimikanen met hem te praten. Met handen en voeten legde hij Kiam uit, dat hij geen gevangene was. Hij mocht overal vrij rondlopen. En hij mocht ook gerust terug naar zijn eigen gebied, maar hij zou de weg nooit alleen kunnen vinden. Zij gingen naar huis en Kiam kon

mee, als hij dat wilde. Daar kon hij dan wachten tot zijn eigen mensen hem weer kwamen ophalen.

Kiam begreep het. Ze waren dus helemaal niet van plan zijn kop te snellen of hem te verorberen. Dat hadden ze trouwens de afgelopen nacht al kunnen doen. Ze hadden het goed met hem voor en hun voorstel klonk nog zo gek niet. Opgelucht knikte hij van ja.

Zo ging hij dan opnieuw naar de kust. Al lopend bedacht hij, dat er nu misschien toch een kansje was om naar school te gaan. En nu hoopte hij, dat zijn ooms hem niet al te vlug zouden vinden. Het zat er dik in, want de Mimikanen gingen niet naar Koperapoka. Ze kwamen uit Waneripi en dat was een heel eind verder naar het westen.

Eindelijk had hij nu ook eens geluk. De goeroe en zijn vrouw, waar de Mimikanen hem naar toe brachten, waren erg aardig. Hij mocht bij hen in huis wonen tot zijn eigen mensen hem zouden komen ophalen.

De goeroe kende de bergentaal een beetje en Kiam was daar zielsgelukkig mee. Eindelijk kon hij met iemand praten.

Met zo'n vaart begon hij zijn belevenissen te vertellen, dat de goeroe in wanhoop de handen tegen zijn oren drukte: „Kalm, kalm jongen. Het is nog lang geen avond.” Kiam moest lachen. Zo lang duurde zijn verhaal niet. Rustiger ging hij verder, terwijl de goeroe aandachtig luisterde.

Ze zaten samen op het trapje voor het goeroe-huis. De schoolkinderen raakten niet uitgelachen om dat bergenmanneltje met zijn gekke taaltje en zijn nog gekkere kokertje. Maar de goeroe rookte onverstoorbaar een strootje. Kiam die het zijne kwijt was, stak al pratend zijn hand er naar uit. En of het de gewoonste zaak van de wereld was gaf de goeroe zijn sigaret aan Kiam. Na een paar trekjes kreeg hij het weer terug. De kinderen werden er stil van. Adoeh, dat mannetje rookte als een groot mens!

„Maar,” zei de goeroe ten slotte, „nou weet ik nog niet waarom je zo graag naar school wilt.”

„Omdat ik wil leren hoe je een brief moet maken.”

„Een brief? Dat snap ik niet. Leg me dat eens uit.”

Daarop vertelde Kiam over de goeroe van Koperapoka, die met een geheimzinnige brief zoveel macht had over een Belanda, dat die zomaar alle ijzeren bijlen, messen en andere dingen had overgegeven.

„Dus jij denkt, dat die brief een soort tovermiddel is?”

Kiam knikte.

„Je kan met een brief veel doen, maar niet zoals jij denkt. Kijk, in die brief stond alleen maar hoeveel huiden en zakken er in de goedang lagen. Dat maakte de goeroe duidelijk met allerlei teken-tjes. De Belanda wist wat die teken-tjes betekenden. Hij kon ze lezen. Dus toen hij eenmaal wist hoeveel huiden en zakken er waren kon hij gaan handelen. Net zoals jouw vader en ooms doen. Bijvoorbeeld: een zak copra voor een kistje spijkers. Drie zakken voor drie kistjes. En een krokodillehuid voor twee bijlen. Dus twee huiden voor . . .”

„Nog eens twee bijlen,” riep Kiam. „Maar dat vind ik wel weinig, hoor.”

Hij was een beetje teleurgesteld. Was dat nou het hele geheim van een brief? De goeroe lachte: „Je bent een pienter ventje. Als je nog wil mag je op school komen, dan zal ik je er alles van leren.”

„Maar als mijn ooms komen?” vroeg Kiam angstig.

„Dan zal ik met ze praten,” beloofde de goeroe terwijl hij opstond. „Vooruit, ga meteen maar mee.”

Eindelijk had Kiam zijn doel bereikt. Dolgelukkig stapte hij de school in. Hij hurkte meteen boven op de eerste bank neer. Maar dat was de bedoeling niet. Hij moest er in gaan zitten.

Van de goeroe kreeg hij een glad zwart plankje en een dun grijs stokje. De eerste schrijflles begon met allerlei streepjes. Rechttop, liggend en schuin.

Al gauw ontdekte hij dat de school heel anders was dan hij gedacht had. Het leren vond hij erg leuk. Na de eerste morgen kon hij zijn naam al schrijven. Maar verder mocht je niet zoveel. Niet door de klas wandelen om eens bij de andere kinderen te gaan kijken. Geen strootje roken. Geen praatje met de goeroe maken

als hij klaar was met zijn taak.

Hij snapte wel, dat de goeroe niet alleen met hem bezig kon zijn, maar dat maakte het niet minder saai. De tweede dag informeerde hij van tevoren, tot stomme verbazing van de kinderen: „Is er al wat voor mij te doen. Anders blijf ik net zo lief buiten.”

„Ga jij het dorp maar eens bekijken,” zei de goeroe. „Ik roep je wel als ik weer tijd voor je heb.”

Er zaten zo'n dertig kinderen van groot tot klein in één klas bij elkaar en daar had hij als enige goeroe de handen aan vol. Opgeruimd stapte Kiam de klas uit, jaloers nagekeken door de anderen. Adoeh, wat werd die nieuwe jongen voorgetrokken!

Er ging een week voorbij. Maar geen van de ooms kwam opdagen. Kiam had intussen al heel wat vrienden gekregen, met wie hij ging vissen, jagen en voetballen. Van de vrouw van de goeroe had hij een broek gekregen. Dat vond ze netter staan.

Alles bij elkaar had hij het best naar zijn zin in Waneripi. Maar toen de tweede week dreigde voorbij te gaan zonder een teken van zijn familie, werd hij wat stil. Waarom zochten ze niet naar hem? Kon het hun niets schelen wat er met hem gebeurd was? Hij wilde hun zo graag vertellen hoe goed hij het getroffen had en hun de boodschap meegeven dat hij voorlopig in Waneripi bleef. Een beetje moedeloos liep hij de kampong uit, sloeg het weggetje in naar het bos en . . . botste bijna tegen zijn ooms op.

Dat was een blijdschap en opluchting. Zoals dat hoorde, barstten ze allemaal in vreugdetranen los. Maar daarna werd Kiam van alle kanten bekeken, beklopt en bepard om te zien of hij nog wel goed in elkaar zat. Opgetogen loodste Kiam de mannen mee naar het goeroe-huis.

„Mijn ooms zijn er,” schreeuwde hij al van ver. „Ze hebben mij weer teruggevonden.”

De goeroe en zijn vrouw waren blij voor Kiam, want ze hadden wel gemerkt dat hij het de laatste dagen moeilijk had. „Wedden dat hij meegaat naar de bergen,” zei de goeroe zachtjes tegen zijn vrouw. Maar Kiam ving het op.

„Nee hoor, ik blijf,” zei hij vastbesloten.

„En nu eerst vertellen wat je allemaal hebt uitgespookt,” riep Tavarol.

Kiam was gauw klaar met zijn verhaal. Daarna stond Nital op en stak een lange redevoering af. Hij bedankte de Mimikanen, die Kiam hadden gered. En hij bedankte de goeroe en zijn vrouw voor hun goeie zorgen. Als dank bood hij hem drie grote rollen tabak aan. Die moesten redders en verzorgers maar samen delen.

De goeroe was blij verrast en Kiam glunderde. Bergmensen wisten heus wel hoe het hoorde.

Daarna vertelden de ooms hun belevenissen. Ze hadden Kiam pas 's avonds gemist, maar zich nog niet ongerust gemaakt.

„We dachten dat je nog steeds treurde om Titus en dat je daarom niet te voorschijn kwam,” legde Niak uit. „Pas de tweede dag begrepen we, dat je er echt niet was. We wilden wel teruggaan om je te zoeken, maar ons eten was bijna op. We moesten eerst naar een volgende dorp om eten te kopen. Daarna zijn we gaan zoeken en we hebben ons hees geschreeuwd. Toen dachten we, dat je misschien was teruggegaan naar Koperapoka. Maar daar was je niet geweest. We waren al van plan om naar huis te gaan en te vertellen dat je waarschijnlijk in het bos was omgekomen. Toen kwam er een man en die vertelde, dat er in Waneripi sinds kort een bergjongetje woonde. Een paar mannen hadden hem alleen en doodziek in het bos gevonden.”

„Ik was helemaal niet ziek,” riep Kiam verontwaardigd. „Ik was even een klein beetje dood, omdat ik zo schrok van die Mimikanen. Maar mijn ziel kwam weer heel gauw terug.”

„Gelukkig maar,” zei de goeroe lachend. „En wijs jij nou je ooms de bijgebouwen. Daar kunnen ze logeren zo lang ze willen.”

Kiam ging hen voor, maar toen ze samen in het achterkamertje stonden zei Tavarol: „Breng je spulletjes maar hierheen, Kiam, want we gaan morgenvroeg naar huis.”

„Alsjeblieft,” zei Auki, die het alweer hevig te kwaad had, zuchtend. „Nou we je gevonden hebben wil ik geen dag langer blijven.”

„Jullie kunnen gaan wanneer je wil,” zei Kiam, „want ik blijf hier. Zeg maar tegen mijn vader, dat ik naar school ga en bij de goeroe mag wonen.”

De mannen keken elkaar aan. Wat was dat nou weer voor onzin?

„Zijn we daarvoor teruggekomen,” riep Beandal kwaad.

„Waarom wil jij toch altijd iets anders,” viel Nital uit. „Het gebeurt niet. Al moet ik je als een varken aan een stok verslepen, meegaan zal je.”

„Nou, nou,” suste Niak, „hou je kalm. Laat hem eerst eens vertellen waarom hij naar school wil.”

„Omdat ik wil leren, natuurlijk,” zei Kiam. Wat deed je anders op een school.

„Leren kun je thuis ook. Alles wat je nodig hebt om een man te worden kunnen je vader en wij je wel bijbrengen,” vond Niak.

„Ja maar, ik wil goeroe worden en daarvoor moet je kunnen lezen en schrijven. Dat kunnen jullie niet.”

„Goeroe worden?” riep Tavarol. „Wat moet je als goeroe doen? We hebben niet eens een school.”

Kiam zuchtte. „Dan bouwen we er een. Iedereen moet leren lezen en schrijven, want als ik het alleen kan, heeft niemand er wat aan.” Ze snaptten er niets van.

„Als ik een brief schrijf moet een ander die toch kunnen lezen,” legde hij uit. „Dat hebben jullie toch in Koperapoka gezien. De goeroe schreef een brief voor de Belanda en daarna konden ze samen gaan handelen. Maar als goeroe kun je nog veel meer. Je bent de baas van een dorp en je regelt alles voor de mensen daar.”

De mannen moesten dit even verwerken. Toen zei Niak nuchter: „Maar bij ons komen geen Belanda's. En als alles normaal gaat zal jij, net als je vader, ooit familie-oudste zijn. Dus baas word je ook. En de enige die je daarover iets kan leren is je eigen vader.”

„Ja maar, ja maar,” stotterde Kiam. Hoe kon hij het ze duidelijk maken. Grote mensen snaptten ook nooit iets. Zelfs Niak niet en die was nog niet eens zo oud.

„Dus,” riep Nital triomfantelijk, „je moet wel met ons terug, want anders kon het wel eens zijn, dat Sigoen het wordt. Nou, dan

zijn we klaar. Dat is al net zo'n grote schreeuwerd als zijn vader."

„Goed zo," zei Auki, die het gezeur al lang moe was, „dat is dan geregeld. Hoe eerder we gaan, hoe beter. Dit is geen land voor ons. Alles stinkt hier. Het moeras, de sago, het rivierwater."

„Je stinkt zelf," zei Kiam boos. „Ga maar gauw weg. Ik blijf."

„Bij die menseneters," riep Beandal ontzet. „Pas maar op, voor je het weet ben je je kop kwijt. Ja, ik weet wat je zeggen wil. Ze hadden je in het bos al kunnen vermoorden. Vertel mij wat. Dat durfden ze niet, omdat ze niet wisten of er nog bergmensen in de buurt waren en hoeveel. Het is een achterbaks en gevaarlijk volk. Als jij alleen hier blijft, zien we je nooit meer levend terug."

Kiam begon te twijfelen.

„En nog iets," vulde Tavarol aan, „wat heb je gegeten? Sago zeker? Dat kan je wel zien. Jullie ook, he?" De mannen knikten, al wisten ze niet wat ze moesten zien. „Je bent mager geworden en je ziet er slecht uit. Ik zeg niet, dat ze iets door je eten gedaan hebben, je kan er ook zo wel ziek van worden. Sago is geen eten voor ons. Of vind je het soms lekker?"

„Nee," schudde Kiam benauwd, want hij bedacht opeens dat hij van de week al een keer buikpijn had gehad. Onwillekeurig voelde hij nog eens aan zijn buik.

„Aha," zei Nital, die het zag. „Je bent al gewaarschuwd. Wie verzorgt je als je ziek wordt? Je bent niemands kind. Ze laten je rustig doodgaan."

Daar had Kiam niet aan gedacht. Hij had trouwens aan een heleboel niet gedacht, want Niak wees er ook nog op dat er voor hem geen joewoo's meer waren. Geen samo tegeia. Geen gezellige bijeenkomsten rond het vuur. Geen strootje roken met elkaar.

Dat maakte pas goed indruk op Kiam. Hij begreep nu, dat hij verschrikkelijk eenzaam zou achterblijven.

„En denk maar niet, dat je vader of iemand anders je komt opzoeken, want Waneripi heeft voor ons niks te ruilen."

Kiam gaf het op. „Wanneer zullen we dan maar gaan," vroeg hij zelig.

„Vannacht nog," besliste Nital. Ze moesten meteen van zijn

angst gebruik maken. Morgen zou de goeroe het weggaan ook wel eens kunnen verhinderen. „Ga je spullen maar halen,” zei hij. „En zeg tegen de goeroe, dat je bij ons blijft slapen, zolang we hier logeren. Daar zal hij niks achter zoeken.”

Kiam verdween gehoorzaam. In huis zag hij niemand. De goeroe was het dorp in gelopen en zijn vrouw was al naar bed.

„He, he,” zuchtte Nital, „het is gelukt.”

„Ik geloof het niet, voordat ik hem in het mannenhuis van Nawini zie zitten,” zei Tavarol somber.

„Zijn vader mag ons wel dankbaar zijn,” meende Beandal. „Hoeveel kauries zou hij er voor over hebben?”

„Ik hoop, dat hij niet gierig is,” zei Auki. Niak zei niets, die zat zwaar te peinzen.

Toen heel het dorp in diepe rust was, gingen ze er stillerjes vandoor. Door hun feilloos gevoel voor richting wisten de mannen precies hoe ze moesten lopen. Voorlopig was dat stroomopwaarts langs de rivieroever. Zoals bijna alle dorpen lag Waneripi aan een rivier. Een van de velen, die evenwijdig aan elkaar van de bergen over de kustvlakte naar zee stroomden.

Als Kiam niet zo verdrietig was geweest had hij van de tocht kunnen genieten. Er waaide een zacht, fris windje dat tegelijkertijd de muggen op een afstand hield. Aan de donkerblauwe hemel glansde een romig wit maansikkeltje, omgeven door duizenden flonkerende sterrenpuntjes.

„Waarom hebben we nooit eerder 's nachts gereisd?” vroeg Beandal verwonderd. „Het is veel frisser dan overdag.”

„Omdat we nog nooit als dieven midden in de nacht zijn weggeslopen,” dacht Kiam opstandig. Hij had al spijt dat hij zich had laten ompraten. Had er maar iemand in de kamer gezeten, toen hij zijn spullen ophaalde. Dan hadden ze wel gevraagd: „Wat is er, Kiam?” En dan was de goeroe hem wel te hulp gekomen, want dat had hij beloofd. Of had hij maar wat gezegd om van hem af te zijn?

Tegen de ochtend stopten ze even om een paar bananen te eten en een strootje te roken. Daarna ging het in straf tempo verder.

Intussen had de goeroe hun verdwijning al gemerkt.

„Ik ben het meest kwaad op mezelf,” zei hij tegen zijn vrouw. „Kiam moet wel denken, dat ik mijn belofte niet gehouden heb, want ik zou met zijn ooms praten.”

„Maar misschien was hij blij naar huis te kunnen gaan,” veronderstelde zijn vrouw. „Ik geloof nooit, dat hij onder dwang zo stilletjes zou meegaan.”

„Maar waarom dan 's nachts?” riep de goeroe uit. „Ik ga ze achterna. Ik wil weten wat ze met dat kind gedaan hebben.”

Hij stormde het huis uit en hoorde niet eens, dat zijn vrouw hem nariiep: „Ga niet alleen. Neem tenminste een paar sterke mannen mee.” Maar de goeroe trommelde zijn vier oudste schooljongens bij elkaar.

„Luister, jongens,” zei hij. „Kiam is vannacht met zijn ooms verdwenen. Ik weet niet waarom. Gisteren zei hij nog dat hij wilde blijven om naar school te gaan. Ik vermoed dat ze hem gedwongen hebben mee naar huis te gaan. Als dat zo is wil ik met die lui praten. Het wordt dus geen oorlog, maar wie bang is hoeft niet mee.”

„We gaan mee, meneer,” zei Andreas.

„Mogen we onze pijlen en bogen meenemen?” vroeg Thomas.

„Ja,” zei de goeroe, „maar ze worden niet gebruikt. In geval van nood, pas als ik het zeg.” De jongens knikten. Ze stapten in de prauw van de goeroe en duwden af.

Over water ging het natuurlijk veel sneller dan over land. En tegen de middag riep Andreas opgewonden: „Meneer, ik zie rook.” Ze zagen een wit pluimpje langs het groene geboomte van de oever opstijgen.

„Voorzichtig jongens,” maande de goeroe, „niet te dicht langs de kant. Je weet nooit wat ze in hun eerste schrik doen.” Meteen zoefde er al een pijl door de lucht, die meters voor de prauw in het water verdween.

De jongens lachten zenuwachtig. „Wat een schutter!”

„Ssst,” zei de goeroe, „maak ze niet kwaad. Laat het maar aan mij over.”

Hij ging rechtop in de prauw staan en riep: „Laat dat schieten

maar. Ik ben geen vijand, maar een vriend. Kijk maar, ik heb geen wapens." Hij stak allebei zijn handen omhoog.

Het bleef stil op de donkere oever. Geen takje kraakte. Niets bewoog. Toch wisten ze in de prauw dat ze door de bergmensen bespied werden.

„Ga eens wat verder," beval de goeroe. De jongens duwden hun lange peddels in het water, maar hielden intussen gespannen de oever in de gaten.

„Halt, of ik schiet jullie prauw lek," hoorden ze opeens schreeuwen en Nital sprong te voorschijn met een pijl op de gespannen boog. Hij zag er zo kwaadaardig uit, dat de goeroe haastig zei: „Stoppen jongens."

Toen riep hij naar Nital: „Wat is dat nou? Ontvangen de bergmensen hun gasten altijd met pijl en boog. Dat doen wij anders. Ik heb Kiam als mijn eigen kind in huis opgenomen. Ik heb jullie een kamertje in mijn huis aangeboden. Wat had ik nog meer moeten doen? Waarom zijn jullie boos?"

„Wij zijn niet boos." Het was Kiam, die nu de struiken uit elkaar boog en naar het water liep, gevolgd door Tavarol, Niak, Auki en Beandal.

„Ik ben blij, dat u er bent. Kom gerust maar aan wal." Niak, Auki en Beandal stonden verlegen te grijnzen. En Tavarol snauwde iets tegen Nital, waarop die zijn boog liet zakken en mopperend verdween.

De goeroe stapte uit en waadde door het water naar hen toe. De prauw met de jongens erin bleef een eind van de kant af liggen.

De mannen gingen terug naar hun bivakje en de goeroe volgde. Hij was er heel gerust op, dat het goed zou aflopen. En Kiam was dolgelukkig. Eindelijk kreeg hij hulp.

Ook zijn ooms begrepen, dat de goeroe niet kwam informeren of ze prettig gewandeld hadden. Ze waren op hun hoede ondanks het strootje dat van mond tot mond ging. De goeroe rookte zwijgend mee.

Een beetje apart zat Nital zich nog steeds kwaad te maken. Wat was dit voor slap gedoe? Waarom mocht hij die goeroe geen pijl

tussen zijn ribben jagen? Dat was het verdiende loon voor een bemoeial. En hij flapte eruit:

„Wat kom je doen? Kiam weghalen? Dat gebeurt niet. Hij is van ons. Hij hoort in de bergen thuis. Hij hoeft niet naar school. Nergens voor nodig. Wat hij moet weten, leren wij hem wel . . .”

Een hele poos ging hij zo door, in korte afgebeten zinnen. De goeroe bleef er rustig bij en knikte af en toe begrijpend. Toen Nital eindelijk zijn mond hield, wachtte hij af of iemand anders nog iets te zeggen had. Maar zijn broers vonden dat Nital het goed gezegd had. Alleen Kiam zat erg sip te kijken.

Toen vroeg de goeroe aan Kiam: „Waarom heb je nooit eerlijk tegen je vader gezegd dat je naar school wilde?”

„Omdat ik dacht, dat hij het natuurlijk toch niet goed zou vinden,” zei Kiam verongelijkt.

„Waarom is dat zo natuurlijk?” vroeg de goeroe verbaasd. „Je begrijpt toch wel, dat het voor mij moeilijk is om jou op school te houden als ik niet weet wat je vader ervan denkt.”

Kiam staarde hem ongelovig aan. Was dat nou de beloofde hulp? Maar zijn ooms mompelden goedkeurend. En zelfs Nital ontdooide.

„Het is erg jammer,” zei de goeroe verder, „dat er van jullie niemand kan lezen of schrijven. We hadden dan een brief kunnen meegeven met de vraag of hij het goedvindt. En dan had hij terug kunnen schrijven.”

„Ja,” zei Tavarol, „het is nou eenmaal niet anders. Daarom gaat Kiam maar mooi mee naar huis.”

Maar die schreeuwde stampvoetend: „Ik ga niet mee. Ik ga naar Koperapoka. Die goeroe vond het wel goed!”

„Hou op met dat geschreeuw,” zei de goeroe. „Ga rustig zitten en laat me uitpraten, anders stuur ik je de klas uit.”

De mannen grinnikten. Kiam ging met een boos gezicht zitten. Voor grapjes was hij niet in de stemming. De goeroe knikte naar hem. „Stel nu dat Kiam mee gaat naar huis om het te vragen. Vindt zijn vader het goed, dan moet hij maar zien wanneer hij weer terug komt in Waneripi. Dat kan wel een jaar duren. Mis-

schien is hij dan wel te oud om nog naar school te gaan. Met leren moet je zo vroeg mogelijk beginnen."

Ja, ja, knikten de mannen. Maar Kiam snapte niet waar de goeroe naar toe wou. Hij maakte het steeds erger. Het liep helemaal verkeerd.

„Het is jammer," zei de goeroe weer, „want leren maakt een mens niet slechter. Integendeel. En wat Kiam nu leert kan hij later aan de bergenkinderen doorgeven. Zodat er nooit meer eentje stiekem naar de Mimika hoeft te gaan en daar een paar jaar moederziel alleen tussen de Mimikanen moet leven. Met het gevaar, dat hij een vreemde voor jullie wordt. Het zou mooi zijn als jullie straks je eigen bergengoeroe hebben en je eigen school. Dan zijn jullie niks minder dan de Mimikanen."

„Ja, ja, knikte Tavarol en gluurde eens voorzichtig naar Niak. Waarom zei die nu niets? Hij kon soms zo goed uit de hoek komen. En jawel.

Niak ging rechtop zitten. „Ik weet nog, dat Kiams vader de vorige tocht tegen hem zei: 'Je moet je ogen en oren goed open houden, want er valt veel te leren en een mens weet nooit genoeg.'"

„Ja," riep Kiam blij verrast, „dat is waar Niak!"

„Dat is dus," vervolgde Niak bedachtzaam, „de mening van zijn vader en het is geen man, die gauw van mening verandert. Er is helemaal geen brief nodig. We kunnen hem zelf ook wel zeggen, dat we Kiam hier achtergelaten hebben om te leren. Vindt hij het niet goed, dan halen we Kiam de volgende tocht weer op. Op deze manier heeft niemand er aan verloren. Akkoord?"

Vragend keek hij het kringetje rond. Tavarol knikte. Nital gromde wat. De goeroe zei: „Akkoord."

En Kiam? Die zat zo onnozel te kijken, dat Beandal het uitschaterde. En Auki riep: „Hij snapt het niet. Jongen, je zal op school de slimste niet zijn. Maar vooruit, je hebt je zin."

Nu schoot Kiam wakker en hij begon gillend als een bezetene rond te dansen. De Mimikaanse jongens in de prauw, dachten dat er iemand vermoord werd en stormden met pijl en boog in hun hand te hulp. Verbaasd zagen ze hoe Kiam zijn familieleden om

beurten uitgelaten door elkaar schudde. Bij de goeroe pakte hij alleen maar diens hand. Maar ook die schudde hij zo energiek, dat de arme man na afloop voorzichtig probeerde of de hand er nog helemaal aan zat.

Nadat Kiam was uitgeraasd stak Nital als oudste nog een lange vermanende preek af.

Kiam moest op school goed zijn best doen, zei hij, zodat hij een knappe goeroe zou worden, waar zijn familie trots op kon zijn. En hoelang hij ook in de Mimika bleef, hij mocht nooit vergeten dat hij een Amungme was. Hij moest de gebruiken van het bergland en het geloof in zijn voorouders in ere houden. En steeds waakzaam blijven, want het kon best zijn, dat de voorouders hem een teken zouden geven van hun terugkomst uit het rijke westen.

Over koppensnellen en menseneten werd niet meer gepraat. Dat kon ook moeilijk met die vier Mimikaanse jongens erbij. Daarna was het tijd om op te stappen. Ze namen afscheid van elkaar. Huilend en wel, want dat hoorde zo.

De goeroe en de jongens vertrokken het eerst. En Kiam bleef wuiven tot hij de vijf zwarte figuurtjes op de oever niet meer van het groen kon onderscheiden. Hij zuchtte diep en voldaan. He, he, eindelijk had hij het voor elkaar. Hij zou de eerste goeroe worden van het Amungme-volk.

De mensen aan de kust van West-Irian kijken hun ogen uit als ze Kiam zien. Die jongen uit het bergland is zo klein en hij praat heel anders dan zij. Kiam is op zijn beurt bang voor de grote Mimikanen en hij is stomverbaasd als hij voor het eerst blanken ziet. Met hen kun je handel drijven als je een papier met letters hebt. Daarom wil Kiam aan de kust blijven: daar is een school waar hij kan leren hoe je een brief met toverkracht maakt. 'Geesten houden niet van regen' is geschreven door Miek Dorrestein, die zelf jarenlang op het vroegere Nederlands Nieuw-Guinea heeft gewoond. Daardoor kent ze het bergland met de donkere oerwouden en ook het veel warmere kustgebied erg goed. Kiam vertelde haar zijn levensverhaal. Als eerste van zijn dorp ging hij naar school en is later goeroe geworden. Maar hij is nog lang geen leraar als je aan het eind bent van dit avontuurlijke boek, waarin je met Kiam en zijn vrienden van alles meemaakt.